Kahramanlık Hikayeleri

JAMES BALDWIN

Mitoloji D

İLYA

KAHRAMANLIK HİKAYELERİ

James Baldwin

İLYA İZMİR YAYINEVİ

İLYA	**MİTOLOJİ / TARİH DİZİSİ - 25**
Adı	**Kahramanlık Hikayeleri**
Yazarı	**James Baldwin**
Çeviren	Çiğdem Erdal
Gen. Yayın Editörü	Sevim Korkmaz Dinç
Orijinal Adı	Hero Tales
Yayın No.	187

© Copyright 2009. İlya İzmir Yayınevi,İzmir-Türkiye 5846 Sayılı Yasaya göre tüm hakları İlya İzmir Yayınevi'ne ait olup kısmen veya tamamen, izin alınmadan basılamaz.

ISBN 978-9944-260-38-1

Baskı Birinci Baskı, 2009 - İZMİR
İkinci Baskı, 2010 - İZMİR
Üçüncü Baskı, Ocak 2011 - İZMİR
Dördüncü Baskı, Ağustos 2011 - İZMİR
Beşinci Baskı, Kasım 2011 - İZMİR

Basıldığı Yer İlya İzmir Yayınevi Matbaası

Adres: İlya İzmir Basım Yayın Medya Yapım Dağıtım Pazarlama Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Refik Tulga Caddesi No:11 Çamdibi/İZMİR
Tel-Pbx: (0232) 462 75 86 - Fax: (0232) 462 32 19
ilyayayinevi@gmail.com
www.ilyayayinevi.com.tr

KAHRAMANLIK HİKAYELERİ

James Baldwin

İngilizceden Çeviren
ÇİĞDEM ERDAL

İLYA
MİTOLOJİ DİZİSİ

James Baldwin

1841'de Indiana'da doğmuş ve 1925'te Edinburg şehrinde hayata veda etmiştir.

24 yaşında öğretmenliğe başlamış ve Indiana'daki okullarda 18 yıl boyunca yöneticilik yapmıştır. Okul kitaplarının yanı sıra kendi kitaplarını da yazmaya başlamıştır. Yarım asır boyunca Amerika'daki tüm okul kitaplarının kendisi tarafından düzenlendiği veya yazıldığı tahmin edilmektedir.

Çiğdem Erdal

1980 Ceyhan doğumlu olan Çiğdem Erdal, Ceyhan Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra, 2003'te Ege Ünv. İletişim Fak. Radyo, TV ve Sinema Bölümü'nden mezun olmuş ve Anadolu Ünv. İletişim Fak. Sinema-TV Bölümü'nde Tezli Yüksek Lisansına devam etmektedir. Çeşitli basın yayın organlarında metin çevirmenliği ve gazetecilik yapmıştır. Halen serbest çevirmenlik yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Giriş 7

Apollo Parnassus'a Nasıl Geldi 11
Kalydon Ormanı'nda Av 19
Herkül'ün Seçimi 27
Alpheus ve Arethusa 31
Altın Elma 33
Paris ve Oinone 39
Hesione 47
Paris ve Helen 55
Iphigenia 59
Elf'lerin Hazinesi 69
Balmung'un Demirciliği 81
Idun ve Elmaları 89
Kötünün Kubbesi 97
Puelle Ormanı'nda Av 107
Danimarkalı Ogier ve Periler 117
Charlemagne Alpleri Nasıl Aştı 121
Roncevaux'da Ne Oldu 129

Kullanılan İsimlerin Açıklamaları 145

Giriş

Dünya literatüründe asırlar önce anlatılmaya başlanan ve asla unutulmayan belli öyküler vardır. Erkek, kadın veya çocuk, akıllı insanların hepsine zevk veren bu öyküler her insanın ve çağın sempati, arzu ve hayranlığını kazanır. Bu öykülerin ölümsüz olduğu söylenir. Bütün dinleyici kitlelerine birçok şekilde tekrar tekrar anlatılmıştır. Kraliyet mekânlarında, ortaçağ şatolarının salonlarında ve savaşçı kahramanların kamp ateşi etrafında söylenmiş ve anlatılmıştır. Aileler bu öyküleri çocuklarına anlatmış, hatıraları nesilden nesile aktarılmıştır. Parşömene yazılmış, kitaplar halinde basılmıştır; birçok dile çevrilmiş, kısaltılmış, genişletilmiş, düzenlenmiş ve "uyarlanmıştır". Ancak zamanın getirdiği bütün bu değişikliklere rağmen bu öyküler onları evrensel anlamda bu denli popüler kılan niteliklerini hâlâ korumaktadır.

Hayal gücünün yarattığı bu başyapıtların en önemlileri bize Yunanistan'ın altın çağından uzanan tanrı ve kahramanların hikâyeleridir, özellikle yaşlı Homeros'un "İlyada" ve "Odesa" yapıtlarındaki anlatıları etrafında toplanan Truva hikâyeleri. Bu hikâyelerin ilk kez anlatılmasından bu yana üç bin yıl veya daha uzun zaman geçmiştir ve bu süre içinde büyüleyiciliklerinden bir

şey kaybetmemiştir. Birçok bilge insan bu hikâyeleri bilir, çünkü literatürümüz onlara yapılan göndermelerle doludur ve kültürü sahiplenmeye veya öğrenmeye niyetli bir kimse, bunları gözardı edemez.

İkincisi, özellikle Anglo-Sakson nesline mensup olan bizlerin ilgisini çeken, eski Kuzey kahramanlık hikâyeleri ve "Nibelungen Yalan Söyledi" ile ilgili coşkulu efsanelerdir. Ortaya çıkışları Yunan hikâyelerinden çok daha sonrasına rastlayan ve bir şekilde onlarla kıyaslandığında düşüncenin inceliği ve betimsellik açısından ikinci sırada yer alan bu hikâyeler, üretildikleri toplum insanlarının fırtınalı, zorlayıcı karakterlerinden çok şeyler taşımaktadır. Yine de, içlerindeki bütün sertliğe ve kırılmazlığa rağmen, barındırdıkları eylemler hayat doludur, üstelik bize kahramanlığın sabrını, ilahi adaletin zaferini öğrettikleri için de güçleri ile büyülemektedirler.

Burada daha sonra söylenenlerle yalnızca ikinci derecede ilgili olan ancak İngilizce konuşan insanların çok iyi bilmedikleri hikâyeler ise, Charlemagne ve şövalyelerinin romantik davranışlarını anlatan şövalyelik ve mertlik hikâyeleridir. Çok geniş zamanlarda değişik dillerde yazılmış olan bu hikâyeler gerçek ve kurmacanın, doğru ve olağanüstünün, güzel ve groteskin, Pagan batıl inancı ile Hıristiyan bağlılığının meraklı bir karışımını sunmaktadır. Gerçekte, Charlemagne zamanında şövalye olmamasına ve şövalyelik kurumu epey uzun süre sonrasına dek var olmamasına rağmen, yine de bu efsaneler Karanlık Çağlar olarak adlandırdığımız o tarih dönemindeki yaşamı ve tutumları betimlediği için değerlidir ve şövalyeye yakışır cesaret ve cömertlik ve sadakat tabloları asillik duygularımızı kabartmakta ve kalplerimizi hayranlıkla doldurmaktadır.

Klasik ve romantik öykülerden oluşan bu üç büyük halka veya grup hakkında bir şeyler bilmek –Truva kahramanlık hikâyeleri, Antik Kuzey Hikâyeleri ve Charlemagne Hikâyeleri gibi– rafine edebiyat tatlarının elde edilmesinde çok önemlidir. Bu bilgileri özümseyebilen okurlar, normalde kendilerine anlaşılmaz ve belirsiz görünecek modern edebiyatımızdaki birçok şeyden zevk alabilirler. Bu nedenle bu gibi hikâyelerin en iyilerini öğrencilere ve bütün genç okurlara sunmak gerekir.

Şimdikinden bir şekilde daha geniş olan üç ciltte –"Altın Çağ'ın Bir Öyküsü", "Siegfried'in Öyküsü" ve "Roland'ın Öyküsü"– her birinde efsaneler grubunun veya üzerinde düşünülen öykülerin merkezi figürü olan kahramanın maceralarını anlatarak, genç okurlara bu büyük romans halkalarının en ilginç parçalarını tanıtma çabasına girmiştim. Önceki kitaplardan yapılan seçmelerle oluşturulmuş elinizdeki bu cilt, önceki üç cilde ait belli parçaların ve özellikle bazı bağımsız daha kısa öykülerin, okullarda kullanılmak üzere uyarlandığı şekliyle tekrarlanan ifadelere yanıt olarak hazırlanmıştır. Burada sunulan on yedi öyküden dokuzu "Altın Çağ"dan, dördü "Siegfried"den, dördü ise "Roland"dan alınmıştır. Çoğunlukla, kendi içlerinde bütünlüğü olan epizotlardır (*) ve asıl anlatı ile sadece ince bir bağ yoluyla bağlantılıdır. Esas değerleri hiçbir şekilde eski kurgusal yapılarından ayrılmış olarak düşünülüp birbirlerinden bağımsız olarak ele alınamaz, böylece kendilerini sınıflardaki öğrencilerin isteklerine daha hazır bir şekilde göstereceklerdir.

Hiçbir durumda öyküyü tam orijinal şeklinde tekrar etme çabasında bulunmadım. Bunu yapmak amacı saptırırdı; çünkü uygun şekilde uyarlanmayan öyküler çocuklara ne ilginç ne de

(*) Epizot: Serüven, olay, roman bölümü. (Ç.N.)

akılcı görünür. Bu nedenle kendi sözcüklerimi kullanıp buraya biraz hayali düşünce ve renk ve katarak, anlatının izin verdiği ve öğrencilerden oluşan okurlarımın talebi ölçüsünde değiştirdim ve yeniden düzenlemeler yaptım. Yine de, sonuçta her öykünün –orijinal şeklinde ona değer katan– önemli özellikleri değişmeden kaldı.

APOLLO PARNASSUS'A NASIL GELDİ

Apollo, çok uzun zaman önce, Delos Adası'nda doğdu. Mutlu doğum haberi yayılınca, yeryüzü gülümsedi ve kendisini çiçeklerle donattı; Delos'un Nympha'ları mutluluk içinde Yunanistan'ın en uç sınırlarına kadar yayılan şarkılar söylediler ve beyaz kuğu koroları, bu gururun notalarını insanlar arasında yaşamaya gelmiş saflara aktararak adanın etrafında yedi kez uçtular. Sonra Zeus yüce Olimpus'tan aşağı baktı ve bebeği altın bir saç bandı ile taçlandırdı, ellerine gümüş bir yay ile o güne dek kimsenin görmediği türden güzel sesli bir lir, sürmesi için beyaz bir kuğu arabası verdi ve insanlara iyi ile doğruyu öğretmesi, karanlıkta gizlenmiş ışığı yakması için görevlendirdi.

Böylece Apollo büyüdü ve sabah güneşi gibi güzel bir genç oldu. Birçok ülkeye seyahat etti, yaşamak için bir yer aradı. Olimpus Dağı'nın eteklerinde bir süre durdu. Lirini öyle güzel çaldı ki Zeus ve bütün maiyeti büyülendi. Sonra Thessalian toprağını baştan başa gezdi; ama yaşamak istediği tek bir yer bulamadı. En sonunda arabasına bindi ve kuğu takımına kendisini uzaktaki kuzey dağlarının ötesindeki Hyperborean'ların ülkesine uçurmalarını emretti. Kuğular, derhal bu emre itaat ettiler ve

yönlerini kuzeye doğru çevirerek onu yukarı atmosferin saf bölgeleri boyunca taşıdılar. Onu bilinmeyen birçok toprak üzerinde taşıdılar ve yedinci günde aslan vücutlu, kartal kanatlı ejderhaların, Kuzey'in altın hazinelerini koruduğu Karlı Dağlar'a getirdiler.

Bu dağlar Kuzey rüzgârı'nın evidir; yeryüzünün derinlerindeki mağaralarından ara sıra ortaya çıkar, Yunanistan'ın meyve bahçelerini ve verimli tarlalarını soğuk, öfkeli nefesiyle dondurur; kucağında ölümü ve korkunç felaketleri getirir. Ama kuzeyde, cennete uzanan dağlar karşısında bir duvar gibi durup onu geri püskürttüğünden, bu tehditkâr kuzey rüzgârları orada esemez. Bu yüzden bu dağların ötesinde kış asla gelmez, bütün bir yıl boyunca sadece mutlu bahar hüküm sürer. Orada çiçekler açar, tahıllar olgunlaşır, meyveler yumuşayıp toprağa düşer, kırmızı şarap nefis üzümlerden çıkarılır, her gün aynı şeyler yaşanır.

Bu ayrıcalıklı topraklarda yaşayan Hyperborean'lar ne acıyı ne hastalığı bilir ne yorucu çalışmayı ne de yeme içme kaygısını; ancak gençlikleri bahar zamanı gibi dayanıklıdır, yaşlılık ise kırışıkları ve hüzünleriyle ebediyen bir yabancıdır. Bütün insanları hataya yönelten şeytanın ruhu, onların arasına asla giremez, onlar kötü tutkular ile değersiz düşüncelerden arınmıştır; onlar arasında ne savaş ne kötü eylemler ne de intikam hırslarının korkusu olur; çünkü kalpleri saf ve temizdir ve asla kendini sevmekle yükümlü değildir.

Gümüş yaylı Apollo'nun kuğuları onu Karlı Dağlar'ın üzerinden taşıdığında, Hyperborean toprakları aydınlandı. Halk, Apollo'yu sevinç çığlıkları ve zafer şarkılarıyla karşıladı, ne de olsa uzun zamandır bekledikleri biriydi. Orada yerini aldı ve onları varlığıyla keyiflendiren kralları olup onları yöneterek bir yıl onlarla yaşadı. Ancak on iki ay geçince, Yunanistan'da acı çeken, didinen insanların, kendisinin yardımına daha çok ihtiyaç-

ları olduğunu düşündü. Bu yüzden Hyperborean'lara veda etti ve tekrar güneş gibi parlak arabasına bindi; kanatlı kuğu takımı onu yeniden, doğduğu topraklara taşıdı.

Apollo uzun süre insanların gelip varlığını öğrenecekleri ve ihtiyaçları olduğunda yardımını isteyecekleri bir tapınak inşa etmek için bir yer aradı. En sonunda güzel bir göl kıyısında, geniş bir ovaya geldi; orada toprak iyi sulanmış, tahıl ve meyvelerle donatılmıştı. Apollo burada bir ev inşa etmeye başladı. Ancak gölde yaşayan Nympha, Apollo'nun kendisine yakın olmasından hoşlanmamıştı, belki onu gören ve seven insanlar kendisine saygı duymayı unutacaktı. Bir gün, yosunlardan elbisesi ve zambaklardan tacı ile gün ışığında Apollo'nun karşısına çıktı.

"Gümüş yaylı Apollo," dedi, "burayı, yerleşmek için seçmekle bir hata yapmadın mı? Etrafımızdaki bu zengin ovalar her zaman şimdi olduğu gibi barış dolu olmayacak; çünkü büyük zenginlikleri yağmacıları özendirecek ve ağustosböceğinin şarkısı savaş çanlarına dönüşecek. Barışta bile burada sessiz bir zamanı çok zor yaşayacaksın. Büyük sığır sürüleri her gün gölüme su için gelirler; gürültücü köylü onları kırlara sürerek sabah vaktini kaba çığlıklarıyla rahatsız eder; çocuklar ve köpekler hep gürültü yapar ve buradaki hayatı eziyete çevirirler."

"Dürüst Nympha," dedi Apollo, "burada sana komşu ve arkadaş olup, mutlu vadinde yaşamak istemiştim. Peki, bu yer göründüğü gibi değilse nereye gideceğim, evimi nerede inşa edeceğim?"

"Parnassus Dağı'ndaki yarığa git." diye cevap verdi Nympha. "Orada barış içinde yaşayabilirsin ve senin onuruna oraya dünyanın dört bir yanından insanlar gelecektir."

Böylece Apollo Parnassus'a gitti ve orada, dağın yarığında tapınağının temellerini attı. Daha sonra dünyanın usta mimarlarını,

Trophonius ve Agamedes'i çağırdı ve onlara yüksek duvarlı, muazzam çatılı bir bina inşa etme işini verdi. Onlar işlerini bitirince şöyle dedi: "İşiniz karşılığında en çok hangi ödülü istediğinizi söyleyin, ben de onu size vereyim."

"Bize," dedi kardeşler, "insanlar için en iyi olan şeyi ver."

"Tamam." diye cevap verdi Apollo. "Dağın zirvesinde dolunay göründüğü zaman, istediğiniz sizin olacak."

Ama dolunay gökyüzünde yükselip tepelerin üzerinde belirince, iki kardeş öldü.

Apollo ev olarak seçtiği yerden memnundu. Orada huzur ve sükûnet bulmuştu ve ne iş gürültüsü ne de savaş çanları oraya girebilirdi. Ancak, mükemmel barışa sahip olmadan önce yapması gereken bir şey daha vardı. Dağın yamacında Python adında, bütün o topraklarda korku salmış dev bir yılan yaşardı. Sık sık yuvasından çıkan bu canavar büyük küçük sürülere, hatta bazen sürü sahiplerine bile saldırırdı; küçük çocukları ve savunmasız kadınları yuvasına taşıdığı ve onları orada tek lokmada yediği de söylenirdi.

O topraklarda yaşayan insanlar Apollo'ya geldiler, korkunç düşmanlarını oradan uzaklaştırması veya yok etmesi için yalvardılar. Böylece, gümüş yayını eline alan Apollo, Python yapış yapış ininden çıkacağı zaman canavarla karşılaşmak üzere şafakla birlikte yola koyuldu. Kötü yaratık ışık saçan düşmanını görünce geri çekildi ve kendini dağın derin geçitlerinde gizlemeye mecbur kaldı. Ama Apollo ona hızlı bir ok fırlattı, hemen. "Sen insanların felaketi, toprağın üzerine uzan ve onu ölü vücudunla zenginleştir!" diye bağırdı. Hedefini asla şaşmayan ok, yöneldiği yere saplandı ve dev yaratık kendi kanında boğularak öldü. İnsanlar mutluluk içinde onuruna zafer şarkıları söyledikleri bu okçuyu karşılamaya koştular. Vahşi çiçekler ve zeytin çelenkleri ile taç-

landırdılar ve Pythiankral olarak selamladılar, bülbüller zeytinliklerde şarkı söylediler ve kırlangıçlarla ağustosböcekleri Apollo'nun liri ile ahenk içinde şakıyarak onun melodisine uydular.

Apollo'nun tapınağında hâlâ rahip yoktu; o da uzun süre kimi seçmesi gerektiğini düşündü. Bir gün dağın zirvesinde durdu, buradan bütün Yunanistan'ı ve etrafındaki denizleri görebiliyordu. Güneyde uzak bir noktada, Girit'ten Pylos kumsalına yol alan küçük bir gemi gördü. Gemidekiler Giritli tüccarlardı.

"Bu adamlar tapınağımda hizmet edecek!" diye haykırdı.

Yukarı doğru fırladı ve denizin üzerinde dimdik yükseldi; sonra ateşli bir yıldız gibi hızla alçalıp dalgaların içine daldı. Orada kendisini bir yunus şekline dönüştürdü ve gemiyi yakalayıp geçmek için hızla yüzdü.

Gemi Pylos'a varmadan çok önce, kudretli balık onu yakaladı ve gövdesine çarptı. Gemidekiler korkuyla kalakaldı ve yerlerinde öylece oturdular; kürekleri hareketsizdi, yelken gevşedi ve bayrak direği de kullanılmaz oldu. Yunus gemiyi yüzgeçlerinin gücüyle ileri sürdüğünden, gemi rüzgârın hızıyla dalgalar boyunca hızlandı. Pek çok dağlık burunu, Pylos ve başka güzel körfezleri geçen gemiciler gemiyi durdurmaya çabaladı. Kaptan her uygun yerde boşuna demir atmaya çalıştı. Gemi onun idaresine uymuyordu. Araxus Burnu'nu dolaştılar ve uzun Crissa Koyu'na geldiler, orada yunus gemiyi sürmeyi bıraktı ve neşeyle etrafında yüzdü. Bu sırada çevik bir batı rüzgârı yelkeni durdurdu ve gemicileri güven içinde limana yanaştırdı.

Yunus, sonra yükseklerdeki cennetlere ulaşan görkemi ile bütün dünyayı aydınlatan parlak bir yıldıza dönüştü. Dehşete kapılan gemiciler bu harikaya bakakalmışken yıldız ışık hızıyla Parnassus Dağı üzerine düştü. Apollo, tapınağına koşturdu ve orada sönmeyen bir ateş yaktı. Sonra, yakışıklı bir genç görünümünde,

omuzlarına dalgalar halinde dökülen altın saçlarıyla Giritli yabancıları karşılamak için sahile gitmek üzere koşturdu.

"Hey, denizciler!" diye bağırdı. "Kimsiniz, nereden geliyorsunuz? Sizi arkadaş ve konuk diye mi selamlayayım, yoksa size dürüst bir eve ölüm ve acı getiren soyguncular mı diyeyim?"

Bunun üzerine Giritli kaptan cevap verdi: "İyi yabancı, bizi buraya Tanrılar getirdi, kendi isteğimizle gelmedik. Biz Giritli tüccarlarız ve Pylos'a gidip oranın tüccarları ile değiş-tokuş yapmak için ticari eşyalar taşıyorduk. Ama kudreti insanlarınkinden daha büyük olan bir varlık, bizi gitmekte olduğumuz limandan uzaklaştırıp bu bilinmeyen kıyıya getirdi. Şimdi söyle bize, sana yalvarıyoruz, burası neresi? Ve bir tanrı gibi görünen sen, kimsin?"

"Dostlarım ve konuklarım, büyük merak içinde olmalısınız." diye cevap verdi ışık saçan genç. "Bir daha dalgalı denize açılmayı asla düşünmeyin; şimdi geminizi kumsaldan yukarıya çekin. Bütün eşyalarınızı getirip kıyı üzerine bir sunak inşa ettiğiniz zaman, yanınızdaki beyaz arpayı alın ve onu saygı ile Phoebus Apollo'ya sunun. Apollo ben olduğuma ve sizi buraya getirdiğime göre, tapınağımı koruyup isteklerimi insanların bilmesini sağlayabilirsiniz. Siz beni ilk kez gördüğünüzde bir yunus şeklindeydim, bu yüzden de tapınağımın etrafındaki kasabanın adı Delphi (Dolphin) olsun, orada benim için çalışan insanlar da Apollo Delphinius olarak bilinsin."

Giritliler Apollo'nun kendilerine buyurduklarını yaptılar: Gemilerini beyaz kumsalın yukarısına çektiler. Eşyalarını gemiden boşalttıktan sonra kıyıda bir sunak inşa ettiler ve beyaz arpayı Phoebus Apollo'ya sunarak kendilerini derinlerdeki kötülüklerden koruyan, sonsuza dek yaşayan güçlere teşekkür ettiler. Uzun

yolculuklarından sonra yediler, dinlendiler ve gözlerini Parnassus'a çevirdiler. Apollo ise, o güne dek duyulan en güzel müziği çalarak yolu gösterdi; Delphi halkı ise erkek çocuklar ve genç kız toplulukları ile zafer şarkıları söyleyerek dağın yarığındaki tapınağa giden dik yolda yardım ettikleri Giritlileri ve Apollo'yu karşılamaya geldiler.

"Şimdi sizi sadece tapınağımla ilgilenmeniz için burada bırakıyorum." dedi Apollo. "Onu iyi korumakla görevlisiniz. Bütün insanlara iyi davranın; iyi olmayan şeylerin dudaklarınızdan dökülmesine izin vermeyin; kendinizi unutun; düşüncelerinizi kötülükten ve kalplerinizi hilekârlıktan uzak tutun. Bunları yaparsanız, gün geçtikçe kutsanacaksınız ve hayatınız mutlu geçecek. Ama sözlerimi unutursanız, insanlara kötü davranıp doğru yoldan sapmalarına sebep olursanız, o zaman evsiz ve lanetli kalırsınız. Sizin yerinize diğerleri evimde hizmet eder."

Sonra parlak genç onları bırakıp Olimpus Dağı'na koşturdu. Ama her yıl tekrar geldi ve evine bakıp, yardımcılarına uyarılarını ve isteklerini anlattı. İnsanlar onun sık sık İlham Peri'lerine lirini çalarak veya kız kardeşi Artemis ile dağ geyiği kovalayarak Parnassus'ta göründüğünü söylerler.

KALYDON ORMANI'NDA AV

AUTOLYKOS (*) İLE İLGİLİ

Yanan meşalelerin ışığında bir akşam otururken yaşlı kral söze başladı: "Şimdi olduğumdan çok daha gençken, dünyada bilinen en ünlü domuz avında yer alma fırsatım olmuştu."

"O zamanlar orada, Kalydon'da, Oineus adında kudretli bir kral yaşardı. Aslında, ben bilmiyorum; hâlâ yaşıyor. Oineus zengin bağlara ve meyve bahçelerine sahipti. Yunanistan'da ondan daha kutsanmış veya daha mutlu bir adam yoktu. Gençliğinde, Acarnania'nın en güzel genç kızlarından Prenses Althea ile evlendi. Oineus ve Althea'nın Meleager adını verdikleri altın saçlı, güzel bir oğulları oldu.

"Meleager henüz bir günlükken, babası onu kollarına aldı ve gökteki kudretli güçler ve Zeus'a dua etti: 'Baba Zeus ve bütün ölümsüzler, oğluma Yunanistan'ın bütün insanları arasında önde gelen olmayı bağışlayın. Ve onun cesaretle yaptığı işleri gördük-

---

(*) Autolycus, Parnassus'un eteklerindeki ilkel beldede yaşamış, cesareti ve kurnazlığıyla ün salmış bir dağ lideriydi. Öykünün ilişkili olması gerektiği düşünülen Odyseus'un (Ulysses) büyükbabasıydı.

lerinde, hemşehrileri «Dikkatli bakın, bu genç babasından daha büyük.» desinler ve hep bir ağızdan onu koruyucu kralları olarak selamlasınlar.'

"Sonra annesi Althea mutluluk gözyaşları akıtarak, bebeğin iyi niyetli ve nazik olması, ebeveynlerinin umudu ve gururu, azalan ömürlerinde ise mutlu etmesi ve yardımcı olması için dua etti.

"Böylece dua edenin dudaklarından sözler dökülünce, odasına insanların kaderlerini ören üç hatasız Kader geldi. Beyaz giysili ve çiçeklerle süslü olarak, bebeğin yanında durdular ve yorulmayan parmaklarla yargılanmamış yaşamının çizgilerini çizdiler. Klotho elinde altın elişini tuttu ve hassas ipliği büküp çevirdi. Üzgün ve umutlu Lachesis ise uzun beyaz parmaklarıyla kum saatini tutup dudaklarını aralayarak, 'Yeter.' dedi. Gelecek kadar kör ve acımasız Atropos ise düğümü ikili olarak kesmek için zalim makasıyla hazır bekliyordu. Klotho meşgul ve sessiz, örmeye devam etti ve bir örümceğin ağı kadar ince ama bir gün ışığı kadar güzel altın iplik, yetenekli parmaklarının arasında daha uzun ve daha çok altın oldu. Lachesis haykırdı: 'Bitti!' Ama Atropos kırptıklarını mantosunun arkasına gizledi ve 'Hayır.' dedi. 'Dikkat et, kalbin üzerinde yanan bir meşale var. Tamamen yanıp küllere ve dumana dönünceye dek bekleyin, sonra çocuğun hayat ipliğini keseceğim. Ör, tatlı Klotho!'

"Althea, düşündüğü gibi hızla öne atıldı ve yanan meşaleyi kavrayıp alevini bir kavanoz dolusu suyun içine bastırdı. Üzerinde parlayan tek bir alev kalmadığını gördüğünde ise onu sadece kendisinin bulabileceği bir sandığın içine kilitledi. Bunu yaparken acımasız kız kardeşler ortadan kayboldular; havada uçuşurken 'Zamanını kollayalım.' diyorlardı.

Meleager büyüyüp uzun boylu, dürüst ve kibar bir genç oldu. Olgun bir adam olduğunda ise, Altın Post'u aramak için Argo

isimli gemide Jason ve o günün muhteşem kahramanlarıyla denize açıldı. Yabancı topraklarda cesurca yapılmış pek çok iş onaaitti ve tekrar Kalydon'a geldiğinde övünen Idas'ın nazik kızı Kleopatra'yı güzel genç karısı olarak yanında getirmişti.

"Oineus hasat zamanı ürünlerini topladı ve bunun için gönülden müteşekkir idi. Çünkü tarlaları bol bol ürün verdi, şarapları kırmızı üzümlerden üretiliyordu ve meyve bahçeleri güzel meyvelerle ağızına kadar doluydu. İnsanların her zaman olması gerektiği gibi, o da barış ve bolluğu verenlere minnettar iken, salonlarında ülkedeki bütün cesur ve güzelleri davet ettiği bir hasat festivali düzenledi. Festival mutluluk içinde geçiyor, zaman gülümsemeler ve gün ışığı ile parlıyordu. İnsanlar hüznü ve işleri unuttu, sadece yaşamın memnuniyetini düşünüyorlardı.

"Sonra Oineus tarlalarının, üzüm ve meyve bahçelerinin ilk meyvelerini aldı ve büyük minnettarlıkla bunları verenlere sundu. Ama ölümlü insanların kendisine sundukları ile hiç ilgilenmeyeceğini düşündüğü avcı kraliçe Artemis'in mabedini hediyelerle donatmayı unuttu. Ah, ne korkunç bir hataydı! Artemis, bakışındaki öfkeyle Kalydon topraklarını yerle bir etmesi için siyah dişli ve köpüren ağızlı vahşi bir domuz yolladı. Canavar pek çok tarlayı harap etti, pek çok ağacı devirdi. Büyüyüp, zengin bağlara dönüşecek bütün bağları çiğneyip geçti.

Oineus, korkunç dişleriyle birçok aceleci avcıyı zamansız bir ölüme gönderen bu kızgın domuzu öldüremediği için çok üzüldü, ne yapacağını bilemedi. Bunun üzerine genç Meleager, 'Yunanistan'ın kahramanlarını bir araya toplayıp, domuzu Kalydon Ormanı'nda avlayacağım.' dedi.

"Böylece Meleager'in çağrısıyla kızgın vahşi domuzun avına katılmak için her yerden savaşçılar oraya akın etti. Aralarında

ikiz kardeşler Kastor ve Pollux, Meleager'in kayınpederi, Övünen Idas, Argo'nun kaptanı Kudretli Jason, Arkadialı Iasus'un çabuk adımlı kızı Atalanta ve Kraliçe Althea'nın liderlik ettiği pek çok Acarnania'lı avcı vardı. Evcil yaratıkları avlamakta, vahşi olanları öldürmekten çok daha yetenekli olduğumu söylemelerine rağmen ben de oradaydım.

"Oineus salonlarında dokuz gün bayram yaptık ve her gün yaylar ve oklarla yeteneğimizi denedik, savaşta deneyimli mızraklarımızın kuvvetini sınadık. Onuncu günde, borazanlar çaldı ve av için sabırsızlanan av köpekleri ile avcılar liderin avlusunda toplandı.

"Hemen sonra yüz avcı, sayısız köpekle birlikte kasabadan yola çıktı. Yabani yaratığın yerle bir ettiği tarlalar ve meyve bahçelerinden geçtik. Dikkatli bakışları, çabuk adımları ve arkasındaki rüzgârda dalgalanan uzun saçlarıyla Atalanta, diğer herkese liderlik etti. Uzun zaman geçmemişti ki eskiden üzüm ve ağaçlarla yeşil, şimdiyse kuru dalları etrafa dağılmış bağda kızgın yaratığın sığınağına ulaştık.

"Kaçan yaratığı, havlayan köpekler önceleri yakından izledi. Sonra aniden düşmanlarıyla karşılaşan yaratık, gıcırdayan dişleri ve kan çanağı gözleriyle onların üzerine saldırdı. Köpekler saldırma güdüsüyle deliye döndüler; son Arcadialı Cepheus yaratığa hücum etti, yaratık onu yakaladı ve keskin dişleri ile parçalara ayırdı. Çabuk adımlı Atalanta, ileriye fırlattığı mızrağıyla yaratığa ölümcül bir vuruş yaptı. Yaratık, kısa süre durakladı ve öfkeli saldırısından vazgeçti.

Yaralı hayvanın avcılara son kez saldırırken çıkardığı sesler korkunçtu. Ama Meleager ustaca bir kılıç darbesi ile yaratığın kalbini deldi. Yaratık yalpalayarak kendi kanı içine düştü. Yere

düşen canavarın savunmasız halini gören Kalydonluların kalpleri büyük bir sevinçle doldu. Hemen yaratığın derisini yüzen kahramanlar, bedenini aralarında bölüştüler. Başını ve kıllı postunu Meleager'e sundular.

Meleager haykırarak: 'Bu ödül bana değil, hızlı adımları olan Avcı Atalanta'ya aittir.' dedi. 'İlk yaralanan o olduğu ve aslında asıl ölümcül yarayı aldığı için, kadın olmasına rağmen bütün ödülleri ve saygıyı hak ediyor.'

"Bunları söyledikten sonra Meleager sırıtan başı ve kıllı postu genç avcı tanrıçaya götürüp, onun ayaklarının dibine attı. Bunun üzerine Kraliçe Althea'nın erkek kardeşleri olan dayıları kızgın, öne atıldı ve hiçbir kadının onlardan bir ödül alamayacağını söyleyerek postu zorla aldılar ve Meleager yasaklamış olmasaydı, onu alıp gideceklerdi. Ödülden ellerini çekmeden, kılıçlarını çektiler ve öfkeyle Meleager'i ölümle tehdit ettiler.

"Kahramanın kalbi öfkeyle doldu, kavgadan da çekilmedi. Dayıların yeğenle bu çarpışması uzun ve korku doluydu; ancak sonuçta Althea'nın erkek kardeşleri kanlar içinde yere düştü. Zaferi kazanan kahraman ise domuzun postunu tekrar taşıyıp, ikinci defa Atalanta'nın ayaklarına serdi. İyi tanrıça ödülü aldı ve Arcadia topraklarındaki babasının evine götürmek üzere yola düştü. Kral Oineus ile dokuz gün daha bayram yapan kahramanlar ise, daha sonra kendi evlerine döndüler.

"Acarnanialı avcıların kalpleri ise, Meleager'e karşı buruktu; çünkü yaban domuzunun hiçbir parçası kendilerine ödül olarak verilmemişti. Acarnanialılar, liderlerini ve bütün cesur adamlarını etraflarına toplayıp, Kral Oineus ve Meleager'e savaş açtılar. Kalydon etrafında birçok savaş yapıldı; Meleager savaşçılarını mücadeleye sokar sokmaz, her şey Acarnanialılar için tersine döndü.

"Kraliçe Althea ise, erkek kardeşlerinin zamansız kaderlerinin üzüntüsüyle kalbi donmuş olarak, oğluna sevgisini unuttu, Acarnianlı ailesinin ona karşı üstün gelebilmesi için dua etti. Sert toprak üzerine diz çöktü: toprağı elleriyle dövdü ve tozu etrafında topladı. Acı gözyaşları dökerken, Meleager'den intikamını alması için Hades'e ricada bulundu. O dua ederken, haykırışlarını duyan acımasız Kaderler, onun dileklerine itaat ederek, karanlığın içinden çıkıp geldiler.

Meleager, annesinin kendisine karşı durduğunu duyunca, keder içinde kendi evine çekildi ve güzel Kleopatra'sında güven ve huzur aradı. Artık savaşçılarına Acarnanialılara karşı savaşlarında liderlik edemezdi. Böylece, düşman şehri kuşattı. Kapıların etrafında korku veren bir arbede yükseldi; yüksek kuleler saldırıya uğradı ve Kalydonuların geri çekildiği her yer dehşet içindeydi ve yerle bir olmuştu.

"Göğe kaldırdığı elleri ve yaşlarla dolu gözleri ile, Kral Oineus ve şehrin büyükleri Meleager'e gelip, şehri geri alması için yalvardılar. Ona gösterişli hediyeler sundular. Kendisi için Kalydon'daki en verimli: yarısı işlenmiş, yarısı üzüm bağı olan en az elli dönümlük çiftliği seçmesini istedi; ama Meleager onları dinlemedi.

"Savaş çanlarının sesleri kapıların dışında yükseldi, kuleler kuşatmacıların gürültülü vuruşları ile sarsıldı. Yaşlı Oineus titreyen bacaklarıyla oğlunun gizli odasına giden merdivenleri tırmandı ve ağlayarak aşağıya gelmesi, şehri yangından, yağmadan kurtarması için yalvardı. Meleager hâlâ sessizdi, yerinden kıpırdamadı. Kız kardeşleri ve en çok güvendiği arkadaşları geldiler. 'Haydi Meleager!' diye yalvardılar. 'Acını unut ve sadece bizim sana muhtaç olduğumuzu düşün. Halkına yardım et, yoksa hepimiz mahvolacağız!'

"Bu yakarmaların hiçbiri onu yerinden kaldıramadı. Kapılar yerle bir edildi, düşman duvarlardan içeri girdi. Savaş tam da Meleager'in bulunduğu kuleyi sarstı. Kalydon'un kubbesi mühürlü görünüyordu. Sonra güzel Kleopatra gelip, kocasının önünde diz çöktü ve tek başına yapabileceği bu yardımı artık esirgememesi için yalvardı. 'Meleager,' diyerek içini çekti, 'sadece sen bizi kurtarabilirsin. Hâlâ orada oturup şehrin kül olmasını, en yakın arkadaşlarının katledilmesini ve karınla güzel bebeklerinin evlerinden sürüklenip zalimce köle yapılmasını mı izleyeceksin?'

"Bunun üzerine Meleager ayağa kalkıp zırhını kuşandı. Herkesin bildiği savaş narasını atarak sokaklara koştu. Kalydonlu savaşçılar istekle ve umutla etrafında toplandılar. Düşmanı öfkeyle karşıladılar. Katliam korkunçtu. Acarnanialı ev sahipleri yıkılmış kapıların ve ufalanmış duvarların gerisine sürüldü. Paniğe kapılan düşman döndü ve kaçtı. Meleager'in savaşçılarının kılıçlarından çok fazla kurtulan olmadı.

"Kalydon'a yine barış geldi, Kral Oineus'un meyve bahçeleri eskisi gibi çiçek açtı, meyve verdi. Ama şehrin büyükleri tarafından Meleager'e vaat edilen hediyeler ve büyük ödüller unutuldu. O, ülkesini kurtarmıştı; ama hemşehrileri minnettar değildi.

"Meleager savaş giysisini yeniden bir kenara koydu. Kendi evinin sessizliğine ve güzel Kleopatra'nın keyif veren varlığına sığındı. Annesinin lanetinin anısı ve ülkesinin nankörlüğünü aklında dolanıp duruyordu, artık arkadaşlarıyla eğlence yapmak umurunda değildi.

"Althea'nın oğluna duyduğu öfke daha da güçlenerek arttı. Gizlediği yarısı yanmış meşaleyi ve Ölümcül Kız Kardeşlerin uzun yıllar önce söylediği sözleri düşündü.

" 'O artık benim oğlum değil,' dedi, 'neden bu yanmış meşaleyi saklayayım? Sevdiğim erkek kardeşlerimin kanı kurumamışken kalbime bir daha asla güven veremez.'

"Böyle söyledikten sonra kraliçe yakılmış çubuğu gizlediği yerden aldı ve tekrar alevlere attı. O yavaşça yanıp kül olurken, Meleager'in yaşamı soldu. Meleager karısına sevgi dolu bir veda etti; yukarıda görünmeyen güçlere duasını sundu ve ölümcül meşalenin kırpışan alevleri karanlığa gömülürken, yavaşça son nefesini verdi.

"Sonra keskin dişli vicdan Althea'nın içini kapladı ve göğsünde gizli annelik sevgisi yeniden uyandı. Kalydon halkı da kendilerini ölümden ve kölelikten kimin koruduğunu çok geç hatırladı. Kraliçe Althea, Hades'in güvensiz mekânına inerek, oğlundan af dilemek için acele etti. Kleopatra'nın sevgi dolu kalbi, acıyla yüklüydü ve kırılmıştı. Nazik ruhu, kahraman kocasının ruhuyla buluşmak için gölgeler diyarına kaçtı. Meleager'in kız kardeşleri öyle büyük bir kederle doluydu ki, teselli bulamadılar. Gece gündüz ağlayıp yakardılar. İyiliksever Artemis onların gençliğine acıyıp, onları Meleagrides dediğimiz kuşlara dönüştürdü.

HERKÜL'ÜN SEÇİMİ

Herkül güzel yüzlü bir gençken ve hayat önünde uzanıyorken üvey babası için bir ayak işi yapmak amacıyla bir sabah yola çıktı. Yürürken kalbi acı düşüncelerle doluydu, bir yandan da kendi kendine mırıldanıyordu; çünkü kendisinden daha iyi olmayan kimseler huzur ve mutluluk içinde yaşıyorlardı, ona kalansa iş ve acıyla dolu bir yaşamdı.

Bunları düşünürken, iki yolun buluştuğu bir yere geldi ve orada durdu. Hangi yoldan gideceğini bilmiyordu.

Sağındaki yol dağlık ve bozuk idi; o yolda güzel olan hiçbir şey yoktu. Sonra bu yolun doğrudan uzaktaki Mavi Dağlar'a çıktığını gördü.

Solundaki yol ise geniş ve düzdü, iki tarafında da gölgeli ağaçlar vardı. Sayısız kuş bu ağaçlarda cıvıldıyordu. Yeşil çalılıklarda rüzgâr esiyor, sayısız çiçek kendini gösteriyordu. Ama bu yol uzaktaki Mavi Dağlar'a erişmeden çok önce sis ve pus ile bitiyordu.

Delikanlı bu yolların önünde şüpheyle dururken, her biri farklı yoldan kendisine doğru gelen iki güzel hanım gördü. Çiçekli yoldan gelen, kendisine ilk ulaşan oldu. Herkül, onun bir yaz günü kadar güzel olduğunu gördü.

Yanakları kırmızıydı, gözleri parlıyordu. Sıcak, ikna edici sözlerle konuştu. "Asil genç," dedi, "artık işlere ve acı deneyimlere boyun eğer olma, beni takip et. Seni, sana rahatsızlık verecek fırtınaların, üzüntü verecek sıkıntıların olmadığı mutlu edecek yerlere götüreyim. Orada hayatın kolaylık içinde, hiç bitmeyen müzik ve neşeyle geçecek. Hayatını zevkle kılan şeylerden başkasını aramayacaksın. Güzel şaraplar, yumuşak koltuklar, muhteşem giysiler ve genç kızların sevgi dolu gözleri... Benimle gel, hayat senin için bitmeyen bir memnuniyet olsun."

Bu sırada diğer güzel hanım geldi ve delikanlı ile konuşmaya başladı. "Benim sana vaat edecek bir şeyim yok," dedi, "kendi gücünle kazanacağın şeylere sahip olabilirsin. Seni götüreceğim bu yol engebeli ve zor, birçok yerinde tepelere tırmanmak, birçok yerinde ise vadi ve bataklıklara inmek gerekir. Bazen doruklarda göreceğin manzaralar büyük ve muhteşemdir; ama derin vadiler karanlıktır, yokuşları da zahmetlidir. Buna rağmen, bu yol uzakta, ufukta gördüğün sonsuz şöhretin olduğu Mavi Dağlar'a çıkar. Çalışmadan bunlara erişilemez; aslında, orada çalışıp didinmeden elde edilebilecek hiçbir şey yoktur. Meyvelerin ve çiçeklerin olursa, onları yetiştirmen ve onlara bakman gerekir. Arkadaşlarının sevgisini kazanırsan, onları sevmeli ve onlar için acı çekmelisin. Cennetin ayrıcalığından hoşlanırsan, kendini bu ayrıcalık karşılığında değerli kılmalısın. Sonsuz şöhrete sahip olursan, ona çıkan zor yolu hor görmemelisin.

Herkül bu hanımın, diğeri kadar güzel olmasına rağmen güvenilir bir saflığı ve kibarlığı olduğunu gördü, tıpkı mayıstaki ılık bir sabahın gökyüzü gibi.

"Adın ne?" diye sordu.

"Bazıları bana Emek der;" diye cevap verdi, "ama bazıları beni Erdem olarak bilir."

Sonra ilk gelen hanıma sordu: "Peki senin adın ne?"

Büyüleyici bir gülümsemeyle: "Bazıları bana Memnuniyet der;" diye cevap verdi, "ama ben Şen ve Mutlu Olan denmesini tercih ederim."

"Erdem," dedi Herkül, "benim rehberim sen ol! Çalışmanın ve dürüst gayretin yolu benimki olacak, kalbim artık acıyı ve mutsuzluğu tatmayacak."

Böylece elini Erdem'e verdi ve onunla solgun, uzak ufuktaki güzel Mavi Dağlar'a giden düz ve yasaklı yola girdi.

ALPHEUS VE ARETHUSA

Arkadya'da Alpheus adında, dağlardan akan küçük bir akarsu vardır. Alpheus, birçok yerde ağaçlar, çalılar ve tepelerin arasından akar; sonra kayaların altında kaybolur. Vadinin epey aşağısında tekrar ortaya çıkar. Bir şeyi kovalayıp mutlu oluyormuş gibi dans edip parıldayarak, ovaya yaklaşırken aceleyle ilerler. Hemen sonra ikinci kez mağaraların altına gizlenir, yolunu hiç gün ışığı görmemiş, kayalık tünellere çevirir. Sonunda bir kez daha kendini hapsettiği odalardan taşar. Elis tarlaları boyunca rüzgârlarla akarak, sularını denize boşaltır.

Yıllar önce Alpheus adında bir nehir yoktu. Nehrin aktığı kanal oyuk değildi ve bereketli çimen ile uzun, bükülen kamışlar bugün o nehrin en parlak haliyle göz kamaştırdığı suların yerinde büyüyüp yetişirdi. Sonra Alpheus adında bir avcı ağaçların arasında dolaşıp, Arkadya'nın ağaçsız bölgelerinde ve küçük vadilerinde vahşi geyikleri kovalamaya başladı. Güzel genç karısı ile şirin bebeği Orsilochus'tan ayrı yaşadığı, denizden uzakta, dağların ıssızlığı arasında geçirdiği özgür zaman, Alpheus için evinden, karısından veya bebeğinden daha kutsaldı. Ağaçları, mavi gökyüzünü ve şarkı söyleyen kuşları ve tepelerdeki narin çiçekleri seviyordu. Her zaman onlar arasında daha uzun kalırdı. Böylece onların müziğini dinler, güzelliklerini seyre dalardı.

Bir gün, "Artemis, avcı kraliçe!" diye haykırdı. "Senden bir lütuf istiyorum. Bu mutlu manzaralar arasında sonsuza dek kalmama izin ver!"

Artemis bunu duydu, duasına yanıt verdi. Alpheus konuşurken, parlak bir görüntü önünden geçti. Şirin yüzlü genç bir kız, en güzel çiçekleri topluyor, mutluluk ve umut dolu bir halde, saf, gerçek bir yaşamın kutsallığı içinde şarkılar söyleyerek vadiden sekerek aşağıya iniyordu. Bu güzellik, kimilerinin denizin yaşlısı Nereus'un kızı olarak bildiği Arkadya'lı Nympha idi.

Alpheus artık kuşların şarkılarını veya meltemin müziğini duymaz oldu; başının üstündeki mavi gökyüzünü, ayaklarının dibinde başlarını eğen çiçekleri görmüyordu. Sadece güzel Nympha'ya âşık olan gözleri ve kulakları dünyaya kapandı. Arethusa onun dünyası oldu.

Onu sarmak için kollarını açtı; ama korkmuş bir geyikten daha hızlı olan Nympha, derin ve dar geçitlerden, tepelerin altındaki çimenli boş arazilerden ve kayalık mağaralardan kaçıp uzun çalılıkların içine girdi; sonra Elis'in ovaları boyunca, çınlayan denize karıştı. Alpheus her şeyi unutup kaçan bu görüntünün peşine düştü. Sonunda, denize ulaşınca dönüp geriye baktı. Bir de ne görsün! Artık bir avcı değildi, uğruna karısının, bebeğinin ve yaşam sorumluluklarının varlığını unutan ve artık sonsuza dek bu manzaraların arasında kıvrılarak akmaya mahkûm olmuş bir nehirdi. Artemis duasını böyle kabul etmişti.

İnsanlar, Nympha Arethusa'nın bundan sonra bir pınara dönüştüğünü ve bugüne kadar, Ortygia'nın uzak bir adasında bitmez tükenmez, kristal bir akarsu içinde kayalardan taştığını söylerler. Babasının unuttuğu Orchileus ise büyüyüp olgunlaştı, Messene'nin denizci insanlarının kralı oldu.

ALTIN ELMA

KENTAUR (*) CHEIRON İLE İLGİLİ

Peligon Dağı'nda, diğerlerinden binlerce kez daha güzel ve daha büyük bir mağara vardır. Bu mağaranın kapısı ölümlülere kapalıdır. Kubbeli çatısının altında sadece birkaç insan durabilmiştir. Bu mağarada insanların ilişkilerini görebilen ölümsüzler büyük bir karnaval yaptılar. Bu karnaval, Kral Peleus'un düğününü kutlamak için düzenleniyordu. Kutlamanın sesiyle kudretli Pelion'un ağaçları ve kayaları bile yankılandı. Ama bir ölümlünün düğün töreni bu kadar asil ve büyük konuklarla, böyle bir yerde nasıl yapılabilirdi? İşte bunu anlatacağım.

"Peleus bazı kötü niyetli insanların onu yok etmek için düzenledikleri bir entrikadan kurtulduktan sonra, benimle –ben onun büyükbabasıyım– birlikte yaşadı. Günler geçmek bilmiyordu.

(*) Kentaur Cheiron Pelion Dağı'nda bir mağarada yaşardı. Ölümlülerin en akıllısı olduğu söylenir. Zamanın bütün genç kahramanları; Jason, Achilleus ve diğerleri onun çocuklarıdır ve çocukluklarını onun yanında geçirmişlerdir. Bazen insan başlı, at vücutlu olduğu şeklinde resmedilir; ama bu muhtemelen atlarla uğraşmış bir insan ırkından olmasıyla ilgilidir. Bu öykünün, Cheiron'u mağarasında ziyaret etmiş olan genç Odeysseus (Ulysses) ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

İnsanlarla ahbaplık etmekten de kaçınan Peleus için, güneş cennetlerde daha yavaş geziyor gibiydi. Sık sık dağın diğer tarafına yürüyüp büyük bir kayanın üzerine oturur denizin mor sularına saatlerce bakardı. Bir sabah yine böyle otururken, deniz Nymphası Thetis'in dalgaların arasından çıkıp kendisinin bulunduğu yerin aşağısındaki kıyıya doğru yürüdüğünü gördü. Bir rüyadan daha güzeldi. Deniz kızlarının kendi su mağaralarında ördükleri, yeşil, ipek bir elbise giyiyordu. Başında incilerden yapılmış bir taç vardı, sandaletleriyse gümüştendi ve sandaletleri ayaklarında parlıyordu.

"Peleus bu mükemmel yaratığa bakarken, kulağında bir fısıltı işitti. Bu, kurnaz Athena'nın sesiydi.

"'Ölümlülerin en talihsizi!' dedi. 'İşlediği günahlardan pişmanlık duyanlar ve yanlıştan erdem yoluna dönenler için ceza vardır. Ölümsüzler senin gençliğinden doğan yanlışların için duyduğun üzüntüyü gördüler ve eksikliklerini affetmeye karar verdiler. Şimdi sürgünle ve cezayla dolu günlerin sona eriyor. Ölümsüzlerin bile, sevgisini boşuna kazanmaya çalıştığı, denizin en güzel Nympha'sı Gümüş Ayaklı Thetis'i gözet! Bu kıyıya, senin tarafından sevilip seninle evlendirilmek için gönderildi.'

"Peleus bu sözleri söyleyen ölümsüzü görmek için başını kaldırdı; ama sadece dağın tepesinde asılı duran mavi bir bulut fark edebildi. Sonra aşağıya baktığında, Gümüş Ayaklı Thetis'in dalgalarda kaybolduğunu gördü. Bütün gün oturup geri dönmesini bekledi; ama Thetis gelmedi. Karanlık çökerken Peleus mağara evime geldi ve bana gördüklerini, duyduklarını anlattı. Ben de denizin Nympha'sını nasıl gelin yapacağını anlattım ona.

"Güneş yeniden Pelion uçurumlarında parlamaya başlayınca, cesur Peleus denizin yıkadığı kıyıya yakın kayaların arasına gizlendi, denizin gümüş ayaklı hanımını beklemeye koyuldu. Az

zaman sonra sabah yıldızı kadar güzel Nympha dalgalardan çıkıp geldi. Sahilde oturmuş, altın bukleleriyle oynuyor, sesini dinlediği denizin derinliklerindeki bir diyarın tatlı şarkılarını söylüyordu. Peleus benim anlattıklarımı düşünerek saklandığı yerden çıktı ve güzel yaratığı kollarına aldı. Thetis dalgalara atlamak için boşuna çabaladı. Yedi kez şeklini değiştirip bir fıskiyeye, bir sis bulutuna, yanan bir aleve, hissiz bir kayaya dönüştü. Ama Peleus hâlâ sımsıkı tutuyordu. Sonra Thetis bir aslana ve uzun bir ağaca dönüştü; sonunda ise kendi eşsiz şeklini aldı.

"Peleus güzel Thetis'in elini tuttu. Kuşlar, Pelion'un ağaçlı bayırlarında şarkılar söylerlerken onlar sahilde uzun zaman dolaştılar. Yunuslar ayaklarının dibinde oyun oynuyorlardı. Böylece Peleus gümüş ayaklı hanımın aşkını elde etti. Thetis onunla evlenmeye söz verdi. Buna ölümsüzler de sevindi, böylece Pelion Dağı'ndaki büyük mağarayı bir ziyafet mekânına çevirdiler ve orada, daha önce görülmemiş bir düğün töreni yaptılar. Mağaranın kubbeli çatısı cennetin yıldızları gibi parlayan mücevherlerle donatılmıştı. Güzel dağ Nymphalarının tuttuğu bin meşale, yüksek duvarların oyuklarında alev alev yanıyordu. Parlak mermer döşeli yerde ise bin konuk için masa sıralanmıştı.

"Düğün töreni başlayacakken Yüce Olimpus'ta yaşayanların hepsi ve yeryüzünde oturan bütün ölümsüzler Kral Peleus ve onun eşsiz gelinini kutlamak için geldiler. Daha önce hiç kimseye verilmemiş hediyelerini damada sundular. Birisi Aksak Vulcan'ın nadir görülen yeteneğiyle işlenmiş ve donatılmış güzel bir zırh hediye etti. Bir başkası damada eşsiz atlar Ballos'u, Xanthos'u ve altın kesmelerle ustaca kaplanmış bir savaş arabasını hediye etti. Ben ise, konukların en fakirlerinden biri olarak, damada dağın zirvesinden kestiğim ve kendi ellerimle şekil verdiğim solgun renkli bir zırh hediye ettim.

"Masalarda tanrıların ve insanların babası Zeus, beyaz tenli karısı Hera, gülmeyi seven Afrodit, gri gözlü Athena ve bütün ölümsüzlerin en zeki, en güzel olanları oturuyordu. Deniz Nymphaları kız kardeşleri Thetis onuruna dans ettiler, İlham Perileri en güzel şarkılarını söylediler, Apollo ise lirini çaldı. Üç Kader de oradaydı: kirmenini döndüren üzgün Klotho, ölümcül sözleri söylemeye hazır, kıvrılmış dudaklarıyla sevgisiz Lachesis ve elinde bolca kırpıntı tutan acımasız Atropos. Masanın etrafındaki konuklara zengin nektar yudumları sunan genç ve neşeli Hebe de oradaydı.

"Ama bütün ölümsüzler arasında düğüne davet edilmeyen birisi vardı: Savaş ve Nefretin kızı Eris. Sert, katı özellikleri ve sıcak, aceleci davranışları mutluluk ve memnuniyet içinde geçecek bir festivali zerafetiyle dolduramayacak kadar kötüydü. Şeytani kalbinde, kendisine reva görülen küçümsemenin intikamını alma planı yapıyordu. Düğün kutlamasının en güzel yerinde, katılanlar Apollo'nun lirinden çıkan müziği dinlerken görünmeden salona geldi. Masaya altın bir elma bıraktı. Elmanın nereden geldiğini kimse bilmiyordu; ama üzerinde şu sözler yazılıydı: 'EN GÜZEL İÇİN.'

"Üzgünlük ve şaşkınlık içinde yaylarını sıvazlayan Zeus, 'Bu kime ait?' diye sordu.

"Müzik azaldı. Mutluluk ve sevinç, ziyafetin bulunduğu yerden bir anda uzaklaştı. Manzarayı aydınlatan meşaleler göz kırptı ve ateşin yerini duman aldı. Kubbeli çatının altındaki mücevherlerin parıltısı kayboldu. Karanlık bulutlar büyük salonu kapladı: davetsiz olduğu ve hoş karşılanmadığı halde, Eris masadaki yerini almıştı.

"Elmayı kapmaya çalışan Hera, 'Elma bana ait.' dedi. 'Çünkü ben kraliçeyim. Tanrılar ve insanlar beni dünyada eşi olmayan diyerek onurlandırdılar.'

" 'Öyle değil!' diye sitem etti kırmızı dudaklı Afrodit. 'Aşk ve mutluluk benimle yaşar. Sadece tanrılar ve insanlar değil, doğa da benim varlığımla sevinir. Elma benim ve ben alacağım!'

"Sonra Athena tartışmaya katıldı. 'Hayatı güzelleştiren iyi huylardan yoksunsa eğer,' dedi, 'kraliçe olmanın ne önemi var? Akıl boşsa ve kötülükle doluysa güzel bir şekle ve yüze sahip olmak ne demektir? Akıl güzelliği, yüz güzelliğinden daha önemlidir; akıl güzelliği ölümsüzdür; yüz güzelliği kaybolup gider. Bu yüzden benden daha güzel anılmaya kimsenin hakkı yok.'

"Bu tartışmalar sırasında salondaki herkes konukların arasına karışıp, taraf tuttuğu ölümsüzün yanına gitti. Barışın ve eğlencenin yenildiği salonda, yakıcı ve acı sözler duyulmaya başlamıştı. Ve eğer Zeus herkesi susturmasaydı, kavgaya son vermeseydi bütün Pelion karışacak, sonra ortaya büyük bir çatışma çıkacak ve dünya merkezinden sarsılacaktı.

" 'Bu meseleyi daha fazla konuşmayalım.' dedi. 'Hangisinin en güzel olduğunu söylemek ölümsüzlere yakışmaz. Ama denizden uzakta, İda Dağı eteklerinde, insanoğlunun en güzeli olan Paris, sürülerini güder. Paris, Truva prensidir. Kimin en güzel olduğunu ona sorun; elmayı kime verirse elma onun olsun.'

"Sonra çabuk adımlı mesajcı Hermes ortaya çıktı. Tanrıçaları, önünde uzanan mükemmel hayatın farkında olmadan çoban kamışını üfleyip sürülerini otlatmakta olan Paris'in yaşadığı uzak İda Dağı'na götürmek için onlara denizleri aşırdı."

PARİS VE OİNONE

KENTAUR CHEIRON İLE İLGİLİ

Denizin diğer tarafında, Yunanistan'ın hiçbir yerinde bulunmayan zengin ve kudretli bir şehir vardır. Orada yaşayanlar bu şehre İlios derler; ama şehrin asıl adı Truva'dır. Orada Priam isminde yaşlı bir adam, mutluluk ve barış içinde yaşayan insanlara hükümdarlık eder. Ovaya tepeden bakan, parlak mermerden yapılmış muhteşem bir sarayda yaşar. Granaries'inde mısır doludur, büyük küçük sürüleri şehrin arkasındaki tepelerde ve dağların eteklerinde yayılır.

"Priam'ın birçok oğlu olmuştur. Oğulları böyle bir babaya layık, cesur ve asil gençlerdir. Bu oğullardan en büyüğü, Truvalıların bu topraklara büyük onur vereceğini düşündükleri Hector'dur.

"İkinci erkek çocuk doğmadan önce, yaşlı Priam ailesi tuhaf bir olayla sarsıldı. Kraliçe rüyasında bebeğinin Truva'nın duvarlarını ve yüksek kulelerini yakıp kavuran bir meşaleye dönüştüğünü ve bir zamanlar gururla dolu şehrin yerinde için için yanan küllerin kaldığını gördü. Krala rüyasını anlattı. Çocuk doğunca geleceğin gizemlerini görme gücü olan bir kâhin çağırdılar, bu rüyanın anlamını sordular.

" 'Rüyanın anlamı şu,' dedi kâhin, 'eğer bu bebek yaşarsa, Truva'da bir meşaleye dönüşüp Truva'nın duvarlarını ve yüksek kulelerini için için yanan kül kümelerine çevirecek.'

"Bu güzel bebeğe bakıp müthiş acı çeken Priam, 'Peki bu kötü şeyleri yapmasını engellemek için ne yapacağız?' diye sordu.

" 'Yaşamasına izin vermeyin.' diye cevap verdi kâhin.

"İnsanların en kibarı ve en iyi kalplisi Priam, bebeğe zarar veremezdi. Bu yüzden baş çobanını çağırdı ve ona şehrin arkasındaki İda Dağı'nda bulunan sık ormanlara götürüp orada bırakması için bebeği verdi. Orada yaşayan vahşi yaratıkların şüphesiz bebeği bulacaklarını düşünüyordu. Her durumda, bebek bakılmadan ve beslenmeden uzun süre yaşayamayacaktı. Böylece bu tehlikeli bebek henüz büyüyemeden hayatı sönecekti.

"Bu zavallı masum bebeğe böyle kötü bir şeyi yapmaktan büyük üzüntü duyan çoban, kendisine emredileni yaptı. İşlemeli tulumuna sarmalanmış, gülümseyen bebeği bir meşenin dibine yakın bir yerde bıraktı. Sonra bebeğin ağlamasını duymamak için aceleyle oradan uzaklaştı.

"Ama ormanda ve çalılıklarda avlanan Nymphalar bebeği gördü, onun zavallı haline acıdılar. Ölmemesi için ona bakmaya başladılar. Bazıları ona vahşi arıların kovanından sarı bal getirdi, bazıları ise onu dağın eteklerinde otlayan keçilerin sütüyle besledi. Diğerleri de bebeği kurtlardan ve ayılardan korumak için nöbet tuttular.

"Böylece aradan beş gün geçti. Bebeği aklından bir türlü çıkaramayan çoban, onu bıraktığı yere gitti. Giderken de işlemeli örtüsü yaratıklar tarafından parça parça edilmiş olabilir diye sakınarak yaklaştı. Kederli ve titreyen haliyle gözünü o ağacın altına çevirdi. Yüzündeki ifade bu kez şaşkınlığa dönüştü, çünkü

bebek hâlâ oradaydı! Ona bakıp gülümsüyordu, tombul ellerini ona doğru uzattı. Çobanın kalbi onu orada ikinci kez bırakmaya razı olmazdı. Bebeği kollarına aldı, vadideki kendi kulübesine götürdü. Orada bebeğe kendi oğlu gibi bakmaya başladı.

"Çocuk büyüyüp uzun boylu, yakışıklı bir delikanlı oldu. İda Dağı'ndaki bütün çobanlara yardım eden cesur bir gençti. Çobanlar ona insanların yardımcısı anlamına gelen Alexandros adını verdiler. Üvey babası ise ona Paris diyordu. Dağların eteğinde koyunlarını otlatırken günün birinde nehir kenarında gezinmeyi seven, nehrin suları kadar saf ve temiz Oinone ile karşılaştı, nehir Nymphalarının en güzeliyle. Günler geçtikçe ikisi birbirine yakınlaştı, Oinone'nin ağaçlık evinin gölgesinde oturup masumiyet ve güzellikten, tatlı bir memnuniyet ile dolu bir hayattan ve aşktan konuştular. Genç kız çobanı kocaman açılmış gözleri ve ona olan güveni ve inancıyla dinliyordu.

"Zaman geçti, Paris ve Oinone evlendi. Dağın vadisindeki küçük kulübeleri İlios'taki en güzel, en mutlu evdi. Günler hızla akıp giderken, ikisi de kendilerini bekleyen kederi ve üzüntüyü hayal edemezdi. Oinone için çoban kocası her şeydi; o çok asil, çok cesur, çok yakışıklı ve nazikti.

"Ilık bir yaz günü, sürüleri önünde uzanan tepelerde otlanırken Paris, İda Dağı'nda bir ağacın gölgesinde oturuyordu. Arılar çiçeklerin arasında tembel tembel geziniyor, ağustosböcekleri başının üzerindeki yaprakların arasına gizlenmiş ötüyordu. Arkasındaki çalılıklarda bir kuş yumuşak sesiyle cıvıldıyordu. Geriye kalanlar ise bu güzel günün tatlı sakinliğinin tadını çıkarmak istercesine, durgundu.

"Oinone asma ağaçlarının gölgesinde oturmuş el işleriyle uğraşırken, Paris bir çobana ince kamıştan flüt oymakla meşguldü.

"Güzel bir müziğe benzeyen sesle Paris gözlerini kaldırdı. Önünde dört ölümsüz duruyordu; Hera, Athena, Afrodit ve haberci Hermes. Yüzleri parlak bir ışıltıyla parlıyordu. Hiç kimsenin anlatamayacağı kadar güzellerdi. Ayaklarının dibinde çiğdemler, sarı zambaklar, beyaz laleler bitiverdi; hava portakal çiçeklerinin kokusuyla doldu. Bir şeyden haberi olmayan Paris onları selamlamak için ayağa kalktı. Böyle bir güzelliğin var ettiği başka bir genç yoktu. Bir dağın çamı kadar dik duruyordu; omuzlarında öylece asılı duran bir leopar derisi vardı. Başı açık idi; ama şakaklarının etrafında toplanmış bukleleri güneş gibi parlıyor ve güzel kaşlarının çevresinde uygun bir şekil alıyordu.

"İlk önce Hermes konuştu: 'Paris, buraya senin yardımını istemeye geldik. Olympus Dağı'nda yaşayanlar arasında bir anlaşmazlık var. Buraya gelenler; Hera, Athena, Afrodit hepsi de en güzelin kendileri olduğunu iddia ediyor ve bu ödül, altın elma, için yaygara yapıyorlar. Şimdi senin bu durumu düşünüp, en güzel bulduğun ölümsüze elmayı vermeni umut ediyoruz.'

"Sonra Hera hemen atıldı: 'Kraliçe benim; tanrılar ve insanlar arasında kural koyucu ben olduğuma göre en güzel de benim. Ödülü bana ver, sana zenginlik ve krallık vereyim; müthiş zaferlerle dolu geçecek hayatını bütün insanlar övgüyle kutlasın.'

"Paris gururlanan kraliçeye vermek üzere elmayı uzatırken, gri gözlü Athena konuşmaya başladı: 'Adaletli genç adam!' dedi. 'Zenginlikten, onurdan ve müthiş zaferlerden daha iyi şeyler vardır. Beni dinle, sana bilgelik ve saf bir kalp sunacağım. Hayatın barışla taçlanacak, sevgiyle güzelleşecek ve bilgi ile güçlenecek. Sonraki zamanlarda adın insanlar tarafından anılmayacak, böylece her şeye iradenle cevap bulacak ve sonsuz mutluluk içinde yaşayacaksın.'

"Bu sırada Oinone yaprakların arasından fısıldayarak, 'Ödülü Athena'ya ver; en güzel odur.' Paris, Afrodit'in hemen öne doğru gelip en tatlı, en güzel sesiyle ona seslendiğini duymasaydı elmayı neredeyse Athena'ya verecekti.

"'Yüzüme bakıp benim güzel olup olmadığıma kendin karar verebilirsin.' Bunları söylerken gülüyor ve saçlarının kıvrımlarıyla oynuyordu. 'Sana sadece şunu söyleyeceğim: Ödülü bana ver, dünyadaki en güzel kadın senin karın olsun.'

"Oinone'nin zavallı kalbi, Paris'in elmayı Afrodit'e vermesiyle paramparça oldu; adını koyamadığı bir korku kapladı vücudunu. Sanki toprak ayaklarının altından kayıp gidiyordu. Ama sonra yanakları yine kanlandı, yine güçlü nefes alabiliyordu, çünkü Paris'in Afrodit'e söyledikleri ona güç vermişti: 'Benim için ölümlülerin en güzeli olan Oinone ile evliyim, bu yüzden teklifin ilgimi çekmiyor; ama yine de elmayı sana veriyorum, çünkü yüce Olimpus'taki ölümsüzler arasında en güzelin sen olduğunu biliyorum.'

"Hemen sonraki gün Kral Priam, etrafında neredeyse elli oğlu ve kızıyla, düşüncelere dalmış oturuyordu. Aklı, uzun yıllar önce İda'nın ormanlarında yalnız başına ölmesi için gönderdiği bebekteydi. Kendine şöyle dedi: 'Çocuk uzun zaman önce öldü, ama küçük ruhu Hades'in gölge topraklarında huzur bulsun diye tanrılara bir şölen yapılmadı. Bu iş daha fazla bekleyemez. Üç gün içinde bir şölen yapılacak, onun şerefine oyunlar düzenleyeceğiz.'

"Sonra kral yardımcılarını çağırdı ve İda Dağı'nın kırsal tepelerine gidip sürülerin içindeki en iyi, en hızlı boğayı oraya getirmelerini ve oyunları kazanan kişiye ödül olarak verilmesini emretti. Bütün İlios'ta duyuldu ki, üç gün sonra, yirmi yıl önce ölen bebek için bir şölen ve oyunlar düzenlenecektir.

"Uşaklar İda Dağı'na gidip, Paris'in yıllardır besleyip baktığı ve diğerlerinden daha çok sevdiği boğayı seçtiler. Paris, uşaklara kendisinin de ödül için oyunlara katılması için onlarla birlikte gitmesi şartıyla boğayı almalarına izin vereceğini söyledi. Ama nehir Nymphası Oinone, ağlayıp gitmemesi için yalvardı.

" 'Bir gün için bile olsa, İda'nın güzel kırlarını bırakıp gitme.' dedi. 'Kalbim geri dönmeyeceğini söylüyor.'

" 'Böyle düşünme, güzel sevgilim.' dedi Paris. 'Afrodit bana dünyanın en güzel kadınını vaat etmedi mi? Peki dünyada benim Oinone'mden daha güzel kim olabilir? Şimdi sil gözyaşlarını, çünkü oyunlardaki ödülü kazandıktan sonra sana geri döneceğim ve seni bir daha asla terk etmeyeceğim.'

"Yine de Oinone'nin kederi dinmek bilmiyordu. 'Eğer gidersen,' diye ağladı, 'bana kulak ver! Ağaçlı İda'ya geri dönene kadar uzun yıllar geçecek. Şimdi genç olan kalpler yaşlanıp kederle dolacak. Zalim savaş ve pek çok şiddetli felaket seni alıkoyacak ve ölüm gelip seni bulacak. Sonra senin uzun zaman önce unuttuğun Oinone sana koşup seni iyileştirmeye, eski ve solmuş aşkını canlandırmak için seni affetmeye gelecek. Elveda!'

"Sonra Paris karısını öperek kalbin ışığı Truva'ya koştu. Bu yakışıklı, genç çoban bütün ödülleri kazanmasaydı ne olurdu?

" 'Kimsin sen?' diye sordu kral.

" 'Benim adım Paris.' dedi çoban. 'İda'da sürülere çobanlık ederim.'

"Ödülleri kaybettiği için üzgün olan Hector, Paris ile kavga etmek için öne atıldı.

" 'Orada dur Hector!' diye yalvardı yaşlı Priam. 'Bu genç çobanın yanında dur ki, size bakayım!' Sonra kraliçeye dönerek

sordu: 'Hiç bu kadar birbirine benzeyen iki insan gördün mü? Çoban daha güzel ve daha güzel yaratılmış, ama ikisinde de aynı gözler, aynı gülümseme, aynı omuz hareketleri, aynı kaş çatış, aynı yürüyüş var. Ah, peki ya bebeğimiz ölmediyse?'

"Priam'ın kızı Kassandra aklına geliveren kehanetin gücü ile haykırdı: 'Kalbi ve gözü kör olan sizler, bu genç çobanın, ölüm uykusu uyusun diye İda'nın ormanlarına gönderdiğiniz zavallı çocuk olduğunu göremiyor musunuz!'

"Böylece Paris babasının evine götürüldü, hakkı olan her şey kendisine sunuldu. Zavallı Oinone ise, güneşli İda'nın ağaçları ve dar geçitleri arasında, yalnızlığına terk edildi."

HESIONE

MENELAUS (*) İLE İLGİLİ

Menelaus, çatık kaşları ve endişe dolu kalbiyle Nestor'un mekânında oturmuş, yanlışlarından çıkardığı hikâyeleri anlatıyordu. Arkasında bütün heybeti ve gücüyle, kudretli Zeus'un gözü ve alnına sahip ağabeyi Agamemnon duruyordu. Önünde ise, güzel bir işlemeli koltukta oturan yaşlı Nestor vardı, meraklı kulaklarla onu dinliyordu. Ayaklarının dibinde iki kahraman vardı: bir tarafta Nestor'un yiğit oğlu Antilochus, diğer tarafta ise Euboea'nın uzak kıyılarının prensi bilge Palamedes. Palamedes henüz gelmişti, bu yüzden Menelaus'un o zamana dek anlattıklarını duymamıştı.

"Truva'ya gidişinin öyküsünü tekrar anlat." dedi Nestor. "İyi Palamedes konuğumuz oldu, eminim ki öyküyü duymak ister. Bütün öyküyü anlat, çünkü bu ünlü şehri ve hükümdarlarını daha çok tanımak isteriz."

Böylece Menelaus yine baştan başladı öyküsüne.

(*) Lacedæmon Kralı ve dünyanın en güzel kadını Helen'in kocasıdır. Helen ile evlenirken Yunanistan'ın bütün prensleri, elinden hak ettiklerini almaya çalışacak her düşmana karşı onu desteklemeyi vaat etmişlerdi. Bu ve bundan sonraki öykü Truva'ya yaptığı ziyareti ve sonuçlarını anlatır.

ÖYKÜ

Truva'ya yaptığım uzun geziyi veya bu geziyi yapmama neden olan şeyleri anlatmama gerek yok. Şehrin yüce duvarlarına yaklaşıp Scaean adını verdikleri kapıdan geçince, muhteşem ev sıralarını ve kalabalık pazarında dolaşan insanları gördüm. Daha ileri gitmeye tereddüt ederek, orada merak içinde durdum.

Bir süre sonra adımı ve soyumu tanıtacak ve ne için geldiğimi anlatacak bir elçiyi kapıya yolladım; ama kule gibi yükselen duvardan uzak olmayan koyu bir dip gölgesinde olmadan bekledim. Kudretli şehir önümde, denize nazikçe uzanan verimli ova ise arkamda duruyordu. Sağımda Scamender Nehri'nin parlayan suları akıyordu. Diğer tarafta çok uzakta ise İda'nın ağaçlı zirvesi bulutlara uzanıyordu.

Bu manzarayı izleyişimin üstünden çok geçmemişti ki Apollo kadar yakışıklı Paris'in bizzat liderlik ettiği bir asiller grubu beni karşılamak için kapıya geldi. Kralın selamlarını ilettikten sonra duvarların iç yanına geçmek için bana eşlik etti. Scaean kapısından geçtik, iyi döşenmiş sokaklar boyunca yürüdük; nihayet Kral Priam'ın bulunduğu salona girdik.

Geniş kapıları ve parlak sütunlu girişleri ile bu ev muhteşem bir yapıydı. Titizce oyulmuş mermer sütunları vardı. İçeride birbirine açılan, duvarları cilâlı taşlardan yapılmış elli oda vardı; bu odalarda Priam'ın elli oğlu ve bunların eşleri oturuyordu. Öbür tarafta avluya açılan ve kralın kızları için yapılmış on iki oda vardı. Bu odaların üstünde ise asil ev sakinleri için odalar bulunuyordu. Etrafta galeriler ve kralın aşağıdaki büyük salonuna inen merdivenler vardı.

Kral Priam beni nazikçe kabul etti ve niyetimi anlayınca, isteklerimin yapılması için hiçbir şeyi eksik bırakmadı. On gün

kralın evinde ağırlandım. Yunanistan'a geri dönecekken Truva' da bir ay daha kalmamı istedi. Ama rüzgârlar nazikti, kehanetler bana güzel bir gezi vaat ediyordu; bu yüzden on ikinci günde beni bırakması için adeta yalvardım. Böylece, kral ve oğulları bana türlü hediyeler verdiler. Hepsi güzel ve pahalı idi. Hediyeler ayaklarıma serildi. Güzel bir manto, bir erkek yeleği, bir kilo altın ve gümüş süslemeli kabzası olan bir kılıç ve tanrılara şarap dökerken kendilerini hatırlamam için, titizlikle oyulmuş bir kupa.

"Bu hediyeleri arkadaşlığımızın bir işareti olarak kabul edin." dedi Priam. "Sadece sizin için değil, uzak ülke Yunanistan'da yaşayan herkes için. Biz de ölümsüzlerin çocuklarıyız. Kudretli atamız Dardanus, Zeus'un oğluydu. Kayalık yeryüzünün altındaki gümüş renkli akıntılarda suların çağladığı İda eteklerinde Dardania'yı kuran da oydu.

"Dardanus'un torunlarından İlus, şarkıları ve hikâyeleriyle ünlüydü; onun oğlu Laomedon ise ilerleyen yaşında benim babam oldu. Ancak babam akla sığmayan pek çok şey yaptı ve bu topraklarının insanlarına bir keder getirdi.

"Günün birinde Apollon ve Poseidon aciz yolcular olarak kılık değiştirip iş aramak için Truva'ya geldiler. Bunu yapmalarını Zeus emretmişti.

"İki ölümsüz isteklerini söyleyince babam sormuştu: 'Ne iş yaparsınız?'

Poseidon cevcap verdi: 'Ben duvar yaparım.'

Apollo ise, 'Ben çobanım.' dedi.

" 'Güzel.' diye cevap verdi Laomedon. 'Duvarcı, Truva'nın etrafında hiçbir düşmanın geçemeyeceği kadar yüksek ve kuvvetli duvarlar örecek. Çoban da İda'nın ağaçlı eteklerinde kıvrık boynuzlu inek sürülerimi otlatacak. On iki ayın sonunda, duvar

örülmüş, sürülerim birisi bile kaybolmadan güdülürse hak ettiğiniz karşılığı veririm: bir kilo altın, biraz gümüş, güzel giysiler ve kahramanların giydiği zırh.'

"Böylece iki ölümsüz, babamın söz verdiği karşılık için yıl boyunca çalıştılar. Poseidon şehrin etrafında yüksek ve güzel bir duvar ördü; Apollo ise paytak sürüleri otlattı ve hiçbirini kaybetmedi. Ne zaman ki hak ettiklerini istediler; işte o zaman Laomedon ellerini ve ayaklarını bağlatıp, kulaklarını keskin kılıcıyla kestikten sonra onları uzak bir ülkeye köle olarak göndereceğini söyleyip tehditlerle kovdurdu. Poseidon ve Apollo, nasıl intikam alacaklarını düşünerek öfke içinde uzaklaştılar.

"Poseidon, denizin altındaki su krallığına, altın sarayına geri döndü. Benzeri görülmemiş güçlerini bir savaş arabası gibi dalgaların üzerine saldı. Rüzgârlarını hapsedildikleri yerden çıkardı, öfkeyle denizin üzerine saldı. Öfkeli sular Truva topraklarına hücum etti; şehrin kırsallarını ve zengin ovasını kapladı, hatta krallarının inşa ettirdiği duvarları dövmeye başladı.

"Sonra sel yavaş yavaş geri çekildi. İnsanlar balçığı ve otlaklarını kaplayan siyah çamuru görmek için evlerinden çıktılar. Korkunç manzarayı izlerken, Poseidon'un gönderdiği korkutucu bir canavar denizden çıktı, üstlerine hücum etti. Herkes yeniden şehrin kapılarının arkasına gizlendi. Canavar hiçbirinin çıkmasına izin vermiyordu.

"Babam müthiş sıkıntı ve üzüntü duyarak, alçakgönüllülük içinde Athena'nın tapınağına gitti. Tanrıçaya yalvararak Poseidon'un öfkesini dindirmenin yolunu sordu. Kutsal bir ses şu cevabı verdi:

" 'Her gün Truva'nın genç kızlarından birisi duvarların dışındaki canavara kurban edilmeli. Yeryüzünü sarsan güç konuştu. Emrini yerine getirmezsen, daha zalimce cezalandırılırsın.'

"Truva'daki her evde, bu ölümcül kaderin nereye çökeceğinden habersiz yaşayan insanlar üzüntü ve keder içindeydiler. Her gün genç ve güzel bir genç kız kıyıdaki büyük kayaya zincirleniyor ve acımasız canavarın yemeği olmak için bekliyordu. İnsanlar üzüntü içinde ağıtlar yakıyor, Poseidon'un, karşılığı ödenmemiş emekleriyle yapılan kudretli duvarları ve yüksek kuleleri lanetliyorlardı. Babam ise yüksek koltuğunda oturmuş, kendi hatalarının halkına getirdiği felaket yüzünden titriyordu.

"Sonunda, pek çok zavallı kurban verildikten sonra, kara talih kız kardeşlerimin en güzeline, Hesione'ye rastladı. Hesione, babamın en sevdiği kızıydı. Keder içinde, zamansız ölüme mahkûm edilmiş zavallı genç kızı güzel çiçeklerle süsledik; son kez veda ettikten sonra onu kurban olacağı yere götürecek elçilere ve rahiplere teslim ettik.

"Ama o sırada, Truva'da yaşayan her erkekten daha uzun ve heybetli, yabancı bir asil şehre geldi. Güzel saçları ve mavi gözleriyle yakışıklı ve güçlü bu adam herkesin gözüne bir tanrı gibi görünüyordu. Omuzlarında bir aslanın koyu renkli derisini taşıyordu, elinde ise hikmeti sonradan anlaşılacak bir sopa vardı. Yanından geçtiği insanlar, kendilerini sevdiklerinden ayıran bu canavardan kurtarması için ona yalvarıyordu.

" 'Senin bir tanrı olduğunu biliyorum!' diye haykırdı babam. 'Sana yalvarıyorum, şu anda ölümü bekleyen zavallı kızımı kurtar!'

" 'Hata yapıyorsun.' diye cevap verdi iyi yabancı. 'Ben tanrı değilim. Adım Hercules ve senin gibi bir ölümlüyüm. Yine de sana yardım edebilirim.'

"Babamın ahırlarında, dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmayan on iki güzel at vardı. Ayakları öyle hafifti ki, toprağa bas-

tıklarında olgunlaşmış mısırların tepelerinde koşturabilir ve hiçbirini kırmazlardı. Denizin üzerindeyken ise Poseidon'un atları bile dalgaların üzerinde öylesine hafif süzülemezdi. Bazı insanlar bu atların yukarıdaki güçler tarafından babama verilmiş Kuzey Rüzgârı'nın atları olduğunu söyler. Bu atları, Hesione'yi kurtarması karşılığında Hercules'e vaat etmişti.

"Elçiler güzel kız kardeşimi kıyıya götürüp, canavarın geleceği kayaya zincirlediler. Ama Hercules onun yanında korkusuzca duruyordu. Hemen sonra dalgalar yükselmeye başladı, sular karıştı ve boğuk kükremesiyle canavar göründü. Başını suların arasından çıkardı ve avını kavramak için ileri atıldı. Bu sırada kahraman Hercules canavarla karşı karşıya geldi. Kudretli sopasından çıkardığı esintiyle canavarı suların arasına gömdü. Sular kan rengine büründü. Hesione kurtuldu. Truva nihayet bu korkunç laneti savmıştı.

" 'Kızını geri getirdim!' dedi Hercules. Genç kızı, babasına nazikçe teslim etti. 'Onu ölümün ağzından kurtardım, şehrinizi de bu ölümcül cezadan. Şimdi benim payımı ver.'

"Babamın hayatı minnetsizlikle zehirlenmişti. Bu hikâyeyi anlatırken bu yüzden kalbim utançla dolar. Evlerimizin ve şehrimizin zarar görmemesi için hayatını tehlikeye atan kahramana minnet duymadan, yüzünü Hercules'den çevirdi babam, sonra büyük kapıları onun suratına kapattı. Üstelik onu şehirden kovdu ve duvarların ardından alay edercesine, 'Sana bir şey borçlu değilim! Topraklarımızı terk et, yoksa seni cezalandırırım!' diye bağırdı.

"Öfkeyle dolu kahraman arkasını dönüp uzaklaşırken, 'Gidiyorum; ama yine geleceğim.' dedi.

"Bu olaydan sonra Truva şehrini yine barış ve bolluk sardı. İnsanlar bu bolluğun ve barışın tehlikelerini unutmuştu. Ama bir

süre sonra Hercules söz verdiği gibi geri döndü. Bu kez beraberinde beyaz yelkenli gemileri dolduran savaşçılar da vardı. Ne kapılar ne kuvvetli duvarlar onun karşısında duramadı. Şehre yürüdü ve doğruca babamın sarayına gitti. Herkes ondan kaçıyordu, en kuvvetli savaşçılar bile ondan ürktüler. Babamı kendi sarayında korkunç oklarıyla püskürttü. Ben de onun öfkesine hedef olmuştum ki güzel kız kardeşim Hesione hayatım için yalvardı ve beni kurtardı.

"Kendisine yalvaran kız kardeşime, 'Hayatını bağışlıyorum.' dedi. 'Çünkü o henüz bir delikanlı. Ama hayatının karşılığında bana bir bedel ödenene kadar kölem olacak.'

"Hesione başındaki altın tacı çıkarıp, benim bedelim olarak kahramana verdi. O zamandan beri annemin bana verdiği Podarkes, ya da 'Hızlı Koşan' yerine; adım 'Satın Alınan', yani Priam oldu.

"Hercules ve savaşçıları gemilerine binip denize açılırken beni babamın sarayında bırakmışlardı. Ama güzel Hesione'yi yanlarına alıp, kudretli Ajax'ın babası Telamon'un karısı olması için Salamis'e götürdüler. Orada, uzun yıllar keder içinde yaşayan zavallı Hesione; evinden, arkadaşlarından ve mutlu çocukluk anılarından uzak kalmıştı. Ve şimdi, evlendiği kahraman Telamon uzun yaşamadığına göre, hayatının aslında mutlu olduğunu sanıyorum."

Priam öyküsünü bitirince, oturduğu iskemleyi benimkine yaklaştırdı ve endişeyle, yalvaran gözlerle yüzüme baktı. Sonra şöyle dedi: "Uzun zamandır kız kardeşimi Truva'ya geri getirmek için denizin ötesine bir gemi göndermeyi arzu ediyordum. Hızlı ve güvenli, siyah pruvalı bir gemi limanda demirli duruyor. Seçilmiş denizciler şu anda bile denize açılmaya hazır. Mutsuz

Hesione'yi aramak için Salamis'e gitmeyi endişeyle bekleyen cesur ve yakışıklı oğlum Paris de burada. Ama denizcilerimiz evden çok uzaklaşmadı ve ne tehlikeden haberleri var ne de Yunanistan'a gidiş yolunu bulabileceklerinden eminler. Bu yüzden senden bir iyilik istiyorum: Yarın gemilerinizaçılırken, bizim gemilerimizin denizde sizi takip etmelerine izin ver."

Burada Menelaus derin düşüncelere dalmış gibi duraksadı. Dinleyicileri devam etmesi için yalvarınca, kaldığı yerden devam etti.

PARİS VE HELEN

MENELAUS ÖYKÜSÜNE DEVAM EDİYOR

Kral Priam benden bunu istediğinde memnuniyet duydum, diye devam etti Menelaus. "Çünkü aslında Paris ile yolculuk etmeye gönülsüzdüm. Sonra denizcilerinin olduğu kendi gemisi bizim çok arkamızda kalmayıp bizi takip ederken onun benim misafirim olarak gemimde bulunmasını sağladım.

"Böylece, yol veren rüzgârlarla kutsanan gemilerimiz bizi ülkeme çabucak taşıdı. Sonrasını anlatmak beni çok üzüyor, zaten herkes bu kısmını iyi biliyordur. Evimi Paris'e nasıl açtığımı ve onu memnun etmek için yapabildiğim hiçbir şeyi esirgemediğimi anlatmama gerek var mı? Güzel Helen'in beni nasıl karşıladığını ve yaz günlerinin altın kanatlarla nasıl uçup gittiğini, Lacedæmon'un güzelliğinde Paris'in Salamis'te olan işini unuttuğunu ve sevgili konuğum, arkadaşım olarak benimle kalmaya devam ettiğini anlatmaya gerek var mı?

"Bir gün eski arkadaşım İdomeneus bana bir haber yolladı. Crete'nin dağlarında ve ormanlarında bir av düzenlemiş, beni de kendisine katılmam için davet ediyordu. Onu Helen ile evlendiğimden beri görmemiştim. Kendi gemisini beni almak için gönderdiğinden, daveti kabul etmekten başka çarem yoktu.

"Böylece Helen'e veda ettim ve asil konuğumuzu ben yokken hiçbir şeyden yoksun bırakmaması için onu uyardım. Paris'e dönerek, 'Lacedæmon'da bir gece daha kal; Crete'den döndüğümde seninle birlikte Salamis'e gelip Hesione'yi aramana yardım edeceğim.'

"Beni bekleyen gemiye bindim. Meltemler bizi çok geçmeden Crete'ye götürdü.

"İdomeneus beni sevinçle karşıladı, sarayında en iyi şekilde ağırladı. Dokuz gün boyunca yedik, içtik ve av için gereken her şeyi hazırladık. Ama heyhat! Son günün akşamında, bir rüya gördüm. Tanrıların hızlı elçisi, altın kanatlı İris önümde duruyordu. 'Lacedaemon'a geri dön.' diye yalvardı. 'En sevdiğin hazinen elinden gidiyor!' O böyle konuşurken kendi gemilerimden birisi limana yaklaşıyordu. Gemide Lacedæmon'un gönderdiği yaşça büyük elçiler vardı.

"Korkunç haberi bana verdiler. 'Siz ayrıldıktan hemen sonra,' dediler, 'Paris gemisinin ayrılmak üzere hazırlanmasını istedi. Helen siz dönene kadar kalması için yalvardı ancak o dinlemedi ve «Daha fazla kalmayacağım.» dedi. «Denizcilerim küreklerinin başında bekliyor, gemimin yelkenleri açıldı, beni denizlerin ötesine taşıyacak meltem yakında çıkacak. Ama sen, güzel Helen, benimle gelmelisin; çünkü ölümsüz tanrılar böyle söyledi. Afrodit uzun zaman önce dünyanın en güzel kadınının benim karım olması gerektiğini söylemişti. Dünyanın en güzel kadını sen değilsen, kim olabilir? Gel! Denizi aş, benim kraliçem ol. Bu tanrıların isteği.»'

"Böylece hain Truvalı benim için değerli olan her şeyi almaya çalışmıştı.

"İlk önce Helen reddetti. Ama Paris yakışıklı bir prens; gün be gün tavrını yeniledi. Altıncı gün Helen teslim oldu. Gecenin

karanlığında bekleyen gemisine binip açıldılar. Yanlarına hazinemin altın ve mücevherlerini de aldılar. Sabah olduğunda, güneş Lacedæmon üzerinde yükselirden, denizde uzaklara açılmışlardı.

"Öykünün kalanını biliyorsunuz: nasıl bir öfke ve kederle eve koştuğumu, ilk önce büyüklerime danıştığımı ve sonra kardeşim Agamemnon ile konuştuğumu. Ve şimdi kıdemli Asil; senin tavsiyeni almak için Pylos'a geldik. Aklımda iki şey var: Helen tekrar benim olmalı, Paris ise hainler nasıl cezalandırılırsa öyle acı çekmeli."

Menelaus sözünü bitirince, bilge Nestor pek çok öğütle cevap verdi. "İntikam düşüncesinden şimdi uzak dur." dedi. "Şimdi kızgınlıkla davranma. Truva'nın gücü çok büyük ve savaş halinde, Asya'nın bütün kabileleri Truva ile ortak davranacaktır. Ama Lacedaemon'a yapılan bir hakaret bütün Yunanistan'a yapılmış sayılır. Yunanistanlı olan herkes, bunun intikamını almak için hücum edecektir. Bundan daha fazlası, devletin neredeyse bütün şefleri sana yardım etmek için yemin etti. Onları çağırıp yeminlerini hatırlatacağız. Topraklarımızın kudretli savaşçıları, Truva'nın gücüne karşı silahlanacak."

IPHIGENIA

Neredeyse on yıllık hazırlıktan sonra, Yunanistan'ın prensleri ve savaşçıları gemilerini ve adamlarını Aulis'te topladılar, Truva ile savaşa hazır hale getirdiler. Bin kara gövdeli gemi limanda toplandı. Yüz bin savaşçı gemilerde, liderlerinin emir vereceği her yere gitmek üzere hazır bekliyordu.

Bu savaşçıların lideri, insanların kralı Agamemnon idi. Zırhını donanmıştı, savaşçılarının arasında dolaşırken nasıl durduğunu düşününce içini büyük bir gurur kapladı. Adamları buradaki savaşçıların en iyileri ve en cesurlarıydı.

Onun yanında sessiz ve tedbirli Menelaus duruyordu. Kendi arkadaşlarından daha yetenekli değildi; ama yine de, asil kalbiyle bütün Yunanlılar tarafından sevilip saygı görüyordu. Buraya toplanan bu insanlar ve gemilerin kudreti adına hatasını tamir etmek, intikam almak tek düşüncesiydi.

Sonra Odeysseus da orada bulunuyordu, kurnaz, istekli ve hareketli. Herkesi heves ve cesaretle yüreklendirerek insanların ve gemilerin arasında dolaştı.

Savaşçılar arasında uzun boylu, yakışıklı ve atak Achilleus da vardı. Uzun saçları omuzlarına bir altın şelale gibi dökülüyordu.

Gri gözleri dağ kartallarınınkiler gibi parıldıyordu. Kıyıda, bin yiğit savaşçının doldurduğu elli gemisi dizilmiş, bekliyordu.

Günün birinde Agamemnon avlanırken, güzel bir erkek geyik gördü. Tepeler arasında ve ağaçlı geçitler boyunca uzun zaman onu kovaladı, sonra Artemis'e adanmış bir zeytinliğe vardı. Gururlu kral burânın, hayvan ve kuşların güven içinde oldukları kutsal bir yer olduğunu biliyordu. Ama avcı kraliçe Artemis'in emrettiği şeylere aldırmadan hızlı oklarıyla nefes nefese kalmış geyiği vurdu.

Avcı kraliçe öfkeyle kımıldadı ve kral cinayetini telafi edene kadar Yunan gemilerinin Aulis'ten ayrılmaması gerektiğini söyledi. Denize müthiş bir sessizlik çöktü. Gemi direklerindeki yelkenleri hareket ettirecek en hafif bir rüzgâr bile kalmadı.

Günler günleri takip etti, haftalar haftaları kovaladı. Gökyüzünde hâlâ bir bulut zerresi bile görülmüyordu. Denizin cam gibi yüzeyinde ufak bir dalga bile yoktu. Bütün gemiler emre hazır bekliyordu, yeni gemiler inşa edildi. Savaşçılar zırhlarını bin kez parlattı; silahlarını bin kez elden geçirdiler. Yine de onları denizde sürükleyecek bir meltemi bekliyorlardı. Derken mırıldanmaya, Agamemnon ve liderlere karşı acı laflar söylemeye başladılar.

Sonunda Agamemnon kâhin Kalchas'ı çağırtıp, gizlice avcı kraliçenin öfkesinin nasıl hafifleyebileceğini sordu. Kâhin gözyaşları ve yakarışlarla tek yolun, kralın kızı İphigenia'yı Artemis'e kurban etmek olduğunu söyledi.

Kral öfkeyle haykırdı, Truva sonsuza dek ayakta kalsa da böyle bir şeyi yapmayacağını söyledi. Bir elçiyi kampa, kıyıdaki gemilerin arasına gönderdi ve herkesin kendi ülkesine geri dönmesini emrettiğini söylemesini bildirdi. Elçi onun çadırından ayrılmadan önce kardeşi Menelaus üzgün gözler ve kırık kalbiyle önünde durdu.

"On yıllık emek ve umuttan sonra," dedi, "bunlardan vazgeçip her şeyi kaybetmeye razı mısın?"

Sonra Odeysseus da çadıra geldi ve Menelaus'un ikna çabalarına o da katıldı. Konseydeki herkesten daha kurnaz olduğu için kral onu dinledi, böylece üçü de elçiyi geri çağırdılar ve Artemis'i memnun edecek bir plan yaptılar. Zayıf ve çaresiz Agamemnon, Kraliçe Klytemnestra'ya kızları İphigenia'yı, Yunanlıların en cesuru ile evlendirileceği Aulis'e getirmesini buyuran bir mektup yazdı.

"Bunu yapmak zorundayız; çünkü büyük kahraman, kızımla evlenmeden denize açılmayacak." diye ekledi.

Mektubu bitiren kral, mühürledi ve Mycenas'taki Klytemnestra'ya ulaştırması için hızlı bir ulağa verdi.

Yine de kralın kalbi kederle doluydu. Yalnız kaldığında kızını nasıl kurtarabileceğini düşündü. Gece oldu, uyuyamadı. Çadırında bir aşağı bir yukarı dolaştı. Çaresizlik içinde ağlayıp inledi. Sonunda oturdu ve başka bir mektup yazdı:

"Leda'nın kızı, çocuğunu şimdi gönderme. Onu başka bir zaman evlendireceğim."

Başka bir ulak çağırdı, güvenilir bir yardımcı olan bu ulağa mektubu verdi.

"Bu mektubu, şimdi Aulis yolunda olan kraliçeye götür. Hiçbir soğuk pınarın, koruluğun yanında durma ve sakın uyuma. Kraliçe ve İphigenia'yı taşıyan arabayı kaçırmadığından emin ol."

Ulak mektubu aldı ve aceleyle çıktı. Ama çadırların olduğu bölgeden yeni çıkmıştı ki, Menelaus onu görüp mektubu elinden aldı. Okuduktan sonra kardeşinin yanına koştu.

"Kaptan olarak seçilmeden önce, iyi ve kibardın. Herkesin arkadaşıydın. Arkadaşlarına yardım etmek için yapmayacağın şey yoktu. Şimdi ise gururla böbürleniyorsun, boş kibirle kabarıyorsun ve seninle aynı güçte olanları bile umursamıyorsun. Yine de meşhur korkaklığından kurtulamadın ve şimdi Artemis'in emirlerine uymazsan liderliğin elinden alınacağını bildiğin için bunu yapmaya karar verdin. Şimdi de karına gönderdiğin gizli mektupta kızını Aulis'e getirmesini istemediğini yazarak sözünden dönüyorsun."

Bunun üzerine Agamemnon cevap verdi: "Senin karını geri almak için neden kızımı mahvedeyim? Kim istiyorsa Truva'ya gitsin! Size hizmet etmeye mecbur değilim!"

Menelaus keder içinde: "Nasıl istiyorsan öyle yap." dedi ve çadırı terk etti.

Bu konuşmadan hemen sonra, bir elçi kralın huzuruna geldi ve "Kızınız İphigenia, annesi ve küçük kardeşi Orestes ile birlikte istediğiniz gibi buraya geldi. Şimdi çadırların dışındaki bir pınarın kenarında dinleniyorlar. Savaşçılar onların etrafında toplandı ve sorular sordular. Bazıları, 'Kral büyük sevgiyle bağlı olduğu kızını görmek istedi ve onu kampa getirtmek için bir bahane uydurdu.' diyorlar. Ama ben sizin onu neden getirttiğinizi biliyorum; düğünü de bildiğim gibi. Ve asil gelini karşılamaktan memnun olacağız; çünkü bu, onun için güzel bir gün." dedi.

Kral çok büyük bir sıkıntı hissetti; ne yapacağını bilemiyordu. "Üzücü, çok üzücü." dedi. "Çünkü bu evlilik ölüm demek."

Aynı anda kederli ve pişman haldeki Menelaus geri geldi. "Sen haklıydın kardeşim." dedi. "Asıl önemli olan İphigenia'nın ne yapması gerektiği. Benim için neden genç bir kız ölsün? Yunanlıları evlerine yolla ve bu büyük hataya izin verme."

"Bunu şimdi nasıl yaparım?" diye sordu Agamemnon. "Odysseus ve Kalchas'ın kışkırttığı savaşçılar beni bu işi yapmaya zorlayacak. Mycenae'ye kaçarsam beni takip edip öldürürler, şehrimi yok ederler. Böyle bir güne uyandığım için nasıl acı çekiyorum bilsen!"

Onlar böyle konuşurken, kraliçenin arabası çadır kapısına yanaştı. Kraliçe, İphigenia ve küçük Orestes çadıra koşturup, sevinçle kralı selamladılar.

"Beni çağırman çok iyi oldu babacığım." dedi İphigenia, bir yandan babasını okşuyordu.

"İyi de olabilir, kötü de." dedi Agamemnon. "Sizi hayatta ve mutlu gördüğüme memnunum."

"Memnunsan, neden ağlıyorsun?"

"Üzgünüm, çünkü çok uzun zaman benden uzak kalacaksın."

"Uzun bir yolculuğa mı çıkıyorsun, baba?"

"Uzun ve üzücü bir yolculuk, çocuğum. Ve sen de bir yolculuğa çıkmak zorundasın."

"Yalnız mı gideceğim, yoksa annem de gelebilir mi?"

"Yalnız gitmek zorundasın. Ne annen ne baban ne de arkadaşlarından biri seninle gelebilir, çocuğum."

"Peki ama ne zaman? Truva ile olan bu meseleyi hemen bitirip geri dönmeni istiyorum."

"Olabilir. Ama Aulis'e gitmek için denize açılmadan önce tanrılara adak adamalıyım."

"İyi. Ben de bulunabilir miyim?"

"Evet, sunağa çok yakın olacaksın."

"Dansları yönetebilir miyim, baba?"

Kral daha fazla konuşamadı; içindeki müthiş keder konuşmasını engelliyordu. Sonra genç kıza öptü ve çadırına yolladı. Biraz sonra kraliçe yanına gelip kızlarının kiminle evleneceğini sordu. Hâlâ gerçeği gizleyen Agamemnon kraliçeye kahramanın adının Achilleus olduğunu ve yaşlı Peleus ile deniz Nymphası Thetis'in oğlu olduğunu söyledi.

"Evlilik ne zaman, nerede olacak?" diye sordu kraliçe.

Agamemnon; "Bu ayın ilk şanslı gününde ve Aulis'teki kampımızda." diye cevap verdi.

"O zamana kadar seninle kalacak mıyım?"

"Hayır, gecikmeden Mycenae'ye geri dönmelisin."

"Ama sonra gelmeyecek miyim? Ben burada olmazsam, gelin için meşaleyi kim tutacak?"

"Bunların hepsiyle ilgilenirim." dedi Agamemnon.

Klytemnestra kralın sözlerinden ikna olmamıştı, durumdan memnun da değildi. Onlar konuşmaya devam ederken, Achilles çadırın kapısına geldi ve kapıdaki nöbetçiye yüksek sesle, "Peleus'un oğlu Achilles'in, kralı görmek istediğini söyle." dedi.

Klytemnestra bu sözleri duyar duymaz kapıya koştu ve kahramana elini uzattı. Ama erkeklerin kadınlarla bu şekilde konuşması kötü karşılandığı için, utandı ve geri çekildi. Bunun üzerine Klytemnestra, "Kızımla evleneceksin, neden elimi tutmak istemiyorsun?" diye sordu.

Achilleus merak içindeydi ve kraliçeye ne demek istediğini, bunu nereden öğrendiğini sorarak şöyle dedi:

"Doğrusu kızınıza hiç talip olmadım, Agamemnon veya Menelaus da onunla ilgili bir şey söylemediler."

Kraliçe büyük bir şaşkınlık ve utanç içinde, nasıl böyle zalimce oyuna geldiğini sorup haykırdı. Bu sırada mektubu getiren elçi kapıda duruyordu. Konuşmaları duyup içeri girdi ve gerçeği anlattı. Korkunç gerçeği duyan Klytemnestra Achilleus'a yalvardı: "Gümüş ayaklı Thetis'in oğlu! Bu en acı günümüzde bana ve kızım İphigenia'ya yardım et! Burada kimseyi tanımıyoruz, senden başka güveneceğimiz kimse yok."

Achilleus kraliçeye şöyle cevap verdi: "Uzun zaman önce insanların en dürüstü yaşlı Cheiron'un çocuğuydum. Ondan dürüst ve doğru olmayı öğrendim. Agamemnon doğrularla ülkesini yönetiyorsa ona itaat ederim; aksi halde etmem. Ve şimdi, kızınız benim gelinim olma bahanesiyle buraya getirildiği için, onun kurban edilmesine razı olmayacağım. Hiç kimse onu almaya cesaret edemeyecek."

Ertesi gün, Agamemnon çadırında yine keder içinde otururken, kollarında küçük Orestes ile İphigenia çıkıp geldi. Babasının ayaklarına kapanıp ellerini okşarken şöyle yalvarıyordu:

"Sevgili babacığım, bende kayaların bile dinlediği Orpheus'un sesi var! Bu yüzden sizi ikna edebilirim. Baba! Ben senin çocuğunum. Ben sana ilk kez 'Baba' diyenim; sen de bana ilk kez 'Çocuğum' diyensin.

Babası ağlayarak yüzünü çevirdi; üzüntüsünden konuşamıyordu. Sonra genç kız devam etti: "Baba, duy beni! Sesim o kadar tatlıdır ki, bir keresinde sadece konuşmak için beni uyandırmıştın. Biraz daha büyüdüğümde, bana şöyle dedin: 'Bir gün, güzel kuşum; sahibesi olacağın bir yuvan olacak.' Ve ben şöyle demiştim: 'Evet sevgili babacığım ve sen yaşlandığında sana bakacağım, senin bana gösterdiğin sevginin karşılığını vereceğim.' Ama şimdi sen bunların hepsini unuttun, gençliğimi feda etmeye hazırsın."

Kudretli kralın dudaklarından derin bir inilti çıktı, ama tek kelime söyleyemedi. Baba ve evladın derin nefesleri ile bozulan bir ölüm sessizliğinin ardından, İphigenia tekrar konuştu: "Babacığım; bir genç kızın, babasının iyiliği için ettiği duadan daha saf ve daha ikna edici bir şey olabilir mi? Ve o zalim bıçak bana geldiğinde, senin için dua edecek bir kızın olmayacak." Agamemnon'un yüzünü bir titreme sarstı; ama yine tek kelime etmedi.

O sırada Achilleus içeri girdi. Kıyının yanında uzanan çadırlardan aceleyle gelmişti. Endişeyle, çabuk konuşuyordu.

"Dikkatli olun!" dedi. "Kalchas sizin Artemis'in isteğine karşı çıktığınızı, bunun yüzünden bu gecikmelerin, sorunların yaşandığını herkesin arasında duyurduktan sonra kampta büyük kargaşa çıktı. Askerler size karşı konuşuyorlar ve genç kızın ölmesi gerektiğini söylüyorlar. Ben öfkelerine karşı durunca, kendi savaşçılarım bile bana atmak için taş topladılar. Şimdi ise sizi de kızınızla birlikte kurban etmek için çadırınıza gelmek üzere hazırlanıyorlar. Ama ben gücümün son damlasına kadar sizin için savaşacağım, genç kız ölmeyecek."

O böyle konuşurken, Kalchas içeri girdi, zavallı genç kızı bileğinden kavrayıp kaldırdı. Genç kız ona baktı; onun taş gibi yüzünü ve sert, soğuk gözlerini gördü. Sonra Agamemnon'a dönüp şöyle dedi: "Baba, gemiler denize açılacak; çünkü ben, sizin için ölmeye razıyım."

Achilleus genç kıza, "İyi İphigenia, sen kendi akranların arasında en asili ve en sevgi dolu olanısın. Yunanistan'daki her adam bana karşı olursa da seni bu kötü kaderden koruyacağım. Hemen benimle gemime gel, seni bu lanetli yerden güven içinde kaçıracağım."

"Olmaz!" dedi İphigenia: "Babam için hayatımdan vazgeçeceğim. Yunanistan ve bütün insanlar, benim yüzümden acı çekmeyecek."

Acımasız rahip genç kızı kaba askerler akınının arasından Artemis koruluğuna götürdü. Burada bir sunak vardı. Bu sırada Achilleus ve Agamemnon yüzlerini giysileriyle gizleyip çadırın içinde kaldılar.

Genç kız sunaktaki yerini alınca, kralın elçisi ayağa kalktı ve savaşçılara sessiz olmalarını emretti. Kalchas kurbanın başına güzel kokan çiçeklerden yapılmış bir taç taktı.

"Kimsenin bana dokunmasına izin vermeyin." dedi genç kız. "Ben kendi isteğimle bu kılıca boyun eğiyorum, böylece babam yaşayabilir."

Sessizlik ve büyük dehşet içinde kalan savaşçılar, Kalchas keskin kılıcını kınından çekerken etrafında duruyorlardı. Ama rahip kılıcını indirince, genç kız ortadan kayboldu; onun yerine sunakta yatan asil bir geyik belirdi. Bunun üzerine yaşlı kâhin zafer kazanmış bir ses tonuyla haykırdı: "Görüyor musunuz Yunanlılar, tanrılar genç masum bir kızı nasıl korudu, size onun yerine bu asil hayvanı nasıl gönderdi!" Oradaki herkes sevinç içinde bağırdı. Yine o sırada, kuvvetli bir meltem körfeze doğru esti, orada bekleyen gemilerin başıboş yelkenlerini doldurdu.

Yunanlılar, "Truva'ya! Truva'ya!" diye bağırıyordu. Herkes gemisindeki yerini almak için koşturdu.

Güzel İphigenia o keskin kılıçtan nasıl kurtuldu? Onu kim kurtardı ve nereye götürdü; kimse bilmiyor. Bazı insanlar Artemis'in onu Taurian'ların topraklarına götürdüğünü ve orada bir tapınağıyla sunağı olduğunu söyler. Bu olaydan uzun yıllar sonra

anlatılan bir hikâyeye göre; kardeşi Orestes ablasını orada bulmuştur ve genç kızlığının geçtiği Mycenae'ye geri götürmüştür. Ama bu hikâye doğru olsa da olmasa da benim bildiğim şu: Bu dünyayı, yaşanacak daha saf ve daha mutlu bir yer haline getirmek için kendi hayatlarından vazgeçen, İphigenia gibi asil, sevgi dolu, masum genç kızlar vardır. Ve onlar ölmezler; onları seven, onları koruyanların minnet duyanların hafızalarında yaşamaya devam ederler.

ELF'LERİN HAZİNESİ

REGIN'İN ÖYKÜSÜ (*)

Dünyanın yeni yaratıldığı, insanların güçsüz ve az sayıda, Dwarf'ların ise çok ve güçlü olduğu zamanlarda; Asa halkı yeni orta dünyayı ziyaret etmek için cennete uzanan Asgard'daki evlerini sık sık terk ederlerdi. Orada insanların kısa ömürlü oğulları ne yapıyor diye bakarlardı. Kimi zaman tanrı görkemi ve kudretiyle çıkıp geliyorlardı; kimi zaman da güçsüz insan ırkı gibi, insanların zayıflıkları ve tutkularına bürünüp ortaya çıkıyorlardı. Bazen Odin bir dilenci kılığında yardım toplamak için bir ülkeden diğerine geziyordu. Kimi zaman da savaşçı zırhı içinde hakları için savaşmaya gidiyordu. Veya bir saz şairi kılığında kapı kapı dolaşıp şarkı söylüyor veya bir avcı olarak karanlık ormanlara giriyor, oyun arayan çocuklar gibi dik dağları tırmanıyordu. Ya da bir denizci olup denize açılıyor ve bilinmeyen topraklarda yeni maceralar arıyordu. Birçok kez insan ırkı farkında olmadan onu eğlendirdi.

(*) Cücelerin son ırkından birisi olan Regin usta bir demirciydi. Kimileri Siegfried'in öğretmeni olduğunu söyler. Bu hikâye esmer cüce demirci Siegfried ile ilgilidir.

Bir keresinde Hoenir ve Loki ile birlikte orta dünyaya geldi; üçü birlikte birçok diyarı dolaştı, her gittikleri yere hediyeler götürdüler. Odin bilgisini ve kuvvetini verdi, insanlara mistik yazıları okumayı öğretti. Hoenir memnuniyet ve neşe verdi ve rahatlatan varlığı ile birçok kalbi aydınlattı. Loki'nin ise kurnaz hileleri ve düşüncelerinden başka verecek bir şeyi yoktu. Arkasında acılar ve ağrıyan göğüsler bırakıyordu.

Sonunda, insanların arkadaşlığından yorgun düşen üç Asa, ormanın ıssızlığını aramaya koyuldu. Avcı kılığında tepeleri, Hunaland'ın ağaçlı zirvelerini dolaştılar. Bir gün öğleden sonra kayaların çıkıntılarından dökülen, kayalarla dolu aşağıdaki geçitte çağlayan bir dağ akarsuyuna vardılar. Orada durup memnun gözlerle şelaleye bakarken, kıyıda tembel bir su samurunu yakaladığı somon balığını yemek üzere iken gördüler. Loki hep zarar vermeye meyilli kalbiyle, zararsız yaratığa bir taş fırlattı ve oracıkta öldürdü. Hem su samurunu hem de yakaladığı balığı alıp, günün zaferiymiş gibi gururla yanında taşımaya başladı.

Karanlık basınca üç avcı vadide bir çiftlik evine sığındılar ve gece boyunca kalıp yemek istediklerini söylediler.

Adı Hreidmar olan çiftçi, "Burada kalabilirsiniz. Yaklaşan bulutlar fırtına geldiğini söylüyor. Ama size verecek yemeğim yok. Tabii yetenekli avcılar yemek aramaz; orman avla dolu, akarsularda ise bol balık var." dedi.

Loki su samurunu ve balığı yere fırlatıp, "Hem ormanda hem de akarsularda yiyecek aradık, sonunda tek bir vuruşla hem et hem de balık avladık. Bize söylediğin barınağı ver, biz de sana yiyecek verelim." dedi.

Çiftçi, yerde cansız yatan su samuruna dehşet içinde battıktan sonra haykırdı: "Su samuru sandığınız ve öldürdüğünüz bu yara-

tık benim oğlum Odgar. Sadece eğlenmek için bu kürklü hayvanın şeklini aldı. Siz hırsız ve katilden başka bir şey değilsiniz!"

Öfkeden deliye dönen çiftçi yardım istemek için bağırdı. Fafnir ve Règin, çiftçinin diğer oğulları ortaya çıktı. İkisi de dayanıklı, yiğit cüce soyundan geliyordu. Avcıların üzerine atılıp elleriyle ayaklarını bağladılar. Onlar bunu yaparken Asa'lar insan şekline girmişti ve güçlü olmadıkları için onlara karşı gelemediler.

Odin ve arkadaşları kötü kaderlerine isyan ettiler. Loki öfkeyle, "Neden kendimizi zayıf insanların şekline sokup aptallık ettik? Bir kez daha kendi gücüme kavuşsaydım, onu asla bir insanın zayıflığıyla değiştirmezdim." dedi.

Hoenir iç çekerek şöyle dedi: "Şimdi karanlık galip gelecek: Kuzey devlerinin dondurucu nefesi güneş ışığını ve sıcağı yok edecek. Artık hayatın, ışık ve sıcaklığın kaynakları bu kurnaz ve acımasız gardiyanların elinde umutsuz mahkûmlara dönüştü."

"Eminim ki" dedi Odin, "en yüksektekiler bile cennetin emirlerinden ve doğrunun kanunlarından kaçamaz. İnsanlar beni Hayatın Koruyucusu olarak bilir. Ben ise şeytanca bir işe bulaşıp kendimi küçük düşürdüm; başka bir yanlışım olmamasına rağmen arkadaş olduğum bu zararlının yaptıkları yüzünden acı çekiyorum. Tüm bilinenlere karşın kimileri, oldukları gibi değil de göründükleri gibi değerlendirilip, arkadaşlarının katlandığı kötü unvana katlanıyorlar. Şimdi ben de o yüksek mevkiden aşağıdayım. Sonsuz hak benden çok daha yüksekte."

Asalar gardiyanları Hreidmar'a özgürlükleri karşılığında ne kadar fidye istediğini sordular. Onların kim olduğunu bilmeyen çiftçi, "Önce ne verebileceğinizi bilmem gerek." dedi.

"İsteyeceğin hiçbir şeyi vermeyeceğiz." dedi Loki hemen atılarak.

Hreidmar yine oğullarını çağırıp su samurunun derisini gövdesinden ayırmalarını söyledi. Bu iş bitince, onu yere serdiler. Hreidmar, "Bu derinin her yerini kaplamaya yetecek kadar altın ve kıymetli taş getirin. Bu kadar bedel, özgürlüğünüzü kazanmanıza yetecek." dedi.

"Bunu yapacağız." dedi Odin. "Ama içimizden birisi bunları getirmek için gitmek zorunda. Diğer ikimiz sabah hava ağarana kadar bağlı kalacak. O zamana dek, altınlar burada olmazsa bize istediğinizi yapabilirsiniz."

Hreidmar ve iki genç adam Odin'in teklifini kabul etti. Aralarında kura çektiler. Gidip hazineyi getirme görevi Loki'ye düştü. Bağlı olduğu iplerden kurtulunca, Loki orta dünyanın en uzak sınırlarından beri taşıdığı sihirli ayakkabılarını giydi ve görevini yapmak için aceleyle yola koyuldu. Adeta ışığın hızıyla tepelerden, ağaçlı yamaçlardan ve derin karanlık vadilerden, tarlalardan, ormanlardan, uykudaki küçük köylerden geçti. Sonunda esmer elflerin ve Kurnaz Cüce Andvari'nin yaşadıkları yere vardı. Orada, bir buzdağının altından çıkıp çayırlarda akan bir dereye dönüşen Rhine Nehri vardı. Frost devleri ve su kralı uzun yıllar önce bu nehri, onu hapsedebilmek umuduyla yapmışlardı. Ama minik dere donmuş kütlenin altında kendi yolunu kapatmış, hapis olduğu yerden fışkırıp; sekerek, gülümseyerek ve gün ışığına uzanarak uzaktaki denize varmanın bir yolunu bulmuştu.

Loki buraya geldi; çünkü orta dünyada o zamana dek bilinen en muhteşem hazinelerin burada yaşayan elflere ait olduğunu biliyordu. Dağların yamaçlarını; derin, kayalık mağaraları ve küçük nehrin hücum ettiği karanlık geçidi dikkatli gözlerle taradı. Ama bu derin karanlıkta bir yaşam izine rastlamadı; akarsuyun sessiz anaforlarında yüzen tembel somon balığı dışında... Loki burada, en azından gün ağarmadan önce hazine veya değerli bir

şey bulamayacağını düşündü; ama fikirleri çabuk oluşuyordu ve gözleri çok keskindi.

"Başımızı belaya sokan bir somon balığıydı, şimdi de başka bir tanesi bizi kurtaracak!" diye haykırdı.

Neredeyse düşüncesi ile aynı anda yine uçarcasına oradan ayrıldı. Sihirli ayakkabılar onu yine müthiş bir hızla Rhine vadisine, oradan Burgundy toprakları boyunca kırlara taşıdı. Sonunda Büyük Kuzey Denizi kıyılarına ulaştı. Okyanus Kralı yaşlı Aegir'in evini aradı; ama hangi yöne gideceğini bilemedi. Kuzey Denizi'ni takip edip İsenland'e doğru mu, yoksa Britanya toprakları ve karası arasındaki dar kanal boyunca mı gidecekti? Orada durakladıp nereye döneceğini düşünürken, kıyıda ay ışığı altında oyunlar oynayan beyaz örtülü Dalgaları gördü. Bunlar yaşlı Aegir'in soluk saçlı kızlarıydı. Onlara Aegir'in evine nasıl gideceğini sordu.

"Batıya yedi günlük yolun var." dediler. "Erin'in yeşil adasından ötesi babamızın evidir. Kuzeye yedi günlük yolculuk yaparsan, rüzgârlı Norveç kıyısındaki babamızın evidir. Onu arama."

Oyunlarını hiç bıkmadan kumsalda çağlayıp dans ederek kıyıya karşı adeta güçlerini gösteriyorlardı.

"Anneniz Ran nerede?" diye sordu Loki.

Şöyle dediler:

"Denizin dans ettiği kıyıda
Coşkun dalgalarda
Vahşi fırtınalar kükrerken
Soğuk yeşil çardaklarında
Kuzey fiyortlarında
Tuzak kurar ve öfkeyle bakar
Yakalar ve istifler
Ve avı için güçlü ağını savurur."

Loki daha fazla beklemeden yine yola koyuldu. Sihirli ayakkabılar suların üzerinden aşırıp taşıdılar onu. Okyanus Kraliçesi'ni gördüğünde çok uzakta değildi. Kraliçe, ürküten öfkesiyle dalgakıranların bile zorlandığı kayalık bir kıyıda pusu kuruyordu. Derin karanlık sularda tamamen olmasa da gizlemiş, bekliyor ve etrafı gözlüyordu. Ağını dalgaların üzerine yaymış, yakınına gelecek ganimetleri yakalayacak açgözlü parmaklarını açmış bekliyordu.

Tedbirli hareket eden kraliçe Loki'yi gördüğünde hemen ağını topladı ve sarkık bir kayanın gölgesinde gizlenmeye çalıştı. Onu çoktan görmüş olan Loki ise adıyla seslenerek şöyle dedi:

"Kardeşim Ran, korkma! Ben bir zamanlar Aegir'in altınla aydınlanan evinde misafir ettiğin arkadaşın Loki'yim!"

Bunu duyan Okyanus Kraliçesi parlak ay ışığı altında kendisini gösterdi. Loki'yi kendi mekânına çağırıp sordu: "Loki bu kadar uzakta ne arıyor?"

"Dalgaların üzerine attığın ağı duydum. Bu ağa yakalanan hiçbir yaratık kurtulamazmış. Dağların altından çıkıp çağlayan Rhine Nehri'nde bir somon balığı buldum. Bu balık öyle kurnaz ki, hiçbir yetenekli avcı yakalayamıyor. Yalvarıyorum, şu harikulade ağınla gelip, onu yaşadığı yerde yakala. Bu uyanık balığı yakalarsan, bir yılda karaya oturmuş gemi enkazlarından aldığın altından daha fazlası senin olacak."

"Gidemem." dedi Ran. "Ötesine geçmeye cesaret edemediğim bir sınır var. Yeryüzünün bütün altınlarını teklif etsen de, gelemem."

Loki ısrarla, "O halde ağını bana ödünç ver." dedi. "Verirsen, yarın onu sana altınla dolu halde getiririm."

"Bunu ben de isterdim," dedi Ran; "ama ağımı sana veremem. Bunu yaparsam, kocamın krallığına girecek en büyük ödülü kaybederim. İçinde zırhlarla donanmış, refah içinde yaşayan asil denizcilerin olduğu altınla dolu bir gemi üç gündür bu denizlerde dikkat etmeden dolaşıyor. Yarın kızlarımı ve büyüleyici güzellikteki deniz kızlarını, bu gemiyi kayaların arasında tuzağa düşürmeleri için göndereceğim. Böylece bu gemi, içindeki cesur savaşçıları ve bütün zırhları ve altınlarıyla birlikte ağıma düşecek. Bu çok büyük bir ödül olacak. Bu yüzden, tek bir saat için bile ağımı paylaşamam."

Loki vazgeçmeyecekti. Övgü dolu sözlerin gücünü biliyordu çünkü.

"Güzel kraliçe," dedi, "ne Asgard'da ne de yeryüzü üzerinde bilgelik ve ileri görüşüyle sana karşı durabilecek kimse vardır. Ama gün ağarana kadar ağını bana verirsen, sana söz veriyorum ki sözünü ettiğin gemi, ekibiyle birlikte senin olacak, altın hazineleri de derinlerdeki gök mavisi evini dolduracak."

Bu sözlere inanan Ran, ağını dikkatli bir şekilde katlayıp Loki'ye verdi.

Ağı verdikten sonra sadece, "Sözünü unutma." dedi.

Loki de: "Bir Asa asla unutmaz." diye cevap verdi.

Yönünü tekrar Rhineland'e çevirdi. Sihirli ayakkabılar onu yukarı kaldırdı ve çok kısa bir an içinde, uzun süre önce terk ettiği buzdağına ve minik nehirle geçidin olduğu yere ulaştı. Somon balığı aynı yerde duruyordu, Loki'nin kısa süreli yokluğunda yerinden kımıldamamıştı.

Loki ağı açtı ve akarsuya saldı. Kurnaz balık ağa yakalanmamak için çok uğraştı; ama hangi yöne giderse gitsin, yetenekle

örülmüş iplere dolanıyor, bu ipler balığı kavrayıp etrafını kapatıyordu. Loki ağı sudan çıkardı. Zavallı balığı sağ eline aldı. Ama çırpınan yaratığı yukarı kaldırdığında balık Kurnaz Cüce Andvari oluverdi.

Loki yalvaran sesiyle, "Sen, Elflerin kralı," dedi, "kurnazlığın seni kurtaramadı. Şimdi söyle bana, gizli hazineler nerede?"

Kendisini bir mengene içindeymiş gibi tutanın kim olduğunu bilen kurnaz cüce, tek kurtuluşu bu olduğu için dürüstçe cevap verdi: "Üzerinde durduğun taşı kaldır. Onun altında aradığın hazineyi bulacaksın."

Loki omuzunu kayaya dayadı, bütün gücüyle çekti. Ama bu kaya bir dağ gibi sertti, yerinden kımıldamadı.

"Yardım et bize Kurnaz Cüce," diye yalvardı Loki, "yardım et; ancak o zaman kurtulursun!"

Cüce omuzunu kayaya yasladı. Sanki sihirli bir güçle açılan kayanın altında duvarları güneşten daha parlak, fevkalade bir oda duruyordu. Odanın zemini, daha önce hiç kimsenin görmediği kadar çok, parlak mücevherler ve hazinelerle doluydu. Loki büyük bir aceleyle hazine yığınını kavrayıp, Okyanus Kraliçesi'nden aldığı sihirli ağın içine doldurdu. Sonra odadan çıktı. Andvari yine girişte duran kayaya omuzunu yaslayıp, gürültüyle yerine ittirdi.

"Parmağındaki nedir?" diye birden haykırdı Loki. "Hazineden kalanları mı saklıyorsun? Bana o yüzüğü ver!"

Cüce başını sallayarak cevap verdi: "Dünya kurulduğundan beri dağ elflerinin topladığı bütün zenginlikleri sana verdim. Ama bu yüzüğü veremem, çünkü bu yüzük olmadan bir daha asla hazine toplayamayız."

Loki, cücenin bu sözlerine çok sinirlendi. Yüzüğü kavradı, Andvari'nin parmağından sıyırırcasına aldı. Bu yüzük sarmal, yı-

lana benzeyen küçük bir mekanizma idi ve kuyruğu ağzının içindeydi. Pullu olan kısımları ufak birçok elmasla kaplanmış, parlıyordu. Yakut rengi gözleri ise şeytan ışığı gibiydi. Cüce, Loki'nin bu yüzüğü kendisinden alacağını anlayınca yüzüğü ve ona sahip olacak kimseleri şu sözlerle lanetledi:

"Bu gece kötü niyetle aldığın bu hazine yıkımın olsun ve seninle birlikte bu hazineye sahip olacaklara da afet getirsin, adil veya kötü yollarla lanetlensin! Parmağımdan sıyırıp aldığın bu yüzük, onu takana kederi ve bilinmez hastalıkları, arkadaş ve yakınlarının kaybını ve vahşi ölümü getirsin!"

Loki bu sözlerden ve cücenin altınlar üzerine söyleyip yaydığı lanetlerden memnuniyet duydu, çünkü yanlış ve kötü şeyler yapmayı seviyordu. Üstelik, hiçbir lanetin kendi hayatını her zamankinden daha neşeli hale getiremeyeceğini de biliyordu. Andvari'ye lanetleri ve hazineleri için teşekkür etti. Sihirli ağı omuzuna atıp yine havaya karıştı. Hunaland'a geri döndü. Doğuda şafak sökmeden hemen önce, Odin ve Hoenir'in hâlâ kayışlarla bağlı oldukları çiftlik kapısında belirdi. Fafnir ve Regin dikkatle nöbet tutuyorlardı.

Çiftçi Hreidmar susamurunun derisini getirdi; yere serdi. Heyhat! Deri genişleyip bir dönümlük alanı kaplayana kadar her yere yayıldı. Hreidmar: "Şimdi sözünü yerine getir! Bu derinin her bir tüyünü altın ve kıymetli taşlarla kapla. Bunu yapamazsan, anlaşmamıza göre hayatınızla ödeyeceksiniz, size istediğimizi yapacağız."

Odin sihirli ağı Loki'nin omuzlarından alıp açtı ve dağ elflerinin hazinelerini susamuru derisinin üzerine yaydı. Loki ve Hoenir sarı parçaları kürklü derinin her bir parçasının üzerine dikkat ederek yaydılar. Bütün parçalar yerine oturduğunda, Hreidmar

susamurunun ağzının kenarında bir tüyün boş kaldığını gördü. Bu tüy de kaplanmazsa, bedelin ödenmemiş olacağını ve hazinelerle birlikte mahkûmların hayatının da bedel olacağını söyledi.

Asalar umutsuzluk içindeydi. Büyük bir gayretle aramalarına rağmen sihirli ağın içinde ne bir altın, ne de bir değerli taş bulamadılar. Sonunda Odin Loki'nin göğsünde sakladığı, cüceden çaldığı yüzüğü çıkardı. Şeklini ve ustalığını çok beğenen Loki, fidyenin geri kalanında kullanılmaması umuduyla onu kendine saklamıştı. Böylece yüzüğü de ait olduğu yere koydular. Artık derinin hiçbir tarafı boş değildi. Fidyenin ödendiğini gören Fafnir ve Regin, Odin ve Hoenir'in prangalarını çözdüler ve üç avcıyı salıverdiler.

Odin ve Hoenir hemen insan görüntüsünden çıkıp kendi şekillerini aldılar ve evlerine, Asgard'a doğru hızla yola koyuldular. Ama Loki biraz daha oyalandı, Hreidmar ve oğullarına şunları söyledi:

"Açgözlülüğünüz ve yaptığınız hata size Yeryüzü Laneti'ni getirdi. Şu anda tam önünüzde duruyor. Bu sizin yıkımınız olacak. Bu hazineye el koyan herkes aynı yıkıma uğrayacak. Baba ile oğlu, kardeş ile kardeş arasında kavgalara sebep olacak. Sizi bencil, kötü, vahşi hale getirecek. Sizi canavarlara dönüştürecek. İnsan halkı arasında en asil kral bu lanete uğrayacak. Bu altın işte budur ve kendisine tapanlara karşı da böyle olmaya devam edecek. Elinizdeki yüzük, sahibine kendi doğasında olanı verecek. Yüzüğün sahibi açgözlü, hain, soğuk, hissiz bir hayat sürecek ve ihanetle gelen ölüm onun kubbesi olacak."

Loki bunları söyledikten sonra döndü; böylece Andvari'nin yaydığı laneti Hreidmar ve oğullarına bıraktığına sevinerek denize doğru, kuzeye yöneldi. Bu kez Okyanus Kraliçesi'ne ver-

diği sözü yerine getirmek için, sihirli ağı geri götürmeli, zengin gemiyi onun tuzağına düşürmeliydi.

Çok geçmeden Fafnir ve Regin bu dev hazineyi aralarında paylaştırması için babalarının yanına gittiler. Bu sırada tuhaf avcılar çoktan gözden kaybolmuştu.

"Bu muhteşem hazineye bizim gücümüz ve tavsiyemiz sayesinde kavuştun." dedi Fafnir ve Regin. "Hazineyi üç eşit parçaya bölelim ve sonra herkes kendi yoluna gitsin."

Bu sözleri duyan çiftçi çok sinirlendi, bütün hazineye kendisinin sahip olacağını söyledi. Bağırarak oğullarına hiçbir şey vermeyeceğini duyuruyordu. Hayal kırıklığı içindeki Fafnir ve Regin, koyunlarına bakmak için tarlalara gittiler. Babaları ise yeni hazinesine göz kulak olmak için orada kaldı. Parıldayan yılan yüzüğü eline aldı, soğuk yakut gözlerine baktı. O böyle baktıkça, bütün düşünceleri altının üzerinde toplanıyor, kalbinde yakınlarına karşı sevgisinden, iyilik için yaptıklarından ve tanrıları için yaptığı ibadetlerden eser kalmıyordu. Yılanlı yüzüğe bakmayı sürdürdükçe ölümcül bir değişim benliğini kapladı. Damarlarında o ana kadar dolaşan ve kendisine yaşamı, insan hislerini ve gücünü veren ılık kırmızı kan mor, soğuk ve yavaş hale dönüştü. Bencillik, yılanın zehri gibi bütün kalbini kapladı. Önünde duran hazine yığınına bakarken, insan şeklini kaybetmeye başladı, vücudu birçok pullu şekil aldı ve çok sevdiği hazinelerinin etrafını sardı. Tıpkı uzun zamandır bakmakta olduğu yüzük gibi.

Gün kararmaya başlarken Fafnir sürüsüyle tarlalardan geri döndü. Sabah giderken olduğu gibi, babasının yine hazinesinin başında nöbet tuttuğunu sanıyordu. Ama gördüğü şey: derin uykuda parlayan bir yılanın, dev, pullu bir altın yüzük gibi hazine yığınını sarmaladığı idi. Önce bu canavarın babasını yediğini

düşünen Fafnir hemen kılıcını çekti ve tek bir hamleyle yılanın başını gövdesinden ayırdı. Yaratık ölüm acısı içinde kıvranırken hazineyi topladı, Hunaland'ın tepelerin doğru kaçıp gitti. Yedinci günde evlerden ve insanlardan uzakta çorak bir çalılığa vardı. Burada hazineyi parlayan bir küme haline getirdi. Bunların arasında bulunan fevkalade, altından bir zırhı üstüne geçirdi. Bir zamanlar Orta Dünya'nın kâbusu olan Ölüm Başlığı'nı başına giydi. Kendisi de değişene dek ölümcül yüzüğe açgözlerle baktı. Soğuk ve iğrenç bir canavara, ejderhaya dönüşmüştü. Hazine yığınının etrafını sardı ve dinlenmeyen gözleri sonsuza dek açık halde, sevgili hazinesinin üzerinde günlerce dönüp durdu, hiç azalmayan dikkatiyle hazinesinin elinden alınmaması için nöbet tutuyordu. Bu hikâye yüzyıllar önce yaşandı. Fafnir hâlâ Parlayan Çalılık'taki hazinelerinin arasında debelenir, eskiden Andvari'ye ait bu hazineye nöbetçilik eder.

BALMUNG'UN DEMİRCİLİĞİ

Siegfried bir delikanlı iken, babası onu, ustalığı ormandan uzak olmayan tepelerde bilinmiş Mimer adında bir demircinin yanına gönderdi. O dönemlerde demircilik ticarette en değerli iş sayılırdı; tanrılar bile bu ticarete hayran kalırdı. Demirci Mimer harika bir ustaydı, dünyanın en zekisi ve en kurnazıydı. İnsanlar onun yeryüzünün ilk zamanlarında hakimiyet kurmuş cüce halkıyla akraba olduğunu söylerlerdi. Her türlü bilimle ve sanatla ilgili idi ve o kadar yaşlıydı ki kimse Siegfried'in halkının yaşadığı topraklara ne zaman geldiğini hatırlamazdı. Bazıları da, içeni görülmemiş zekâ ve bilgiyle donatan suları olan harika bir akarsuyun veya kuyunun koruyucusu olarak tanırdı.

Mimer'in okuluna sonraları, yetenekli ve zeki olduğu duyulan Siegfried gönderildi. Oradaki diğer çocuklar gibi eğitilecekti. Babasının evinde giydiği pahalı giysilerin yerini kaba, mavi bir bluz, ağır tozluklar ve deri bir önlük almıştı. Ayaklarında garip sandaletler, başında kurt derisinden bir başlık vardı. Her gece annesinin gelip, güvende olup olmadığına baktığı, yatarken bulduğu güzel yatağı ve tüylü, yumuşacık yastıkları, demirci barınağının bir köşesindeki kaba bir saman çöpü yığınına dönüşmüştü. Kendisine verilen doyurucu, nefis yiyeceklerin yerini ise en kötü,

en basit yiyecekler almıştı. Yine de delikanlı şikâyet etmedi. Demircide geçen günleri mutlulukla doluydu; çekicinin sesi kulaklarda güzel bir ses bırakıyor, demirinden çıkan kıvılcımlar sabahtan akşama kadar canlılık içinde parlıyordu.

Sonunda Siegfried harika bir demirci oldu. Kimse ondan daha çok iş yapamıyor, kimse onun yeteneği ile boy ölçüşemiyordu. Hapishane veya hazine odası için yapılan en ağır zincirler ve en güçlü kilitler onun sağlam ellerinde oyuncak gibiydi, onlara çok az sürede şekil veriyordu. Çalışırken ayrıca en hassas ve nazik şekilde kurnazdı da. Nadir mücevherlerle süslenmiş altın ve gümüş süs eşyaları onun usta ellerinde güzel şekiller alıyordu. Mimer'in öğrencilerinden hiçbiri ustasının ilmini bu kadar iyi öğrenememiş, ustasının takdirini bu denli kazanamamıştı.

Bir sabah usta Mimer, yüzünde kötü bir ifadeyle demirci dükkânına geldi. Bir şeylerin yolunda olmadığı belliydi ve öğrenciler bunu kısa süre içinde ustalarından öğrendiler. O zamana dek hiç kimse, Mimer'in dünyadaki en iyi demirci olup olmadığını sorgulamamıştı; ama artık bir rakip ortaya çıkmıştı. Tanınmayan bir budala, bir Burgundy devi, hiçbir kılıcın çizemeyeceği, hiçbir kuvvetin zarar veremeyeceği bir zırh yapmıştı. Bunu yaptıktan sonra da hem Rhine'daki hem de başka yerlerdeki demircilere bunun gibi bir iş yapmaları için meydan okumuştu, aksi halde onlar kendilerini yavaş, beceriksiz ve köle olarak ilan edeceklerdi. Mimer bir süre yalnız başına ve boş yere kendini yorup, Amilias denen bu demircinin yaptığı zırhtan etkilenmeyecek bir kılıç yapmayı denedi. Sonunda çaresizlik içinde öğrencilerinden yardım istemeye gitti.

"Aranızda böyle bir kılıcı yapabilecek yetenekte olanınız var mı?" diye sordu.

Çocuklar art arda başlarını salladılar. Ustaları şöyle dedi: "O harika zırh ve onun sertliği hakkında çok şey duydum. Onu kesip delebilecek kadar keskin bir kılıcı kimsenin yapabileceğini sanmam. Yapabileceğimiz en iyi şey, gücü ve sağlamlığı Amilias'ınkine benzer başka bir savaş giysisi yapmak olur."

Genç Siegfried bu sözlerin ardından atıldı: "Size istediğiniz gibi, hiçbir savaş giysisinin bozamayacağı bir kılıç yapacağım. Denememe izin verin!" dedi.

Diğer çocuklar küçümseyerek güldüler, ama Mimer onları susturdu. "Bu çocuğun neler söylediğini duydunuz: Neler yapabileceğine bir bakalım. O kralın oğlu ve görülmemiş bir yeteneği olduğunu biliyoruz. Kılıcı yapabilir; ama eğer başaramazsa ona gününü göstereceğim." dedi.

Siegfried görevinin başına geçti. Yedi gün ve yedi gece demir ocağından çıkan alevler hiç sönmedi; örsünün hareketi ve sıcak metalin ıslığı sürekli duyuluyordu. Sekizinci günde kılıç bitti. Siegfried kılıcı ustası Mimer'e götürdü.

Demirci kılıcın ustura gibi keskin ucunu hissetti. "Bu gerçekten de güzel bir alete benziyor. Keskinliğini görmek için bir deneme yapalım."

Şeytanarabası kadar hafif bir yün ipliği alıp suya attılar. İplik suda yüzerken Mimer kılıcı savurdu. Parlayan kılıç ipliği ikiye ayırdı, parçalar suyun üzerinde yüzmeye devam etti.

"Güzel!" diye haykırdı demirci. "Daha önce böyle keskin bir uç görmemiştim. Eğer diğer özellikleri de keskinliği gibiyse, bize gayet iyi hizmet edecektir."

Ama Siegfried kılıcı tekrar aldı, küçük parçalara ayırdı. Üç gün boyunca bu parçaları beyaz renkli kızgın ateşte kaynakla

birleştirdi ve süt ile yulaf ezmesini çeliğe verdi. Alaycı öğrencilerin önünde incecik yünden bir iplik topu derenin akan suyunda yüzerken ve akıntının anaforlarına yakalanmışken, kılıcın yalın keskinliğiyle buluştu. İplik topu, dalgalanan su gibi kolay ve temiz bir şekilde parçalandı; en küçük bir iplik parçası bile yerinden ayrılmadı.

Siegfried demirci dükkânına geri döndü. Demiri daha parlak bir ateşte ışıldadı, çekici daha önce olmadığı kadar neşeli bir sesle örsün üzerinde çınladı. Hiç kimse yanına yaklaşamadı, hiç kimse nasıl bir sihir yaptığını bilmedi. Arkadaşlarından bazıları daha sonraları loş alacakaranlıkta tek gözlü, uzun sakallı, bulut grisi renginde bir giysi içinde, başında gök mavisi bir şapka bulunan bir adamın, demircinin kapısında Siegfried ile konuştuğunu gördüklerini anlattılar. Yabancının yüzünün hem kibar hem de korkutucu göründüğünü, tek gözünün alacakaranlıkta akşam yıldızı gibi parladığını ve Siegfried'in ellerine kırık bir kılıca benzer parlak parçaları koyduktan sonra ansızın ortadan nasıl kaybolduğunu söylediler.

Yedi hafta boyunca delikanlı gece gündüz demir dövdü. Yedi haftanın sonunda; soluk ve bitkin; ama yine de güzel bir gülümsemeyle Mimer'in karşısına çıktı. Kılıç ellerinde duruyordu. "Bitti." dedi. "Bu parlayan tehlikeye dikkat edin! Keskinliğini bir kez daha deneyip gücünü ispatlayalım. Böylece ona güvenip güvenemeyeceğinizi anlarız."

Mimer önce silahın sağlam kabzasına ve kenarlarında kazınmış eski yazılara baktı, sonra da akşamın toplanan parlaklığında gün ışığının yansıması gibi görünen keskin ucuna... Ama dudaklarından tek kelime çıkmadı ve gözleri koyulaşmış, şaşkınlığa bürünmüştü. Eski günlerin düşünceleri arasında kaybolmuş görünüyordu.

Siegfried kılıcı başının üzerinde kaldırdı. Parlayan ucu her yerde ışıldıyordu, tıpkı Thor'un fırtına bulutları üzerinden gönderdiği yıldırımın oyunu gibiydi. Sonra aniden ustanın örsüne düştü, katı demir yığını ikiye ayrıldı; ama kılıç bu darbeden zerre kadar etkilenmedi. Işığın kılıcın ucunda çizdiği yol eskisinden daha parlaktı.

Daha sonra dereye gittiler. On koyunun postundan yapılmış büyük bir yün paketi getirildi, suya atıldı. Akıntı balyayı aşağı doğru sürüklerken, Mimer kılıcı savurdu. Yün balyası daha önceki yün top veya ince yün iplik gibi kolay ve temiz, bölündü.

"Şimdi," diye haykırdı Mimer, "artık bu sonradan görme Amilias ile karşılaşmak için daha fazla beklemeyeceğim. Eğer bu savaş giysisi Balmung gibi bir kılıcın darbesine dayanırsa, onun kölesi olmaktan utanmayacağım. Ama eğer bu güzel kılıç göründüğü gibiyse, beni yanıltmayacaktır. Böylece ben, yaşlı Mimer, demircilerin en akıllısı ve en mükemmeli olarak anılmaya devam ederim."

Burgundyland'deki Amilias'a haber gönderen Mimer, onunla bir gün karşılaşmak ve ikisinden hangisinin usta, hangisinin köle olduğunu ortaya çıkarmak için beklediğini iletti. Elçiler bunu her şehirde, her evde duyurdu. Belirlenen zaman yaklaştığında Mimer Balmung kılıcını eline aldı, öğrencileri peşinde, buluşma yerine doğru yola koyuldu. Orman boyunca yürüdüler, sonra da ağır akan nehrin kıyıları boyunca. Mimer'i izleyen birçok topluluk, Siegfried'in ülkesi ve Burgudian'ların ülkesi arasında sınır çizen topraklara gittiler. Metal ve yeteneğin müthiş deneyi, Mimer ve Amilias'ın dükkânlarının arasındaki bu yerde yapılacaktı. Lowlands ve Burgundy'den gelip burada toplanmış, şampiyonların gelişini endişeyle bekleyen bir sürü insan vardı.

Yarışma için her şey hazır olunca, gururlandığı savaş zırhını giyen Amilias tepenin zirvesine çıktı ve bir kayanın üzerine oturup Mimer'in gelişini beklemeye koyuldu. Orada otururken, aşağıda insanlara müthiş bir şato kulesi gibi bakıyordu. Devasa büyüklükte bir vücudu vardı ve giysisi o kadar büyüktü ki yirmi normal büyüklükte insan onun içinde barınabilir veya kendilerini gizleyebilirlerdi. Boy, pos olarak bir cüce gibi görünen Mimer, dik tepeye doğru çan çalarak gelirken Amilias onu gördü ve gülümsedi. Üzerindeki zırhı delmeye çalışacak ince, parlayan o bıçaktan hiç korkmuyordu. O sırada yarışmayı kazanacaklarından emin olan Burgundy'li ev sahiplerinden çığlıklar ve umut dolu zafer naraları yükseliyordu.

Ancak Mimer'in arkadaşları nefessiz bir sessizlik, umut ve hatta korkuyla bekliyordu. Sadece kral, Siegfried'in babası kraliçeye fısıldadı: "Bilgi kaba kuvvetten daha güçlüdür. Bilge Olan kuyusundan içen en küçük cüce bile savaşta en azimli devle karşılaşabilir."

Mimer, tepenin zirvesine vardığında Amilias dev gibi olan kollarını birleştirdi ve yine gülümsedi. Bu yarışmanın kendisi için çocuk oyuncağı olduğunu ve Mimer'i zaten baştan yenik saydığı için, onun kendisinin kölesi olacağı anı bekliyordu. Demirci bir an nefes almak için durdu. Düşmanının yanında dururken aşağıdakilere çelik grisi bir şato kulesinin yanında siyah bir benekmiş gibi göründü.

Demirci: "Hazır mısın?" diye sordu.

"Hazırım." dedi Amilias. "Yap hamleni!"

Mimer bıçağı havaya kaldırdı, bir an ışık başının etrafında geziniyor gibi göründü. Kısa, adaleli kollarındaki adaleler ip gibi gerildi; inişe geçen Balmung havayı sağdan sola doğru yardı.

Aşağıdaki ovada bekleyen izleyiciler çeliğin çarpma sesini duymadılar. Kulaklarına bir ses gelsin diye boşuna beklediler. Sadece bir soğuk su tankına dökülen sıcak, kırmızı demirin tıslama sesiydi duyulan. Dev Amilias kımıldamıyordu. Kolları hâlâ göğsünde kavuşmuş şekildeydi; ama gülümsemesi kaybolmuştu.

Mimer yarı alay eden bir sesle, "Şimdi nasıl hissediyorsun?" diye sordu.

Dev, yarı baygın cevap verdi: "Sanki soğuk demir vücuduma dokunmuş gibi, tuhaf hissediyorum."

"Sars kendini!" diye haykırdı Mimer.

Amilias onun dediğini yaptı. Heyhat! Kılıç, göklere çıkarılan savaş zırhını baştan başa kesmiş, içindeki vücudu ikiye ayırmıştı. Amilias ikiye bölünmüştü! Devin başı ve hâlâ kavuşmuş olan kolları aşağıya düştü, tepenin yamacına doğru büyük bir gürültü ile yuvarlandı, sonra da nehrin derin sularına battı. Orada, aşağıdaki çakıl ve kumların arasında gri kayalar gibi uzanan bu parçalar, sular temiz olduğunda bugün bile görülebilir. Zırhın içinde kalan vücut parçası olduğu yerde kalakaldı. Bugüne dek nehir boyunca oraya seyahat edenler, mehtaplı gecelerde bu yüksek tepede öylece duran talihsiz Amilias'ın zırhını görmeye giderler. Loş, belirsiz ışıkta insanlar bunun, feodal devirlere ait eski bir şatonun sarmaşıkla kaplı kalıntıları olduğunu kolayca düşünebilir.

Usta Mimer, kılıcını kınına koyduktan sonra tepeden yavaşça aşağıya indi. Orada arkadaşları tarafından sevinç gösterileriyle karşılandı. Ama sevinçleri boşa çıkan, üzgün hisseden Burgundy halkı sessizce evlerinin yolunu tuttular; arkalarındaki hayal kırıklığına ve kötü kaderli şampiyonun uğradığı bozguna bir kez bile dönüp bakmadılar.

Siegfried yine ustası ve arkadaşlarıyla dumanlı demirci dükkânına geri döndü. Kükreyen böğürtülerine ve çınlayan örsüne, kaba yiyeceklerine, sert yatağına ve çalışmayla dolu hayatına. Herkes Mimer'i ve onun yeteneğini, gün ışığı gibi kılıcın kızgın keskinliğini överken, hiç kimse o ustalığı yapanın çocuk Siegfried olduğunu bilmiyordu.

IDUN VE ELMALARI

AEGİR'İN SALONUNDA ANLATILAN ÖYKÜ

Idun Bragi'nin karısıdır. Çok güzel bir kadındır, ama yüzünün güzelliği kalbinin iyiliğinden üstün değildir. Her görevinde çok dikkatli davranır. Sözleri ve düşünceleri her zaman değerli ve akılcıdır. Uzun zaman önce cennete uzanan Asgard'da yaşayan iyi Asa halkı, Idun'un güvenilirliğine inanarak ona, başkalarına verilmeyecek bir hazineyi saklaması için teslim etti. Bu hazine bir kutunun içindeki elmalardan ibaretti ve Idun, altın anahtarı hemen güvende olacağı kuşağında sakladı. Bu halkın böyle bir şeye neden hazine dediğini mi soracaksınız? Anlatayım...

Yaşlılık, bilirsiniz ki kimseyi ayırmaz. Odin ve onun Asa halkını bile. Hepsi büyür, yaşlanır. Hatta yaşlanmanın çaresi olmadığından, çelimsiz, dişsiz, kör, sağır, topal hale gelir ve akılları eksilir. İdun'un o kadar dikkatle sakladığı elmalar gençliğin paha biçilmez lütfu idi. Asalar yaşlandıklarını hissettiklerinde ona gidiyorlardı, o da onlara elma veriyordu. Bu elmadan tadanlar yine genç, güzel ve güçlü oluyorlardı. Ancak bir keresinde neredeyse elmalar kayboluyordu. Başka deyişle İdun, altın anahtarını neredeyse kaybediyordu. O anahtar kaybolsaydı kutuyu kimse açamazdı.

O günlerde Odin, bulutların üzerindeki yüce evinden aşağıya inip gezmek istemişti. Dağlarda, ormanlarda, deniz kenarında, vahşi çöllerde... Sessizliğin yalnızlığında doğa ile konuşmak kadar veya doğanın elementlerine özgü sert, zorlu kargaşada bulunmak kadar onu mutlu eden bir şey yoktu. Bir keresinde arkadaşları Altoenir ve Loki'yi yanına alarak buzlu uçurumlarda, donmuş denizin boş kıyılarında uzun zaman boyunca gezip dolaştı. Orada oyun yoktu, soğuk sularda balık bulunmuyordu. Yanlarında yiyecek getirmeyen üç arkadaş çok acıktı. Öğleden sonra geç bir vakitte, gezilerinin yedinci gününde dev Hymer'e ait çayırlık alanlara ulaştılar ve tepelerin arasındaki korunaklı kuytularda büyüyen kısa çimenleri yiyerek dolaşan bir sığır sürüsü gördüler.

"Ah!" diye inledi Loki." Bir hafta gezdikten sonra nihayet bol yiyeceğimiz olacak. Haydi öldürüp yiyelim."

Loki, Hymer'ın ineklerinden en şişman olanına keskin bir taş fırlattı ve onu öldürdü. Üçü hemen etin en lezzetli yerlerini ayırdılar. Loki çalı çırpı ve kuru otlar topladı, güzel bir ateş yaktılar. Hoenir buzdan erittiği suyu bir kaba doldurdu; Odin suyun içine et parçaları attı. Ama ateşi ne kadar yakarlarsa yaksınlar, su ısınmadı ve çiğ et pişmedi.

Üç arkadaş bütün gece boyunca ateşin etrafında aç karınlarla beklediler. Kaynamayan suya her baktıklarında etin çiğ ve tatsız olduğunu görüyorlardı. Sabah oldu ama yine kahvaltı yoktu. Bütün gün boyunca Loki ateşi karıştırdı. Odin ve Hoenir ise umutla bekliyordu, ama sabırları kalmamıştı. Güneş yine batınca ete yine baktılar ve etin pişmemiş olduğunu gördüler. Yemekleri önceki geceden farklı değildi. Çaresizlik içindeyken, başlarının üzerinde bir gürültü duydular. Başlarını kaldırınca bir kavağın ölü dalında oturmakta olan dev bir gri kartal gördüler.

"Ha, ha!" diye haykırdı kuş. "Siz aslında şirin adamlarsınız! Bir gece ve bir gün boyunca çiğ etten başka bir şey olmayan bir yemeğin önünde aç oturmak size yakışıyor. Bana payımı verirseniz, etin kalanının pişeceğini size garanti ederim, böylece zengin bir yemeğiniz olur."

"Anlaştık." dedi Loki istekle. "Gel ve payını al."

Kartal daha fazla beklemedi. Yanan ateşin üstüne daldı ve sadece kartal payını almakla kalmadı, Lybian'ların aslan payı dediği kadarını almak için, etin bulunduğu kabı güçlü penceleriyle kavradı ve dev kanatlarını çırparak yavaşça havaya süzüldü, ganimetini beraberinde götürdü. Üç Asa şaşkınlık içindeydi. Loki öfkelenmişti. Ucunda keskin bir kancası olan uzun bir ok kaptı ve kötü niyetli kuşa fırlattı. Kanca kartalın sırtına saplandı. Loki okun diğer ucunu bırakmadı. Koca kuş ağaç tepelerini, dağları aşarak şaşkın Loki'yi kendisiyle birlikte taşıdı.

Ama bu bir kartal değildi. Aç Asaları alteden bir kuş değildi. Bu, kartal tüylerine bürünmüş dev Yaşlı Kış idi. Yalnız ağaçların, karla taçlanmış dağların ve denizin üzerinden aştı. Zavallı Loki'yi ağaçların tepesinden, tırtıklı kayalardan aşırdı. Loki'nin vücudu çizik ve yaralarla doldu. Omuzları neredeyse bedeninden ayrılıyordu. Sonunda fırtına rüzgârlarının acı acı sesler çıkardığı bir buzdağının sarp tepesine kondu. Loki, kendisini konuşacak kadar topladığında kurnaz deve kendisini tekrar arkadaşları Odin ve Hoenir'in yanına taşıması için yalvardı.

"Tek bir şartla seni geri götürürüm." dedi Yaşlı Kış. "Bana İdun'u ve onun altın anahtarını getireceksin."

Loki soru sormadı; ama memnuniyetle yemin etti. Dev de onu yine denizaşırı taşıyıp, yaralanmış halde Odin ve Hoenir'in hâlâ ağır ağır yanan ateşin yanına bıraktı. O uğursuz yeri terk etmek için acele ettiler. Odin'in Asgard'daki huzurlu evine döndüler.

Bu olaydan birkaç hafta sonra, kötülüklerin prensi Loki, Idun'u görmek için Bragi'nin evine gitti. Kimsenin ziyaretini beklemeyen Idun ev işleriyle meşguldü.

"İyi yürekli Idun," dedi Loki, "yaşlanmaya başladığımı hissettiğim için elmalardan tatmaya geldim."

Idun şaşırmıştı.

"Yaşlı görünmüyorsun." dedi Idun. "Saçında en ufak bir beyaz yok, alnında da kırışık görünmüyor. Yanağındaki yara ve askı içinde taşıdığın kolun dışında seni her zaman gördüğüm gibi genç görünüyorsun. Ayrıca, son defa elmalardan tatmanın üstünden yalnızca bir yıl geçti. Bir yılda yaşlanmış olabilir misin?"

"Tek bir kış en azından beni çelimsiz ve aksak yapmaya yetti." dedi Loki. "Kuzey'den döndükten sonra yürümekte bile zorlanıyorum. Elmalarından bir daha tatmazsam başka bir kış ölmeme sebep olabilir."

İyi yürekli Idun, Loki'nin gerçekten aksak olduğunu görerek kutuya gitti, altın anahtarıyla kutuyu açtı ve tatması için değerli elmalardan birini ona verdi. Loki meyveyi aldı, ısırdı ve iyi yürekli kadına geri verdi. Kadın meyveyi tekrar yerine koydu, kutuyu kapattı ve her zamanki dikkatiyle kilitledi.

"Elmaların eskisi kadar güzel değil." dedi Loki. Yüzünde kötücül bir ifade vardı. "Neden kutuyu taze meyvelerle doldurmuyorsun?"

Idun çok şaşırmıştı. Elmaları her zaman tazeydi, hatta o günlerde yetişen elmalardan daha tazeydi. Asa halkından hiç kimse daha önce şikâyet etmemişti. Loki'ye de böyle söyledi.

"Pekala." dedi Loki. "Bana inanmıyorsun, yani bize ekşi, çürük meyvelerini vermeye devam etmeye niyetlisin. İstediğini yap-

mayı aklına koymuş olmasaydın, kutunu Odin'in seveceği en güzel meyvelerle nasıl doldurabileceğini söylerdim. Ağaçların dallarından sarkan, olgunlaşmış elmaları ötedeki ormanda gördüm. Ama kadınlar hep kendi yolunu seçer; sen de öyle yapmalısın. Bize çürük elmaları vermene rağmen."

Loki sözünü bitirir bitirmez, cevap almayı beklemeden sıçrayarak kapıdan çıktı ve gözden kayboldu.

Idun Loki'nin söylediği sözleri uzun uzun ve endişe içinde düşündü. Düşündükçe daha kötü hissetti. Kocası, akıllı Bragi evde olsaydı, ne cevap verecekti? Kötü Loki'nin kurnazlığını anlardı. Ama Doğa'nın korosunda şarkı söyleyip, Doğa'nın manzaralarını resimlemek için Güney'e uzun bir yolculuğa çıkmıştı. Bahara kadar onu göremeyecekti. Sonunda, kutuyu açıp meyvelere baktı. Elmalar oldukça güzel, yuvarlak görünüyordu. Hiçbirinde ne bir kırışıklık ne de bir kusur vardı. Renkleri her zamanki gibi altın-kırmızı renkteydi, tıpkı bir yaz günü şafağındaki gökyüzü gibi Idun yine de bu elmalarda bir şeylerin kötü olduğunu düşündü. Elmalardan birini aldı ve tadına baktı. Gerçekten ekşi olduğunu sanıp aceleyle hemen yerine koydu, kutuyu yine kilitledi.

Kendi kendine, "Ormanda bunlardan daha güzel elmaların yetiştiğini söylemişti." dedi. "Herkes ona güvenilmeyeceğini bilir; ama yarı yarıya doğru söylüyor olmalı. Ne olursa olsun ormana gidip kendi gözlerimle görmeliyim."

Böylece Idun pelerinini ve başlığını giydi, koluna bir sepet takarak evden çıktı ve ormana giden yolda hızlı adımlarla yürümeye başladı. Düşündüğünden daha uzun bir yoldu. Ormanın girişine vardığında güneş batmak üzereydi. Ama etrafta elma ağacı yoktu. Boş dallarını dua eder gibi gökyüzüne uzatmış akasyalar ve böğürtlenler vardı; ama ne meyve ne bir çiçek ne de hep yeşil kalan yapraklar vardı. Buz devleri oraya gelmişti.

Idun eve dönmek için yürürken başının üzerinde, ağaçların tepesinde vahşi bir çığlık duydu. O başını kaldırmaya fırsat bulamadan, Yaşlı Kış'ın kartal pençelerinin kendisini yakaladığını hissetti. Mücadele etti; ama kurtulamadı. Ağaçların ve nehrin üzerine, yukarı uçuyordu. Yaşlı Kış, onu soğuk Kuzey topraklarındaki evine götürmek için kanat çırptı. Sabah olduğunda zavallı Idun kendisini devlerin neşeyle dolu ülkesindeki buzdan bir şatoda buldu. Yine de kıymetli kutunun evde güven içinde olduğunu ve altın anahtarın kemerinde durduğunu bildiği için mutluydu.

Aradan zaman geçti ve korkarım Idun, kendisini kurtarmasını beklediği kocası Bragi ve elmalarına ihtiyaç duymayan Asa halkı tarafından unutulmuştu. Günler geçtikten sonra iyi yürekli kadını bulmak umuduyla Asalar Idun'un evine gelmeye başladı. Her gidişlerinde biraz daha yaşlanıyorlardı. Loki'nin onu görmeye gittiği günden beri kimse onu görmemişti, başına ne geldiğini kimse bilemiyordu. Asaların hepsinin yüzü birer birer yaşlanmaya başladı. Derin izler yüzlerine kazınıyordu, gözleri soluklaşıyor, kulakları duymuyordu. Elleri titriyor, bacakları aksıyordu. Hepsi de, Yaşlı Çağ'ın kendilerine ölüm getireceğini düşünüyorlardı.

Geçen uzun zamandan sonra Bragi ve Thor Loki'yi sorguladılar. Loki de diğer Asalar gibi yaşlanıp güçsüzleşeceğini hissedince yaptığı kötülükten pişman oldu ve Idun'u Yaşlı Kış'ın pençelerine nasıl teslim ettiğini anlattı. Asalar çok kızgındı. Thor da Idun'u sağ salim eve geri getirmezse Loki'yi çekici ile ezeceğini söyledi.

Böylece Loki, aşk kraliçesi Freyja'nın şahin tüylerini alıp devlerin ülkesine uçtu. Yaşlı Kış'ın şatosuna vardığında, iyi yürekli Idun'un kulede hapsedildiğini, buzdan prangalarla bağlı olduğunu gördü. Dev Yaşlı Kış, Yaşlı Hymer'in ineklerini gütmek için soğuk buzdağlarıyla kaplı donmuş denize gitmişti. Loki hemen

Idun'un prangalarını çözdü ve hapsolduğu yerden çıkardı. Sonra pençelerinin arasında tuttuğu sihirli bir kabuğun içine kapatıp rüzgâr hızıyla Asa'ların evine, Güney topraklarına uçtu. Ama evine geri dönen ve Idun'u orada bulamayan Yaşlı Kış, kartal tüylerini giyinip hemen peşlerine düştü.

Endişe içinde gökyüzünü seyreden Bragi ve Thor; pençelerinin arasındaki kabukla birlikte eve doğru acele içinde uçan, Freyja'nın şahin tüylerine bürünmüş Loki'yi gördüler. Arkalarında büyük bir güç ve hızla onları takip eden, kartal tüylü Yaşlı Kış vardı. Bragi ve Thor hemen kuru yaprakları ve ince dal parçalarını topladılar, şatonun duvarında en yüksek yere yerleştirdiler. Loki kıymetli yüküyle üstlerinden geçtikten sonra, bu yığını tutuşturdular. Alevler göğe yükseldi. Şahinin ardından hırsla gitmekte olan Yaşlı Kış'ın tüyleri alevlerle kaplandı. Kanatları alevlerin içinde kavrulan Yaşlı Kış, zavallı bir halde yere düştü. Loki hızını azalttı ve Bragi'nin evine vardığında kabuğu yavaşça kapının önüne bıraktı. Yere indiğinde açılan kabuktan çıkan Idun, ışıl ışıl gülümsemesiyle kendisini bekleyen kocasını ve arkadaşlarını selamladı. Bragi'nin uzun süredir sessiz kalan arpı, müziğiyle Idun'u karşılıyordu. Idun, altın anahtarı çıkararak kutuyu açtı ve yaşlanan Asa halkına elmalardan dağıttı. Elmaları yiyen Asa halkı, yeniden gençliklerine kavuştu.

Böylece mevsimler geçti. Bahar; gençliği ve neşeyi getirdi, güçlerini tazeledi. Müzik, solunan hava ve tadılan su, hepsi yaşam ve ölüm arasında Asa halkının arasındaydı. Yeryüzünü terk eden Kış, Baharı çalmaya çalışırken, Yaz sıcağı ona ihanet ediyordu. Sonra Doğa'nın müziği yatıştı, bütün yaratıklar onun yokluğu ile kedere büründüler. Dünya beyaz Yaşlı Çağ ile ölüyordu. Ama sonunda Yaz sıcağı pişman oldu ve onu hapis olduğu yerden çıkardı; Yaşlı Çağ'ın onu bağladığı buzdan prangalar geri dönen güneşin ışıklarında eridi, yeryüzü yine eskisi gibi gençti.

KÖTÜNÜN KUBBESİ

Bir zamanlar yaşlı Aegir'in denizin derinliklerindeki altınla aydınlanan evinde Asa halkı için yaptığı şöleni duymuştunuz. Aegir muhteşem çaydanlığını kaybedince şölene gölge düştü. Sonra Thor, dev Hymer'den daha büyük bir çaydanlık almıştı. Kral Aegir'in çaydanlığını çalanın kötü yürekli Loki olduğuna şüphe yoktu. Eğer bunu gerçekten yaptıysa, cezalandırılması uzun sürmeyecekti.

Okyanus Kralı'nın evinde büyük neşe vardı. Nihayet şölen hazır olduğunda, köpüren bal şarabı konuklar arasında dolaşmaya başladı. Ama meseleleri tek başına çözmeyi seven Thor, bu eğlenceye katılmayacaktı. Çünkü Fırtına devlerinin, Orta Dünya'da korunmasız bir bölgeye saldırmak için güçlerini topladığını öğrenmişti. Bunun üzerine çekicini alan Thor, demirden arabasına atladı.

"İş her zaman zevkten önce gelir!" diye haykırdı ve müthiş hızıyla ortadan kayboldu.

Yaşlı Aegir'in evinde neşeli müzikler her yerde yankılanıyordu. Keyifli Dalgalar sofranın etrafında oturan Asa halkının önünde dans ediyor, Okyanus Kralı'nın güzel ortamına katılıyorlardı. Aegir'in kölesi olan sadık Funfeng ve güvenilir Elder, dikkatle

konuklara hizmet ediyorlardı. Dünyanın hiçbir yerinde böyle düşünceli uşaklar bulunamazdı. Oradaki herkes onların marifetli oluşlarından, çabukluklarından ve itaatlerinden övgüyle söz ediyordu.

Kötülükten bir türlü uzak duramayan Loki çok kızgın görünüyordu. Çünkü oradaki herkes çok mutluydu ve beladan uzaktı; kimse ona dikkat etmiyordu. İyi niyetli Funfeng kendisine et ikram ederken, bir bıçakla ona saldırıp zavallı köleyi öldürdü. Okyanus Kralı'nın festival salonunda büyük bir arbede başladı. Asa halkı masadan kalktı ve kötü Loki'yi aralarından çıkardılar. Yaşadıkları üzüntüyle onu sularda kovaladılar ve sık ormanlarda saklanması için zorladılar. Sonra yine Aegir'in evine dönerek festivallerine devam ettiler. Yemeğe başladıklarında saklandığı yerden çıkıp gelen Loki, kurnazca Aegir'in mutfağına girmişti. Mutfakta zavallı Elder kardeşinin ölümüyle kedere boğulmuş, duruyordu.

"Dışarıda, salonda yapılan gevezelikleri duyuyorum." dedi Loki. "Açgözlü, aptal Asa halkı aslında hem dişleri hem de dilleriyle çok meşgul görünüyor. Şimdi söyle bana iyi Elder, orada oturmuş ne konuşuyorlar?"

"Asillerden konuşuyorlar." diye cevap verdi Elder. "Yiğit kahramanlardan, cesur adamlardan, güzel kadınlardan, güçlü kalplerden ve istekli ellerden, iyi huylardan ve iyi arkadaşlardan konuşuyorlar. Bütün bunlardan övgü dolu sözlerle ve güzellik şarkılarıyla bahsediyorlar. Ama hiçbirisi adi, hain, hırsız Loki hakkında iyi konuşmuyor."

"Ah!" dedi Loki, kendini şekilden şekile dönüştürürken. "Böyle bir halktan kimse iyi niyet bekleyemez. Festival salonuna geri dönmem gerek, sonra bu güzel insanlara şöyle bir bakıp gürül-

tülü şenliklerini dinleyeceğim. Onlar için iyi bir çift lafım var. Dillerinin ne söylediğine dikkat etmezlerse şaraplarına karışan acı sözler duyacaklar."

Bunları söyledikten sonra cesurca büyük salona gitti. Masadaki meraklı konukların önünde durdu. Asa halkı bu kişinin kapıdan çıkıp gidenin Loki olduğunu görünce acı dolu bir sessizlik içinde kaldılar. Şenlikleri sona ermişti. Loki bütün gücünü toplayıp onlara şöyle dedi:

"Aç ve susuz halde buraya, Aegir'in salonuna, geldim. Geldiğim yol uzun, dolambaçlı, yorucuydu. Kimse bana hoş geldin demeyecek mi? Kimse bana bu şölende bir yer vermeyecek mi? Kimse bana kıymetli şaraptan ikram etmeyecek mi? Neden hepiniz bu kadar aptalsınız? En iyi arkadaşınız karşınızda dururken neden böyle asık suratlı durup inatla benimle konuşmuyorsunuz? Bana aranızdaki yüksek sandalyelerden birisini ayırın ya da beni salonunuzdan çıkarın! Her iki durumda da dünya beni asla unutmayacaktır. Ben Loki'yim."

Asa halkından birisi ayağa kalktı, "Bizimle oturmasına izin verelim. O deli, Funfeng'i öldürdüğünde bunu gördük. O hareketinden dolayı onu sorgulayamayız." dedi.

Zeki Bragi o sırada en dipteki sandalyede oturuyordu. Ayağa kalktı ve: "Hayır, ona aramızda yer vermeyeceğiz. Asla bizimle eğlenip şarabımızı içmeyecek ya da arkadaşlığımızı paylaşmayacak. Hırsızları ve katilleri tanıyoruz ve onlardan çekinmeliyiz."

Bu konuşma Loki'yi daha da kızdırdı. Boş sözler söylemek yerine karşısında duran herkese acımadan eziyet etmeye başladı. Gücüyle, ormanlardan çıkıp şölene katılmaya gelmiş Sessiz Vidar'ı kavradı ve yerinden sürükleyip onun yerine kendisi oturdu. Köpüren şarabı kafasına dikerken etrafındaki herkesle alay edip

kötü sözler söylüyordu. Ama sözleri en başta Bragi'yi ve Thor'un güzel karısı Sif'i hedef alıyordu.

Aniden, dışarıda büyük bir gürültü duyuldu. Dağlar sarsıldı ve titredi, denizin dibi hareket ediyor gibiydi. Dalgalar korku ve öfke içinde bir oraya bir buraya hücum ettiler. Bütün konuklar merak içinde bekliyorlardı. Bazıları salondan kaçmıştı. Sonunda kudretli Thor kapıda belirdi, sonra masaya yaklaşıp çekicini sallayarak kötülüğün nedeni Loki'ye nefret dolu bakışlarla bakmaya başladı. Loki titredi; elindeki kadeh sarsıntısından yere düştü. Korkunç Asa'nın önünde diz çökmek için kendini yerlere attı.

"Ben suçluyum!" diye haykırdı. "Yalvarırım, hayatımı bağışla, sonsuza dek kölen olurum!"

"Senin köleliğini istemiyorum." dedi Thor. "Hayatını ise bir şartla bağışlarım: buradan hemen gideceksin ve bir daha asla Asa halkının arasına dönmeye kalkışmayacaksın."

"Dediklerini yapacağıma söz veriyorum." dedi Loki. Hayatında daha önce bu kadar titrememişti. "Bırak gideyim."

Thor kenara çekilip geçmesine izin verdi. Korkudan sarsılan suçlu Loki salondan çıktı, çok geçmeden gözden kayboldu. Şölen ve eğlence bozulmuştu. Asalar Aegir'e kibarca veda ettiler, rüzgârlar bütün Asaları derhal Asgard'a taşıdı.

Loki, Sisli Topraklar'ın karanlık dağ geçitlerine kaçtı. Orada bir süre hem insanlardan hem de tanrılardan gizlenecek bir yer aradı. Coşkun bir sel gibi akan bir suyun kenarındaki derin bir vadide kendine demirden ve taştan bir ev inşa etti. Evin dört yanına da kapı yaptı. Böylece etrafta olanları görebilecekti. Loki, orada, yalnızlığıyla birçok mevsim geçirdi. Kendi kendine düşmanlarını şaşırtıp Asgard'daki eski yerine kavuşma planları yapıyordu. Saklandığı yerden kurnazca çıkarak insanlar arasında

daha çok kötülük yaptı. Ama Thor onun şeytanca işlerini duyduğunda ve onu yakalamak için peşine düşüp cezalandırmak istediğinde hiçbir yerde bulunamadı. En azından Asa halkı, o yakalanıp elleri ve ayakları bağlı halde sonsuza dek hapis tutulursa dünyanın güvende olacağını düşünüyordu.

Loki sıkça kendini eğlendirmek için en sevdiği şekil olan somon balığına dönüşüyor ve kendisinden binlerce kilometre yukarıdan, eğik kayalardan dökülen büyük Fanander Cataract'ın sularının altında kayıtsızca yatıyordu. Yine böyle bir gün yatarken, Odin ile birlikte güzel, genç yeryüzünde dolaştığı eski günlerini hatırladı. Diğer şeylerle birlikte Okyanus Kraliçesi Ran'ın sihirli ağını nasıl aldığını ve onunla, şimdi kendisi gibi şekil değiştirip kaygan bir somon balığına dönüşmüş cüce Andvari'yi nasıl yakaladığını anımsadı.

"Kendime öyle bir ağ yapacağım!" diye haykırdı. "İyi ve sağlam olacak ve ben de insanları balık gibi avlayacağım."

Sonra yine kendi şeklini aldı ve vadideki keyifli evine geri döndü. Orada kendir, yün ve uzun haşhaşları topladı ve iplikleri, sağlam ipleri bükerek bunları örgüye dönüştürdü. O zamanlarda insanlar balık tutmak için ağ kullanmıyor ve ağ yapmayı bilmiyorlardı. Bu yüzden ağını yaparken kendisine Kraliçe Ran'ın ağını model aldı. Bu şekilde balık tutan ilk insanın ise Loki'nin ağını örnek aldığı söylenir.

Bir günün sabahında, Odin Asgard'daki yüksek evinde oturmuş, bütün dünyaya, en uçtaki köşelerine kadar, bakıyordu. Keskin gözüyle insan halkının ne yaptığını, her birini en ince detayına kadar, görüyordu. Derken Sis Ülkesi'nin dağlarında karanlık bir çizgiye gözü takıldı. O anda epey şaşıran Odin, haykırarak:

"Fanander Şelaleri'nde oturup o sağlam ipleri birbirine bağlayan da kim?"

Etrafındakilerden hiçbirisi bunun kim olduğunu anlayamadı, çünkü gözleri o kadar uzağı görecek kadar keskin değildi.

"Heimdal'ı getirin!" diye haykırdı Odin.

Beyaz Heimdal cennet ve cehennemin ortasında, gökkuşağının gökyüzünü dolaştığı yerdeki mavi dağların arasında yaşar. Odin'in altın dişli, saf yüzlü ve temiz yürekli oğludur. Devlerin gelip, insanlara zarar verme ve öldürme ihtimaline karşı sürekli Orta Dünya'yı ve savunmasız insan halkının yaşadığı yerleri izler. Goldtop adında ışıl ışıl bir atı vardır. Bir elinde ise, son alacakaranlıkta dünyayı Loki'nin oğullarıyla savaşa çağırmak için kullanacağı bir boynuz tutar. Orta Dünya'nın bu dikkatli gardiyanı, kuşlar kadar uyanıktır. Duyuşu çok keskindir; öyle ki yeryüzündeki hiçbir sesi kaçırmaz; ne deniz kenarında çağlayan dalgaların ne çalılıklardaki çimenlerin sessiz filizlenmesini ne de koyunların sırtlarında büyüyen yumuşak yünün sesini. Gözleri de olağanüstü netlikte görür. Gece de tıpkı gündüz olduğu gibi görebilir. Yüzlerce insanın arasından bile olsa en küçük şey onun gözlerinden kaçamaz.

Odin'in emriyle elçiler Heimdal'a gitti; Odin'in sözlerini iilettiler. Bunun üzerine Orta Dünya'nın dikkatli bekçisi en kudretli babasının yanına bir solukta ulaştı.

Odin: "Gölgeli Sis Toprakları'nı denizden koruyan şu koyu dağlara çevir gözünü." dedi. "Sonra da Fanander Şelalesi'nin döküldüğü dağlık geçidin içine doğru bak ve ne gördüğünü bana söyle."

Heimdal denileni yaptı.

"Bir şekil görüyorum," dedi, "sel tarafında oturuyor. Bu Loki... Ve görünüşe bakılırsa dayanıklı ipler ve kordonlarla çok meşgul."

"Halkımızı buraya topla!" diye emretti Odin. "Düzenbaz fesat, bizim kötülüğümüz için çalışıyor. Saklandığı yerden çıkarılmalı ve daha fazla zarar veremeyeceği bir yere götürülmeli."

O andan sonra Asgard'da ortalık karıştı. Herkes Odin'in çağrısına uymak için acele etti ve kötü Loki'yi aramaya koyuldular. Ellerinde sıkı sıkı tuttuğu çekici ile Thor da çıkıp geldi. Kaşlarının altından parlak şimşekler çıkıyordu. Tek elli Tyr, kılıcıyla geldi. Ardından arpı ve kurnaz tavsiyeleriyle güvenilir Bragi göründü. Sonra kıvrak zekâsı ve kavramaya hazır elleriyle bilinen Çevik Hermod diğerlerine katıldı. Son olarak da Elflerden, Ağaç Perilerinden ve Cücelerden oluşan çok büyük bir topluluk, diğerleriyle birleşti. Girdaplı kollarıyla bu kalabalığı yakalayan bir hortum onları dağlardan, bayırlardan, çayırlardan ve tepelerden aşırıp Fanander Force geçidine ulaştırdı.

Ama Loki gafil avlanacak değildi elbette. Her an tetikte olan kulakları havadaki bu karmaşayı duydu ve kimin gelmekte olduğunu hemen anladı. Henüz bitirdiği ağı derhal ateşin içine attı. Yine şeklini değiştirip somon balığına dönüştükten sonra, köpüren suyun altında gizlenmek için suya daldı.

Asa halkı büyük bir heyecanla Loki'nin yaşadığı yere gitti. Aradıkları kişinin, Loki'nin, kaçtığını gördüler. Yukarı, aşağı her yere bakmalarına rağmen kurnaz kaçaktan hiçbir iz yoktu. Sonra evine gidip ne yapmaları gerektiğini konuştular. O sırada, gözleri güneş ışığından bile keskin Elf Kwaser, yanında durduğu ocakta, korların içinde hâlâ öylece duran ağı gördü. Ağ hâlâ bütün görünüyordu.

"Kurnaz arkadaşınızın ne yaptığına bir bakın!" dedi Elf. "Balık tutmak için bir tuzak olmalı."

"Belki de insanları yakalamak içindir." dedi Bragi. "Çünkü tuhaf bir şekilde Deniz Kraliçesi'nin ağına benziyor."

Çevik Hermod da konuşmaya katıldı: "Bu durumda, aslında kendisi için bir tuzak kurmuş oluyor." dedi. "Alışkanlıkla yine kendisini kaygan bir somon balığına dönüştürüp Fanander çağlayanının altında saklandığına şüphe yok. Burada herhalde daha önceden ağ yapmak için kullandığı yünler, iplikler var. Şimdi burada, korların içindekine benzeyen bir ağ yapalım. Sonra eminim ki bu çok kurnaz arkadaşı yakalayacağız."

Oradaki herkes bu sözlerin doğruluğunu anladı ve hemen çalışmaya koyuldular. Kısa sürede kömürlerin arasındaki gibi sağlam ve büyük, iyi ipliklerden örülmüş bir ağ yaptılar. Ağın bir ucundan Thor, diğer ucundan da orada bulunan halk tutuyordu. Ağı suya attılar. Büyük gayretle ağı ileri sürükleyip suyun akışına, hatta şelalenin de ayağına karşı gerdiler. Kurnaz Loki o sırada dipteki iki keskin taşın yakınında sürünüyordu. Ağ üzerinden geçerken, o sessizce orada bekledi.

"Tekrar deneyelim!" diye bağırdı Thor. "Orada, akarsuyun altındaki ölü kayaların arasında, bir şeyler olduğundan eminim."

Böylece ağa ağırlıklar astılar ve bu kez akarsuyun altına doğru tekrar sürüklemeye başladılar. Loki saklandığı yerden dışarı baktı ve bu defa kayaların arasında yatarak kurtulamayacağını anladı. Bu kez kurtulmanın tek yolu ağın üzerinden zıplayıp çağlayanın arkasında gizlenmek veya suyun akışına doğru denize ulaşana dek yüzmekti. Ama denize giden yol uzundu ve çok fazla sığ alan vardı ve Loki yaşlı Aegir'in kendisini krallığına nasıl kabul edeceğini bilmiyordu. Bu yüzden, düşmanlarına dönüp bütün gücünü

topladı ve havaya, ağın üzerine doğru var gücüyle zıpladı. Yine de Thor ona göre çok hızlıydı. Loki suya düşerken Şimşekçi hemen elini uzatıp, kaygan balığı kuyruğundan yakaladı ve sıkıca kavradı.

Loki yakalandığından emin olunca, hiçbir yolla kaçamayacağını bildiği için kendi şeklini aldı. Kudretli Thor ile şiddetli bir mücadeleye girdi, düşmanlarına korkunç lanetler yağdırdı. Yine de kurtulamadı. Thor ve yanındaki kalabalık topluluk kötü, fesat, düzenbaz Loki'yi güneşin hiç doğmadığı, gün ışığının hiç girmediği, Doğa'nın müziğinin hiç duyulmadığı, Dumanlı Dağ'ın altındaki derin, karanlık mağaraya götürdüler. Asa halkı Loki'yi keskin kayalıklara sıkıca bağladı. Yüzünü, suların sürekli damladığı çatıya, yukarıya çevirdiler. Son ve dehşetli alacakaranlığa kadar dünyayı kötülükleriyle üzemeyeceğinden emindiler. Yaşlı Kış'ın dev kızı Skade korkunç bir yılanı alıp, Loki'nin tepesine astı; böylece yılanın zehri Loki'nin yukarıya dönük yüzüne damlayacaktı. Oysa bu acı çeken hainin, düzenbazın hâlâ kendisini seven bir karısı vardı: Sigyn. Rahatlık ve memnuniyet içinde yaşadığı Asgard'dan ayrılan Sigyn, kocasının acısını hafifletmek ve onu biraz olsun rahatlatmak için bu korkunç hapishaneye geldi. Her gün, bıkıp usanmadan Loki'nin başının üzerine bir kova tutuyor, yüzüne düşen zehirli suları bu kovaya topluyordu. Kova dolunca boşaltmak için korkuların evinden akıp gelen zift karası nehre gidiyordu. Korumasız kalan Loki'nin yüzüne yine o berbat zehir damlıyor, acıdan kıvranan Loki, etrafındaki yeryüzü sarsılıp titreyinceye ve dağlar ateşlerini boşaltıp, sülfür dumanlarını salıncaya dek bu acıyı çekeceğini biliyordu.

Böylece düzenbaz Loki, Orta Dünya'nın son büyük günü gelip, korkunç alacakaranlık çökene kadar orada acı içinde kalmaya devam edecekti.

PUELLE ORMANI'NDA AV

LORRAINE'Lİ ŞAİR İLE İLGİLİ (*)

Çekiç Charles ölmüş, genç oğlu Pepin Fransa kralı olarak yerine geçmişti. Belin'li Bego en yakın arkadaşıydı ve ona göre, bütün Gascony'e huzur getirmişti. Yiğit Bego'nun eşini bulmak için çok uzaklara gitmeniz gerekirdi. Kral Pepin'in asillerinden hiçbiri; ona karşı gelemezdi. Konuşurken kaba, savaşırken acımasız olan Bego; aslında karısına ve çocuklarına duyarlı, arkadaşlarına sevgi dolu davranan gerçek bir şövalye idi. Kölelerine nazik davranır, yaptığı bütün işlerde adalet ve dürüstlükle hareket ederdi. Şövalyeliğin en güzel örneği Bego idi.

Bego'nun ailesi ve Bordeaux'lu Fromont ailesi arasında büyük kan davaları vardı. Kavgalar uzun süre sürüp gitti ve her iki tarafta da çok kan döküldü. Sonunda, on yıldan daha uzun bir süre boyunca iki aile arasında barış sağlandı, eskinin kini unutuldu.

(*) Bu öykünün orijinali, yirminci yüzyılın şairlerinden Jehan de Flagy'nin ünlü şiirlerinden birisi olan "Lorrainer'lerin Şarkısı" içinde bulunmaktadır. "Roland'ın Öyküsü"nde bu öykü Lorraine'li bir şair tarafından Charlemagne'ın saray halkı ile ilişkilendirilir.

Günün birinde, Bego Belin'deki muhteşem şatosunda oturmuş, düşüncelere dalmıştı. Yanında güzel karısı Beatrice vardı. Bütün Fransa'da ondan daha mutlu kimse olamazdı. Bego, etrafındaki pencerelerden geniş topraklarına ve orada oturanların zengin çiftliklerine baktı. Bir kuşun bir gün boyunca uçup gidebileceği her yer onundu. Köleleri ve ona hizmet edenlerin sayısı binlerle ifade edilirdi. Bego düşündü: "Bir insan daha fazla ne isteyebilir ki?"

Bego'nun iki genç oğlu yan yana salona girdiler. Yakışıklı ve uzun boylu, yaşça daha büyük olan Gerin, babası gibi cesur ve nazikti. Daha genç olan Hernaudin ise altı yaşında, annesinin gözbebeği ve evdeki herkesin neşesiydi. Bu iki gençle birlikte altı genç daha vardı, onlar asillerin oğullarıydı ve hep birlikte çocukça bir mutluluk içinde oynayıp gülüyorlardı.

Dük Bego onları görünce kendi çocukluk günlerini ve birlikte oyunlar oynadığı arkadaşlarını düşünüp iç çekti. Güzel Beatrice bu iç çekişi duydu ve dayanamayıp, "Lordum," dedi, "bugün çok düşüncelisiniz, sizi ne üzüyor? Sizin gibi zengin bir dük neden iç çekip üzgün görünür ki? Hazinelerinizde bol altın ve gümüş var, yeterince kürk ve griye (*) sahipsiniz, yuvalarında şahinleriniz, katırlarınız, atlarınız ve savaş atlarınız var. Düşmanlarınıza yendiniz, hiçbiri size karşı çıkamıyor. Altı günlük yolculukta bile yetecek köleniz var. Sizi daha ne mutlu edebilir?"

"Güzel Beatrice," dedi Bego, "doğru söylüyorsun. Dünya döndükçe ben zenginim; ama zenginliğim mutluluğum değildir. Gerçek zenginlik para, kürk ve gri, katırlar veya atlardan ibaret ola-

---

(*) Kürk ve gri: ... giysiler için ve armacılıkta kullanılan kürklerdir. Kürk, sincap derisidir ve değişmeli olarak mavi ve beyaz kalkanlarda kullanılmıştır.

maz. Akraba ve arkadaşlar mutluluk verir. Bir insanın kalbi, bir ülkedeki bütün altınlardan daha değerlidir. Arkadaşlarım olmasaydı, uzun zaman önce utanç içinde olurdum. Kral bana bu toprakları verdi; ama bu topraklar eski arkadaşlarımdan ve yardımcılarımdan uzakta. Bu yedi yıl boyunca Lorrainer'lı erkek kardeşim Garin'i göremedim ve kalbim onu görmek için can atıyor. Şimdi galiba ona gidip bugüne dek hiç görmediğim oğlunu göreceğim."

Beatrice bir kelime bile etmedi, ama üzgün gözlerine yaşlar dolmaya başladı.

Bego bir süre durduktan sonra, "Puelle Ormanı'nda vahşi bir yabandomuzu olduğu söylenir," dedi, "bugüne dek görülmüş en büyük ve en vahşi olanı. En hızlı atlardan bile daha hızlı koşarmış. Hiçbir insan onu avlayamamış. Belki, Tanrı'yı memnun ederse ve ben yaşarsam, o ormana gidip onu avlayacağım ve bu dev yaratığın başını erkek kardeşime, Lorrainer'a götüreceğim."

Beatrice gözyaşlarını tutmaya çalışarak konuştu:

"Efendimiz," dedi, "neler söylüyorsunuz? Puelle Ormanı şef Fromont'un elinde, üstelik size büyük kin besliyor. Size zarar vermekten büyük zevk duyacaktır. Size yalvarıyorum bu ava çıkmayın. Kalbimin bana söylediğini sizden saklamayacağım. Oraya giderseniz, oradan dönemeyeceksiniz."

Beatrice'in söylediklerine sadece gülüp geçen dükü ikna etmek mümkün olmadı. O uğraştıkça Bego gitmeyi ve o yaratığın başını kardeşine götürmeyi daha çok istiyordu. Ne yalvarmalar ne de gözyaşları onu amacından geri döndürebilirdi. Dünyanın bütün altınları ayaklarına serilse bu maceradan vazgeçmeyecekti.

Böylece güneş yüzünü göstermeden, sabahın erken bir vaktinde, Bego hazırlandı. Bu bir savaş hazırlığı olmadığı için, pele-

rini ve altın mahmuzu ile süslü en zengin giysisini giydi. Yanında hepsi yetenekli üç düzine avcı vardı, on tane de av köpeği. Ayrıca, altın ve gümüşle, değerli hediyelerle yüklü on atı da yanına alıyordu. Tabii hizmet edecek adamları da unutmamıştı. Beatrice'e ve iki oğluna veda etti. Onları bir daha göremeyecek olmak ne büyük kederdi!

Orleans yolundan giden Bego sevgili kız kardeşi Helois'e uğradı ve bir gün geçirdi. Üç gün de kral ve kraliçenin konuğu olarak Paris'te oyalandı. Sonra büyük ormanın sınırında bulunan Valenciennes'e yol alarak Gri Berenger adında zengin bir kasabalının yanında kaldı.

"Buralarda çok düşmanınız var," dedi kasabalı, "ve onlara dikkat etmelisiniz."

Bego bu uyarıya da gülüp geçti. "Sen bir Gascon'un tehlikeden kaçtığını hiç gördün mü?" diye cevap verdi. "Puelle'deki vahşi yabandomuzunu duydum. Onu avlayıp öldürmek için yola çıktım. Ne arkadaşlarım ne de düşmanlarım beni alıkoyabilir."

Ertesi gün Berenger, Lord ve ona eşlik edenleri ormana götürdü ve onlara yaratığın sığınağını gösterdi. Önce düşmanlarının üstüne giden canavar daha sonra çalılıkların arasından, etrafa öfke saçarak kaçıp avcılarının menzilinden çıkmaya çalıştı. Yaratığı ülke boyunca on beş mil izleyen avcılar, onun birer birer izini kaybetmeye başladılar. Akşama doğru soğuk, ürpertici bir yağmur başlayınca geri dönüp Valenciennes'e doğru yol aldılar. Öğle vaktinden beri Lord'u görmemişlerdi. Berenger ile birlikte gitmiş olabileceğini düşündüler. Ama Bego, vahşi domuzun peşinde, hâlâ ormanda iz sürüyordu. Yanında sadece üç av köpeği kalmıştı.

Yabandomuzu epey yorulmuştu, Lord onun daha fazla gidemeyeceğini biliyordu. Arkasından yaklaştı. Kızgınlıktan ağzı kö-

püren vahşi hayvan aniden ona döndü. Ama Lord, iyi hedeflenmiş kılıç hamlesiyle bu canavar yaratığın kalbini ikiye ayırdı.

Bu sırada hava kararıyordu. Lord, şehirden veya şehir dışındaki bir şatodan epey uzakta olduğunu biliyordu; ama adamlarından birinin oralarda olup kendisini duyabileceğini umut ediyordu. Boynuzunu kaldırıp iki kez yüksek sesle üfledi. Ama adamları o sırada Valenciennes'e doğru gidiyordu, üstelik lordlarını arkalarında, ormanda bıraktıklarını da bilmiyorlardı. Lord, yanındaki çakmaktaşı ile bir ağacın altında ateş yaktıktan sonra, vahşi domuzun öldüğü bu yerde geceyi geçirmek üzere hazırlandı.

Ormanda bekçilik yapan ormancı, Bego'nun boynuzundan çıkan sesi duymuştu. Sonra ağaçların arasında parıldayan ateşi fark etti. Dikkatle oraya yaklaştı. Çok güzel giyimli, ipek çoraplı ve altın mahmuzlu bir şövalyeyi karşısında görünce epey şaşırdı. Fildişi boynuzu, boynunda mavi bir kurdeleden sarkıyordu. Bir tarafında asılı duran muhteşem kılıcı fark etti. Bu, hayatında gördüğü en güzel ve en dehşetli silahtı. Hemen Lord Fromont'un yaşadığı Lens'e gitti; ama Fromont'a tek kelime etmedi. Şatonun kâhyasını kenara çekti ve ormanda neler gördüğünü ona anlattı.

"Bu her yerde gördüğün avcılardan değil," dedi ormancı, "nasıl güzel giyindiğini görürsen anlarsın. Hiçbir kral ava çıkarken böyle muhteşem giyinmez. Hele atı, hayatımda daha iyisini görmemiştim."

Kâhya anlamamış gibi sordu: "İyi de bunları neden bana anlatıyorsun? Eğer ormana izinsiz girdiyse, onu Lord'un huzuruna getirmek senin görevin."

"Ah! Senin bunu anlaman zor." dedi ormancı. "Galiba kralımız bu hayvanla kılıca ve boynuza sahip olsaydı bana o güzel giysileri, sana da atı verir; birkaç soru sorup bizi cezalandırmaktan vazgeçerdi."

"Aslında akıllı adamsın." dedi kâhya. Sonra hemen kötü işlerini yaptırırken güvendiği altı adamını çağırdı. Onlara ormancıyla birlikte gitmelerini söyledi.

"Eğer Lord Fromont'un ormanına izinsiz giren birini görürseniz, kaçırmayın." diye de ekledi.

Sabah olunca adamlar Lord Bego'nun geceyi geçirdiği yere geldiler. Bego, vahşi domuzun yakınında oturuyordu. Atı önünde duruyor ve nallarını toprağa sürtüp duruyordu. Adamlar Bego'ya ormana girip avlanmasına kimin izin verdiğini sordular.

Bego kesin bir ifadeyle, "İstediğim yerde avlanmak için izin almam." dedi.

Adamlar bu cevabın üzerine ormanın sahibinin Lord Fromont olduğunu ve Bego'nun kendileriyle birlikte Lens'e mahkûm olarak gitmesi gerektiğini söylediler.

"Pekala." dedi Bego. "Sizinle geleceğim. Eğer yaşlı Fromont'a karşı bir hata yaptıysam, hatamı düzeltmeye hazırım. Kardeşim Garin, Lorrainer ve Kral Pepin bana kefil olacaktır."

Sonra kendisini mahkûm etmeye gelmiş, etrafında duran bu adamların alçak suratlarına bakan Bego, bir an için kendisini hatırladı.

"Hayır, hayır!" diye haykırdı. "Sizin gibi kötülere asla teslim olmayacağım. Ölmeden önce, saygınlığımı koruyacağım. Dün yanımda otuz altı şövalye vardı, usta avcılar da. Hepsi de ormanda avlanırken ustaydı. Hepsi asil insanlardı. Hepsinin şehirlerde, şatolarda veya zengin ülke topraklarında payı vardı. Çok yakında bana katılacaklardır."

Adamlardan biri, "Kendine bahane bulmak veya bizi korkutmak için böyle konuşuyor." diyerek öne fırladı ve Bego'nun

boynundaki boynuzu almaya kalkıştı. Lord yumruğunu kaldırıp onu tek hamlede yere serdi.

"Bu boynuzu asla benden alamazsınız!" diye haykırdı.

Adamların hepsi, birlikte Lord'un hakkından gelecekleri umuduyla üzerine çullandılar. Bego kılıcını çekti ve sağına, soluna yiğitçe savurdu. Adamlardan üçü oracıkta yere serildi, diğerleriyse bu öfkeli Lord'dan kurtulmak için çareyi kaçmakta buldular.

Artık her şeyin yoluna girdiğini sanan Lord Bego, yanılıyordu. Adamlardan birisi ağaçların arasına gizlenmişti. Yayı ve çelikten okları vardı. Arkadaşlarını kaçarken görünce çelik bir oku çıkarıp Lord'u hedefledi. Ok, Lord'un asil göğsüne saplanıverdi. Lord'un kılıcı ellerinden düştü. Asil kalbi ikiye bölünmüştü. Ellerini göğe kaldırıp dua etmeye başladı:

"Her zaman burada ve yukarıda olan kudretli babamız, ruhuma acı. Ah, Beatrice! Tatlı, nazik eşim, artık beni sadece cennette göreceksin. Lorraine'li iyi kardeşim Garin, artık sana hizmet etmek için yanında olmayacağım! Oğullarım; eğer ben yaşasaydım, şövalyelerin en kıymetlisi olacaktınız! Artık, sizi babamıza emanet ediyorum!"

Bir süre sonra lordu vuran adamla birlikte üç adam daha geldi ve Lord'u ölü buldular. Ölen alelade bir avcı değildi; iyi bir şövalyeydi, Tanrı'nın güneşinin üzerine doğduğu en sadık, en iyi şövalye. Kılıcı ve boynuzu ata yüklediler, Bego'nun atını da alarak hepsi birlikte Lens'e döndüler. Ama Bego'yu, etrafında oturup sanki en iyi arkadaşlarını kaybetmiş gibi acıyla uluyan üç köpeğiyle birlikte arkalarında, ormanda bıraktılar.

Adamlar taşıdıkları yükü Lens şatosuna getirip mutfaktaki ocağa attılar. Bu muhteşem bir yaratıktı: keskin, kıvrılmış dişleri ağızından çıkmıştı. Hizmetçiler ve toprak sahipleri bu dev hayva-

nı görmek için toplandılar. Haberler şatonun her yanına yayıldığında birçok kadın, erkek ve hatta rahipler bu manzarayı görmeye geldiler. Sonunda yaşlı Lord Fromont da patırtıyı duydu ve bütün olanların ne demek olduğunu sormak için mutfağa indi.

"Bu vahşi hayvan, bu fildişi boynuz ve şu kılıç nereden geldi?" diye sordu Lord Fromont. "Bu boynuz öylesine bir avcıya ait olamaz. Babamın zamanında Çekiç Kral Charles'ın sahip olduğu boynuza benziyor. Hayatta olup bu boynuza üfleyecek tek bir şövalye var, o da uzakta, Gascony'de. Bunları nereden aldığınızı anlatın bana."

Ormancı neler olduğunu lorda anlattı. Elbette yaptığı yanlışın farkında olduğu için hikâyeyi süsledi, bahaneler buldu.

Yaşlı Lord öfke içinde, "Ölmüş bir şövalyeyi öylece ormanda mı bıraktınız?" diye sordu. "Kurtların yemesi için bir şövalyeyi ormanda bırakmaktan daha büyük ve utandırıcı bir günah bilmiyorum. Hemen geri gidip onu buraya getirin. Bu gece onu şapelde tutacağız, yarın da şanına yakışır şekilde gömülecek. İnsanların birbirlerine karşı merhameti olmalı."

Asil Lord Bego'nun vücudu getirildi ve büyük salondaki masanın üzerine yatırıldı. Acı içinde havlayan köpekleri hâlâ onunla birlikteydi ve yüzünü yalıyorlardı. Şövalyeler ve asiller Bego'yu görmeye gelmişlerdi.

Köpeklerin sadakatini görenler, "İyi bir adammış." dediler.

Diğerleri ise, "Onu öldürenler kendinden utansın!" dediler. "Böyle asil bir şövalyeye hiç kimse dokunamaz."

Yaşlı Lord Fromont salona girdi. Orada öylece yatan şövalyeye şöyle bir baktı. Lord Bego'yu on yıl önce St. Quentin Savaşı'nda yüzünde bizzat kendisinin açtığı yaradan tanımıştı.

Neredeyse bayılacak gibi oldu. Sonra bu adiliği yapanları azarlayıp onların kötü niyetli, budala eylemlerine hayıflandı.

"Sizin öldürdüğünüz bu adam, ormana girip izinsiz avlanmaya çalışan basit bir insan değildi." dedi. "Görebileceğiniz en iyi, en nazik, en eğitimli şövalye idi. Bugün beni, hayatım boyunca içinden çıkamayacağım bir savaşa sürüklediniz. Topraklarıma girildiğini, heryerin tahrip edildiğini, muhteşem şatolarımın yıkılıp yerle bir edildiğini ve insanlarımın öldürüldüğünü görebiliyorum. Ve ben, ben de öleceğim, üstelik benim olmayan bir hata bu, hem de hiç istemediğim..."

Lord Fromont sözlerinde haklıydı. Belinli Bego'nun ölümü, kardeşi Lorrainer ve genç oğulları Gerin ile Hemaud'un öç alma duygularını bilemişti. O zamana dek hiçbir diyar, Fromont'unki kadar fakirleşmemişti. Lorrainerler ve Gasconlar bütün ülkeyi baştan sona yakıp yıktılar. Bir seyyah ekmek, et veya şarap bulmadan altı günlük bir yolculuğa çıkabilirdi. Haçlar yerlere serildi, sunakların üzerinde çimler bitti; ama hiç kimse komşusuna yardım etmek için durmadı. Tarlaların, evlerin, güzel kasabalarla lordlara yakışır şatoların olduğu yerlerde artık çalılıklar, dikenler ve tek tük kuru ağaçtan başka bir şey kalmamıştı. Böylece kendi hatası olmayan bir günahın cezasını çeken yaşlı Lord Fromont çaresizlik ve keder içinde arkadaşlarına, "Ne yaşamak ne de ölmek için toprağım kaldı." dedi.

DANİMARKALI OGİER VE PERİLER

Danimarkalı Ogier henüz annesinin kollarında küçük bir bebekken, babasının şatosunda ölümlülerin o zamana kadar dinlediği en tatlı müzikler duyuldu. Bu büyüleyici seslerin nereden geldiğini kimse bilmiyordu, sesler bir orada bir burada duyuluyordu. Herkes bu hoş melodiyle büyülenmişti ve bu cennet müziğini sadece meleklerin yapabileceğini düşündüler. Sonra aniden odaya altı peri girdi, hepsi de çok güzeldi; öyle ki onlara sadece bir bebek çekinmeden bakabilirdi. Bu güzel yaratıkların hepsi ellerinde nadir bulunan çiçeklerden yapılma çelenkler ve altın mücevherlerle dolu hediyeler taşıyordu. İlk peri, bebeği kollarına alıp öptükten sonra şöyle dedi:

"Güzel bebek, sana bir kraliyet tacından, topraklardan veya zengin bir mirastan daha iyi bir şey vereceğim. Cesur, güçlü bir yürek. Bir kartal kadar korkusuz, bir aslan kadar cesur ol. İnsanlar arasındaki en cesur şövalye sen ol."

Sonra ikinci peri çocuğu aldı ve şefkatle dizlerinde oynattıktan sonra, parlak gri gözlerine uzun uzun, sevgiyle baktı.

"Fırsat olmazsa daha neye yarar?" dedi. "Cesur işleri yapamayan cesur bir kalp neye yarar? Sana, yapacağın işlerde önüne çıkacak fırsatları veriyorum."

Üçüncü peri, bebeğin minik, çukur ellerini kendi beyaz avuçlarına aldı ve bebeğin altın saçlarını yumuşak hareketlerle okşadı.

"Yüreği güçlü minik bebek, eminim ki seni birçok asil eylem bekliyordur. Ben de sana bir lütuf bağışlıyorum. Benim hediyem seni kavgalarında asla yarı yolda bırakmayacak, düşmanlarının seni yenmesine izin vermeyecek yetenek ve kuvvettir. Başarılı ol, güzel Ogier!"

Dördüncü peri bebeğin ağzına, gözlerine ve asil alnına şefkatle dokundu.

"Konuşurken adaletli ol," dedi, "eylemlerinde asil ol, kibar, ince, nazik ol: bunlar benim sana bahşettiklerimdir. Saygı görmez, arkadaşların tarafından sevilmezsen güçlü bir kalbin, cesurca verilen savaşların veya kalkıştığın işlerdeki başarının ne anlamı olur?"

Sonra beşinci peri öne çıktı ve Ogier'i kucakladı. Uzun süre hiçbir şey söylemeden bebeği öylece tuttu. Sonunda şöyle dedi:

"Kardeşlerimin sana verdiği hediyeler sana mutluluk getirecektir; ancak onuruna eklenince bunlar seni tehlikeli hale getirebilir. Bencilliğe, gaddarlığa yol açabilir. Öyle bir insan, kendisini sevmeyen arkadaşları tarafından kıskanılır. Bu nedenle sana bahşedeceğim lütuf güçtür ve ölümlülere dayanıksız zavallılar gözüyle bakmak yerine, kendinle aynı seviyede görmeni sağlar.!

Perilerin içinde en güzel, en genç olan altıncısı, Avalon Kraliçesi Morgan le Fay'dan başkası değildi. Kraliçe, bebeği kucağına alıp odada coşkulu bir sevinçle dans etti. Ölümlülerin hiç duyamayacağı tatlı tonlarla kahramanların ruhlarının bulunduğu Avalon Adası'nın güzel topraklarından kopup gelen bir ninni söyledi.

Şarkısını bitirince, Morgan le Fay bebeğe defne ve altından yapılmış bir çelenk taktı ve elindeki meşaleyi yaktı. "Bu meşale," dedi, "senin yeryüzündeki günlerini ölçecek. Sen beni Avalon'da ziyaret edip Kral Arthur ve sonsuz yaz topraklarında yaşayan kahramanlarla aynı masaya oturana dek yanmaya devam edecek."

Böylece görevlerini tamamlayan periler bebeği nazikçe tekrar annesinin kollarına verdiler. Sonra hepsi mücevherler ve güzel çiçeklerle odanın dört bir yanına dağıldı. Güllerin kokusu ve en tatlı parfümler havayı doldurdu, meleklerin sesiyle sonsuzlaşan müzik her köşeye yayıldı. Sonunda periler güneş ışınlarının parlaklığı arasında kaybolup gittiler, bir daha da görünmediler. Kraliçenin yardımcıları odaya girdikleri zaman, bebeğin annesinin kollarında gülümsemekte olduğunu gördüler. Ama bebek soğuk ve cansızdı; ruhu perilerin topraklarına uçup gitmişti...

CHARLEMAGNE ALPLER'İ NASIL AŞTI

Paskalyanın kutsal şölen zamanı yaklaşmıştı. Doğa mezarından kalkıyor gibiydi, Yeryüzü ise yine gençlik ve güzelliğini giyinmişti. Kral Charlemagne, her zamankinden daha büyük bir özenle büyük şöleni kutlamaya hazırlanan iyi yürekli Başpiskopos Turpin'e katılmak üzere St. Omer'de bulunuyordu. Bu büyük davete kralın sarayındaki asiller, pek çok lord ve hanımefendi de katılmak üzere Fransa'da bulunuyordu.

Paskalya töreninde bir araya gelen samimi kalabalığa içtenlikle kutsayan dualar eden başpiskoposun sözleri, iki habercinin aceleyle içeriye girip kralla konuşma istekleri üzerine yarıda kaldı. Bu haberciler Roma'dan geliyordu ve Papa Leo'dan mektup taşıyorlardı. Bu mektuplardaki haberler üzücüydü; ama asıl kötü haberler her Hıristiyan şövalyenin kalbini derinden yaralardı. Saracenler İtalya'ya girmiş ve Roma'ya saldırmışlardı. "Papa, kardinaller ve elçiler kaçtılar." diyordu mektup ve şöyle devam ediyordu: "Kiliseler yıkıldı, kutsal emanetler kayboldu ve Hıristiyanlar kılıçtan geçirildi. Kutsal Babamız, sizi Hıristiyan bir kral olarak derhal Kilise'nin yardımına çağırmaktadır."

Charlemagne'nin savaşçılarını gayretlendirmesi için başka bir söze gerek yoktu. Roma ve Kilise tehlikede olduğuna göre diğer işler derhal bir kenara bırakılmalıydı. Elçiler ertesi gün, gün ağarırken İtalya'ya doğru ordularının hareket edeceğini duyurdu.

Ertesi günün şafağında, ordu ilerlemek için işaret beklemeye başladı. Borazanlar duyuldu, çelik giysili şövalyeler ve savaşçılardan oluşan uzun asker sıraları harekete geçti. Gerçek bir şövalye gibi, her şeye hazır, her zorluğa göğüs gerebilecek ve her türlü tehlikede öne atılabilecek Charlemagne, askerlerin en önünde ilerliyordu. Daha asil ve cesur bir kral olamazdı.

Ordu hareket eder etmez müthiş bir acele yaşandı; askerler çok sabırsızdı, çünkü kendileriyle İtalya arasında uçsuz bucaksız topraklar uzanıyordu. Askerler haftalarca sürecek bu yorucu yolculuğa dayanmak zorunda olduklarını biliyorlardı, ancak akıllarındaki tek şey ilkel düşmanlarıyla bir an önce karşılaşıp onları Hıristiyan topraklarından atabilmekti.

Uzun günler boyunca ekinlerle dolu tarlaların ve Seine vadisinin filizlenen meyvelerinin olduğu bahçelerin arasında at koşturdular; hiç bozulmamış orman yollarında, bataklıklarda ve ayak basılmamış bozkırlarda ilerlemeye çalıştılar. Dik tepeleri tırmanıp derin nehirlerde yürüdüler; rüzgâra, yağmura ve öğlen güneşinin kavurucu sıcağına dayandılar, kimi zaman da açlık ve susuzluğun sancılarına... Ama taşıdıkları cesur kalpleri, çektikleri acıların Tanrı'nın zaferi ve kralın onuru, ülkelerinin güvenliği ve evlerinin huzuru için olduğunu bildiriyor ve onları rahatlatıyordu.

İlerledikleri her gün, güçleri ve sayıları artıyordu. Haberler dört bir yana yayılmış, Roma'yı Saracenlerin işgal ettiği her yerde duyulmuştu. Charlemagne ev sahibiyle birlikte şehri kurtarmak için acele ediyordu; her şehirden, her kasabadan ve her köyden asil-

ler ve şövalyeler kendilerine katılıyorlardı. Bunlar kimi zaman tek başına, ayrı ayrı, kimi zaman da dövüşçüler ve hizmetkârlar güruhu olarak ortaya çıkıyordu. Sonunda Fransa sınırlarını geçtiklerinde ve kendileri ile İtalya arasında sadece yüce dağlar kaldığında, Charlemagne arkasına dönüp baktı ve yüz binlerce kişilik dev orduyu gördü. O sırada elçiler yanına gelip, papanın imdadına yetişmesi için acele etmesi gerektiği haberini verdiler.

Ama önlerinde Alp Dağları yükseliyordu; üstelik karlı yarıklar tehdit eder gibi onlara bakıyordu. Dik, kayalık yamaçlar önlerinde duvar gibi yükseliyordu, adeta ilerlemelerini yasaklar gibiydiler. İtalya, güney geçişleri boyunca uzanan uzun ve dolambaçlı bir rotada gizlenmiş, geçit vermeyen bir yer gibi görünüyordu.

Charlemagne daha kısa ve daha kolay bir geçit bulma umuduyla her vadiyi, her geçidi ve her dağ geçidini araştırmaları için izcileri ve dağcıları keşfe gönderdi. Ama hepsi de aynı öyküyle geri dönüyordu: Değil bir ordunun atlar ve eşyalarla geçebileceği genişlikte bir yol, dağ keçilerinin tırmanacağı bir patika bile yoktu. Kral çaresizlik içinde, ne yapması gerektiğini sormak için danışmanlarını ve bilgeleri bir araya topladı. Lord Namon, bir ay kaybetmelerine sebep olacağını bildiği halde İtalya'ya giden en güvenli ve en iyi bilinen yol olduğu için güney geçitleri etrafından gitmeleri gerektiğini söyledi. Ganelon ise geri dönüp Marsilya'dan gemilere binmeyi ve Roma'ya deniz yoluyla ulaşmayı önerdi.

Sonra elindeki bir kitaptan çeşitli büyüler ve tuhaf sözler okuyan Cüce Malagis, Charlemagne'ın huzuruna çıktı. Elindeki asayla yere sihirli bir halka çizdi ve bunun içine Thor'un çekici ile Mahomet'in kılıcını koydu. Yüksek, emir veren bir sesle, huzuruna çıkmaları için tanıdığı cüceleri çağırdı. Hemen o anda bir şimşek çaktı, yıldırımlar düştü; dağların zirvesinden duman ve ateş yükseldi, yarıkların arasında kayalar ve müthiş buz tarlaları uzanı-

yordu, bu buzlar vadiye yuvarlanıyordu. Cüceler ve Elfler, birçok esrarlı şeylerle birlikte dağlardaki mağaralarda dans edip bağırdılar; derin uçurumlardan devler görünüverdi; o anda her yer hayalet gibi yaratıklarla dolu gibiydi. Sonra büyücü, Saracenler ve Ashtarothlar arasında tanınan akıllı, ama kötü bir cüceyi adı ile çağırdı. Cüce bir toz bulutunun içinde görünüverdi. Çok sinirli olduğu belliydi, çünkü itaat etmesi için çağrılmış, rahatı bozulmuştu.

"Söyle bana," dedi Malagis, "ve doğruyu söyle, buralarda Charlemagne'ın ordusunu geçirebileceği bir patika bile olsun yok mudur?"

Cüce bir an sessiz kaldı, kara bir bulut yüzünde dolaşıyordu ve görünüşünü daha kötü hale getiriyordu. Ama gözü hiçbir şeyden korkmayan büyücü bakışını ona çevirerek bir sahip edasıyla bu kötü görüntüyü silmesini, sorduğu soruyu cevaplamasını emretti. Ashtaroth öfkesine gem vurarak konuştu:

"Fransız kral kimin için Alpler'i aşacak?" diye sordu. Arkadaşlarım olan Saracenlere zarar vermek için değil mi?"

"Bu aslında onun kendi görevi." dedi Malagis.

"Peki, ben neden ona yardım edeyim?" diye sordu cüce. "Neden beni uykumdan uyandırıp arkadaşlarıma ihanet etmeye zorluyorsun?"

"Bunu sormaya hakkın yok." dedi Malagis. "Seni, bir sahibin kölesini çağırdığı gibi çağırdım. Şimdi bana doğruyu söyle, burada İtalya'ya uzanan dağlardan geçmenin bir yolu var mı?"

Öfke içindeki cüce cevap verdi: "Böyle bir geçit var. Ama benim gibiler göremez. Oraya sizi ne ben götürebilirim ne de benim türümden bir başkası götürebilir. Oraya sadece en saflar ayak basabilir."

"Bir şey daha var." dedi Malagis. "Sadece bir şey, sonra seni salıvereceğim. Arkadaşların Saracenler Roma'da ne kadar ilerledi?"

"Başkent dışında her yeri ele geçirdiler." diye cevap verdi. "Birçok Hıristiyanı öldürdüler ve binaları yakıp yıktılar. Papa ve kardinaller kaçtı. Charlemagne bir ay içinde İtalya'ya ulaşamazsa, arkadaşlarıyla kötü bir kadere mahkûm olacak."

Duyduklarından memnun olan Malagis büyülerini geri çekti. Öfkeli cüce bir ateş bulutuyla birlikte tekrar geldiği dağlara geri dönerek ortadan kayboldu.

Sonra iyi yürekli Turpin, elinde piskopos asası ile ve başında rahip gönyesiyle öne çıktı. Üzerindeki uzun beyaz giysi, giydiği çelik zırhı zar zor gizliyordu. Gözlerini yukarı kaldırdı ve dua etmeye başladı. Sesi uçurumlarda yükseldi, kayaların arasında dolaştı ve vadiden vadiye yankılandı. Sonunda zirveler ve yarıklarda yeniden yankılandı, dağların doruğuna ve hatta üstlerindeki mavi gökyüzüne ulaştı. Etrafında duranlar ve kral, dağlardaki mağaralardan çıkan tatlı ezgileri, kayaların ve geçitlerin arasında yükselen büyülü sesleri duyarmışcasına hayal âlemine daldılar. Havaya cennetten gelen parfüm kokusu ve kuşların şarkıları yayıldı; dağın üzerine kutsal bir sessizlik çöktü, havaya ve yeryüzüne dağıldı. Alpler artık önlerinde bir engel gibi durmuyordu. İlerlemelerini önleyen kudretli duvarlara benzeyen dik uçurumlar artık daha çok yamaçlara benziyor ve azar azar cennete uzanarak İtalya'nın ötesindeki güzel tarlalara kolayca gitmelerine yardım edecek gibi görünüyordu.

Charlemagne ve askerleri gördükleri manzarayı memnuniyetle izlerken, dağın yamacından, daha önce hiçbirisinin görmediği güzellikte bir yaratık indi. Yamaçlarda toplanmış kar kadar beyaz

bu yaratık, asil bir geyikti. Çatallanmış boynuzlarının her bir noktasından parlak güneş ışıkları yansıyordu.

Bu manzaranın ardından Turpin yine dua etmeye başladı: "Önderimizi koru, bize umut ver!" dedi. "Kralın bize bu dar geçitlerden geçmemizi sağlamak için gönderdiği bu sağlam adımlı yaratığı koru; koru ki tehlikeli dik yamaçlardan, gülümseyen vadilerden ve İtalya'nın tarlalarından geçmemize yardım etsin! Güçlü olun, güvenin ve inanın; orada bir yol olmasa bile bize güvenli bir yol açılacaktır."

Daha sonra görüntü yavaşça kayboldu, dağ sıraları önlerinde acımasızca, hiç olmadığı kadar dik yükseliyordu; karlarla kaplı tepeler hiç olmadığı kadar kızgın, kendilerine bakıyorlardı. Önlerinde bir insanın izleyebileceği hiçbir patika veya yol görünmüyordu. Ama hepsinin akıllarına yeni bir umut kırıntısı düşüren bu muhteşem hayvan dağın aşağı yamaçlarında öylece duruyordu.

Cennetten gönderilmiş yaratıktan gözünü bir an bile ayırmayan kral, üzerindeki savaş giysisi ile kuşağında asılı borozanı bir kahraman edasıyla üfledi. Öncülerinin bilgeliğine inanan müthiş ordu harekete geçti. Bulutlara doğru yükselen dik yokuşları takip eden dar bir patikayı ilk önce beyaz geyik tırmanmaya başladı. Geyiğin arkasında; umut dolu, ışıltılı rehberini izleyen Charlemagne atını sürüyordu. Onun arkasındaysa yüreklerinde korkudan eser olmayan, liderlerinin istek dolu inancı ile mutluluk içinde ilerleyen uzun bir şövalye ve savaşçı hattı ilerliyordu.

Yükseklere tırmandıkça yolları daha da zorlaşıyordu. Bir tarafta gökyüzünün yarısından çoğunu görmelerine engel olan dik bir duvar yükseliyordu; diğer tarafta ise bütün orduyu dipsiz derinliklere gömmekle tehdit eden karanlık geçitler ve genişleyen

körfezler. Ve yavaş yavaş, Fırtına Kralı'nın hakim olduğu, sonsuz ıssızlık içindeki kar ve buz bölgesine vardılar. Arkalarına baktıklarında güzel tarlaları ve kalabalık şehirleri uzakta sadece birer nokta gibi görünen güzel Fransa uzanıyordu. Sonra önlerine baktıklarında, güzel İtalya'nın benzer bir haritasını bulmayı umarken gördükleri şey kayalar, buzla kaplı topraklar, dar patikalar ve ıssız dağ geçitleriydi.

Eğer sürekli canlı tuttuğu umuduyla kendilerine ilhamı veren Charlemagne ve asil rehberleri olmasaydı hepsi önlerinde uzanan zorluklarla hayal kırıklığına uğrayabilirdi. Yedi gün boyunca tehlikeli yokuşlarda mücadele ettiler; sekizinci günde karşılarında zafer hissi veren bir görüntü belirdi: İtalya'nın gülümseyen vadileri önlerinde uzanıyordu.

Bu manzara karşısında yorgun kahramanların boğazlarından sevinç dolu müthiş çığlıklar çıktı, iyi yürekli başpiskopos cennete minnet dolu dualarını bir kez daha gönderdi. Birkaç saat sonra bütün ordu Piedmont'un güzel vadilerine yayıldı ve onlar Aosta'ya yakın bir alanda kamp kurdular.

RONCEVAUX'DA NE OLDU?

Bütün dünyada Charlemagne gibi bir kral daha bulunamazdı. Orduları nereye giderse gitsin, ardından zafer geliyordu. Ne Paganne de kibirli Hıristiyan düşmanları onun karşısında durmaya cesaret edebilirdi. Krallığı Baltık Denizi'nden İtalya kıyılarına ve Ren Nehri ötesinden büyük Batı Okyanusu'na kadar uzanıyordu. Prensler yardımcıları, krallar vassalları idi. Hatta Roma'nın papası ona ev sahipliği yapmıştı. Ve şimdi Pireneler'i aşmış, İspanya Faslıları'nın güzel tarlaları ve zengin şehirlerine ateş ve kılıçla giriyordu. Önceki yıllarda Fransızlara verdiği zarar yüzünden İspanya Kralı Marsilius'u cezalandırmaya yemin etmişti. Bu kibir dolu topraklara hücum ederek ne bir şato ne bir şehir ne bir duvar bırakmıştı. Geride kalan sadece Saragossa şehriydi.

Bir gün Charlemagne Cordova yakınlarında bir meyve bahçesinde oturuyordu. Sakalı beyazlamış, başı olgunlaşmış idi; ama bedeni hâlâ gençti, kral kendisiyle gurur duyuyordu. Etrafında en asil şövalyelerden olan Roland ve Olivier ile yaşlı Duke Namon vardı, ayrıca Fransa'nın en seçkinlerinden on beş bin kişi. O gün Fransızlar için özeldi. Savaşçılar çeşitli oyunlar ve açık havada yaptıkları sporlarla eğleniyorlardı. Bir zaman sonra, bir grup

Moorlu elçi, kralın karşısına çıktı. Charlemagne'dan barış dilemek için gelen bu elçiler Saragossa'daki Marsilius tarafından gönderilmişti.

Kral elçilere sordu: "Marsilius barış için ne teklif ediyor?"

Elçiler, "Eğer kendi ülkenize geri döner ve bu kötü savaşı bırakırsanız, Marsilius Mihaelmas'taki Aix'e gidip vaftiz olacak ve İspanya'da kalıp orayı tımar olarak elinde tutacaktır. Size müthiş hazineler verecek; altınla yüklü dört yüz eşek, elli araba gümüş, ayrıca ayı, aslan, evcil tazılar, yedi yüz deve ve bin şahin. Bu zalim savaş çok uzun süredir devam ediyor. Marsilius barışa çok istekli." dediler.

Charlemagne elçilerin sözlerini dinledi; ancak cevap vermek için acele etmiyordu. Dostlarını bir araya topladı ve meseleyi onlarla paylaştı.

"Moor'un barış teklifi hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

Roland heyecanla atıldı: "Marsilius'a güvenmeyin! En inançsız Paganlardan birisidir o; üstelik sadece yalan söyler. Başlamış olduğun savaşı devam ettir ve Saragossa bizim olana dek barıştan söz etme!"

Charlemagne'ın yüzü karardı. Hâlâ tek bir kelime söylemiyordu. Marsilius'un vaat ettiği hazineleri istediği kesindi. Toplantıda bu kez dudağını bükerek konuşmaya başlayan Ganelon söz aldı:

"Eğer Marsilius İspanya için sadakat yemini sözü veriyorsa ve bunu sizden gelen bir hediye olarak koruyacaksa, neden özrünü kabul etmeyelim? Size bunun aksini tavsiye eden, bizim ne şekilde öleceğimizi de umursamıyordur."

Ganelon'dan sonra söz alan Bavarialı Namon: "Eğer Moor yenildiyse ve merhamet için yalvarıyorsa ona karşı savaşmayı devam ettirmek soysuz bir davranış olur. Benim oyum barıştan yanadır." dedi.

Bunun üzerine Roland ve Olivier'den yana olan grup üyeleri hep bir ağızdan bağırdılar: "Lord doğru söylüyor. Barış olmalı!"

"Pekala," dedi Charlemagne, "öyle olsun. Ama Marsilius'a kimi göndereceğiz, vereceği bağışları kim alacak?"

Bu söz üzerine, bu tehlikeli görevi kimin üstleneceğine dair herkesin arasında bir tartışma başladı. Görevden hiçbir zaman kaçınmayan Lord Namon önerildi önce; ama kral buna razı gelmedi. Akıllı yaşlı arkadaşıyla bir gün bile ayrı kalmak istemiyordu.

"Mesajı ben götürmeyeceğim." dedi Roland.

Olivier Roland'ın sözünü kesti: "Öyle değil kardeşim. Onurun ve gururun yargılamana izin vermeyecek ve acele ile davranacaksın. Bu görevi benim üstlenmeme izin ver."

Charlemagne iki asili de geri çevirdi. "İkiniz de gitmeyeceksiniz." dedi. "Ama elçilik görevini üstlenecek kişiyi diğer baronlar arasından seçmenize izin veriyorum."

"O halde Mayenceli Ganelon'u gönderelim." dedi Roland. "O, bu barıştan yana, elçilik en çok ona yakışır."

Bütün üyeler yine hep bir ağızdan, "Evet, Mayenceli Ganelon'u gönderelim!" diye bağırdılar.

Ganelon, oturduğu sandalyeden öfke içinde kalktı. Ela gözlerinde alevler parlıyordu, dudakları titriyordu. Kızıl gömleğindeki siyah şeridi yırttı ve gururla Roland'ın karşısında durdu. "Aptal!" diye haykırdı. "Sen kimsin ki beni Marsilius'a gönde-

riyorsun! Saragossa'dan geri dönecek kadar yaşarsam asla unutmayacağın bir karşılık vereceğim sana!"

"Sakin ol, Sir Ganelon." dedi Roland. "İnsanlar benim tehditlere kulak asmadığımı bilirler. Tehlikeden korkuyorsan, belki kral senin yerine benim gitmemi kabul edebilir."

Ganelon'un öfkesi öncekinden daha büyüktü; ama dilini tutmayı başardı ve naçizane, krala doğru yürüdü.

"Lordum," dedi, "bu mesajı Marsilius'a götürmemi istiyorsanız, bunu yapacağım. Ama bu kötü kalpli Faslı'nın geri dönmemi istemeyeceğini çok iyi biliyorum ve size yalvarıyorum, topraklarımı bıraktığım oğlum Baldwin'e iyi bakın. Onu tekrar göremeyeceğimi biliyorum ve onu size emanet ediyorum."

Elçilerin görevlerine dair taşıdıkları işaretler olan malzemeleri ve eldiveni verirken Ganelon'un çok fazla korktuğunu ve duygusal olduğunu söyleyen kral, "Şimdi git ve görevinden şüphelenme." dedi.

Ganelon malzemeleri aldı; ama elleri titriyordu, eldiven birden diğerlerinin arasından kayıp yere düştü.

Bunu gören grup üyeleri aralarında fısıldaşarak, "Bu kötüye işaret," dediler, "ne onu ne de bizi iyi bir kader bekliyor."

Sonunda Ganelon kralı selamladı ve yoluna gitti. Giderken de kendi kendine: "Bu Roland'ın işi, hayatım boyunca ondan nefret edeceğim, kardeşi Olivier'den ve diğer on iki grup üyesinden de."

Ganelon Saragossa'ya vardığında Marsilius'un huzuruna götürüldü. Faslı kral bir çam ağacının altında oturuyordu, etrafında ise yirmi bin savaşçı ayakta duruyordu.

"Derebeyiniz Charlemagne'den ne cevap getirdiniz?" diye sordu.

Ganelon ne söylemesi gerektiğini iyice öğrenmişti. Uzun zamandır kurnaz birisi gibi cevapladı: "Vaftiz olup bir Hıristiyan olursanız, Charlemagne size İspanya'nın yarısını tımar olarak verecek. Bu teklifi kabul etmezseniz, sizi Saragossa'da kuşatıp esir alacak ve bir atın arkasında bağlanmış vaziyette Aix'e gönderecek. Orada da sizi öldürecek. Charlemagne'ın mesajı budur."

Faslı kralın öfkesi çok büyüktü. Elçiyi öldürmek için ciridini havaya kaldırdı. Ama zerre kadar yılmayan Ganelon arkasını bir ağaç gövdesine dayadı ve kılıcını kınından çekti.

"Güzel kılıç," dedi, "sen güzel ve parlak kılıcım, bana birçok savaşta hizmet etti. Ganelon'un yabancı bir yerde tek başına ölmesine izin verme."

Bu sırada saraydaki adamları Marsilius ile Ganelon'un arasına girdiler ve: "Bu adamı canlı bırakmak öldürmekten daha iyidir. Eğer bu yüz yalan söylemiyorsa bize yardım edebilecek birine benziyor. Deneyelim."

Böylece Marsilius Ganelon'u yanına çağırdı ve arkadaş olmaları için beş yüz pound altın teklif etti. Yan yana oturan ikili, nasıl kan dökeceklerini ve hainlik yapacaklarını konuştular.

"Aslında Charlemagne hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu Faslı. "Kaç kıtada, kaç şehrin topraklarına taşıdı o yaşlı vücudunu? Kalkanında kaç yara var? Kaç krallığı çaldı, kaç kralı fakirleştirdi? Bana öyle geliyor ki günleri neredeyse tükendi. İki yüz yaşından yaşlı olmalı."

Ganelon bir vatan haini olmasına rağmen kralı hakkında hiçbir şey söylemedi.

"Kimse onu göremez;" dedi, "ama onun bir erkek olduğunu söyleyeceklerdir. Kimse onu çok fazla övmez veya ondan gurur duymaz, ama yine de onda iyilik ve kıymetli şeyler vardır."

"Yine de bana öyle geliyor ki," dedi Faslı, "o çok yaşlandı. Sakalı beyazladı, saçları döküldü. Dövüşmekten yorulmaması çok tuhaf."

Ganelon buna da cevap verdi: "Kuzeni Roland yaşamaya devam ettikçe bunu daha fazla yapamayacak." dedi. "Tabii bir de Olivier var ve kralın en iyi dostları olarak gördüğü diğer grup üyeleri. Kendi başlarına yirmi bin adama bedeldirler."

Faslı buna karşılık, "Roland hakkında çok şey duydum," dedi, "ve onu safdışı bırakabilirim. Ne yapılması gerektiğini söyle, üç at sırtında altın, üç at sırtında gümüş ve üç at sırtında kaliteli ipek, kırmızı şarap ve mücevher vereyim."

Ganelon o anda Roland'ın ölümünü her şeyden çok istiyordu. Planlarını Marsilius'a açmakta hiç tereddüt etmedi.

"Charlemagne'a zengin hediyelerinden gönder," dedi, "böylece her Fransız senin zenginliğini merak edecektir. Ayrıca tutsakları da gönder ve sonraki Michealmos'ta Aix'te vaftiz olacağını ve İspanya için bağlılık yemini edeceğini vaat et. Vaatlerinden memnun olan kral Fransa'ya geri dönecektir. Ama artçı kuvvetleri, Roland ve Olivier da dahil olmak üzere, yirmi bin adamla birlikte Pyrenne geçitlerinde olacaktır. Yüz bin Faslı onlarla orada başa çıkabilir."

Böylece anlaşan iki vatan haini sözlerle antlarını değiş tokuş ettiler. Saragossa'nın anahtarlarını ve Charlemagne'a götüreceği zengin hediyeleri yanına alan Ganelon Cordova'ya geri döndü.

Yalancı vatan haininin getirdiği mesaj Charlemagne'ı çok sevindirdi. Savaşmaktan yorulmuştu ve barış içinde kendi güzel Fransa'sına geri dönmek istiyordu. Sonraki gün trampetler kampın her yerinde çınladı. Çadırlar söküldü, eşyalar atların üzerine

yerleştirildi; şövalyeler zırhlarını kuşandı, sancaklar ve bayraklar havada dalgalandı. Muhteşem ordu eve doğru, mutlu yolculuğuna başladı. Bu yolculuğun başı güzeldi; ama ah, sonu ne üzücüydü! Fransızlar becerikli Faslıların yukarı vadileri aşıp üzerlerine geldiklerini görmedi; bu yüzden başlıkları başlarında değildi, bu yüzden mızrakları aşağıdaydı.

O ilk gece, kral kötü rüyalar gördü. Ganelon'un mızrağını alıp salladığını ve mızrağın parçalara ayrıldığını düşündü. Ardennes ormanında avlandığını ve kendisine hem bir yabandomuzunun hem de leoparın saldırdığını düşündü. Binlerce korkutucu düş canını sıktı. Dağlar üzerine çöktü, altında ezildi; toprak genişleyip onu yuttu, tehlikeler her yanından onu sarıyordu; ama bunların arasında hep Ganelon'un yüzü vardı.

Ordu yavaş yavaş Pireneler'e geldi ve büyük, muhteşem Fransa toprakları önlerinde uzanmaya başladı.

Kral arkadaşlarına: "Dağ geçitlerini aşarken arkamızdan güvenliğimizi kim sağlayabilir?"

"Bu görevi kuzeniniz Roland'a verin." dedi Ganelon. "Ondan daha güvenilir kimse olamaz."

"Peki öncüye kim yol gösterecek?"

"Danimarkalı Ogier. Roland'ın yanında baronlarınızın en cesuru odur."

Roland bu tehlikeli görevi istekle kabul etti.

"Dağları aşarken hiçbir Fransız'ın zarar görmemesi için uğraşacağım." dedi. "Ne at ne eşek ne binek atı ne de bir adam kaybedeceğiz; kaybetsek bile düşmanlarımız bunu kanıyla öder."

Sonra zırhını kuşandı ve arkaya gitti. Onunla birlikte Olivier, Turpin, başpiskopos ve yirmi bin yiğit savaşçı da gittiler.

Dağlar yüksek, vadiler kasvetli idi; kayalıklar karanlık, dereler ürkütücüydü. Ama gün aydınlık, gökyüzü netti, savaşçıların parlak kalkanları güneşin ışığında ateşin kıvılcımları gibi parlıyordu. Sonra aniden, bin trampet çalınıyormuş gibi bir ses duyuldu. Ses onların aşağısındaki vadiden geliyordu. Fransız şövalyeler sese kulak verdi.

"Dostlarım!" dedi Olivier. "Bana öyle geliyor ki Faslılar tarafından takip ediliyoruz."

Roland heves ve istekle, "Tanrı bize savaşmayı ve zaferi bahşetsin!" diye haykırdı. "İyi ki buradayız ve kralı savunma gücümüz var. Hiç kimse kralın, arkadaşları için acı çekmediğini söyleyemez. Onlar için kaybedebilir ve eğer gerekirse, kanını, bedenini hatta hayatını feda edebilir."

Sonra Olivier yüksek bir çam ağacına tırmanarak arkalarında bıraktıkları çimenli vadiye baktı. Daha önce hiç görmediği kadar kalabalık bir Pagan ordusu ile karşılaştı.

"Dostlarım!" diye haykırdı. "Şimdiye dek kimsenin yapmadığı, hiç kimsenin bilmediği bir savaşın eşiğindeyiz. Geçitler Faslılarla dolu. Zırhları ve parıldayan miğferleri aşağı vadileri bütünüyle doldurmuş. Bizi büyük bir keder bekliyor; ama o savaş alanına gerçek birer erkek olarak gideceğiz!"

Olivier'i duyan savaşçılar hep bir ağızdan, "Kaçanlar kendinden utansın!" diye bağırdı.

Olivier, Pagan'ların böylesine kalabalık ve düzenli olmalarından şaşkına dönmüş bir halde, ağaçtan indi.

"Kardeşim Roland." dedi. "Sana yalvarıyorum, boynuzunu üfle. Kral onu duyar, geri dönüp yardımımıza yetişir."

"Bunu yapmak korkaklık etmekten başka bir şey olmaz." dedi Roland. "Hiç kimse benim düşmandan korktuğumu söyle-

yemez. Kılıcım Durandal ile güçlü vuruşlar yapacağım. Pagan hainleri kılıcımla kötü kaderlerine kavuşacak."

Olivier yine söz aldı. "Roland," dedi, "boynuzunu üfle. Charlemagne bunu duyacak ve geri dönecek.

"Asla," dedi Roland, "arkadaşlarımın ölmesine izin vermeyeceğim. Durandal ile saldıracağım. Kralın beni şövalye ilan ederken bana verdiği nişan, bizim kurtuluşumuz olacak."

Olivier üçüncü kez Roland'a yalvardı: "Dostum Roland, fildişi boynuzunu üfle. Geçitleri aşmakta olan Charlemagne bizi duyup yardıma gelecek."

"Hiç kimse, boynuzumu Pagan'lar için üflediğimi söylemeyecek. Arkadaşlarım bu utancı yaşamayacak! Ama büyük savaşa girdiğimizde, savaşın en zor zamanlarında Durandal'ın parlayan ışıklarını göreceksin. Bin yedi yüz kez, kılıcım Durandal onların kanıyla boyanacak. Utanmaktansa çürümeyi tercih edeceklerdir." diye cevap verdi Roland.

Ama Olivier hâlâ memnun olmamıştı. "Faslıları gördüm." dedi. "Dağlar ve ovalar, vadiler ve geçitler her yer onlarla dolu. Biz bu kadar büyük bir orduyla savaşmadık."

"Dostum, kardeşim!" dedi Roland. "Başka bir şey söyleme. Kral bizi burada yirmi bin kişilik artçı kuvvetle bıraktı. Her birimizi birer kahraman olarak görüyor. Sen de mızrağın ve güzel kılıcın Haultclear ile saldır. Bana gelince, Durandal bana en iyi hizmeti verecek. Ve eğer ben ölürsem, insanlar: 'Bu kılıç asil bir şövalyeye aitti.' diyecekler."

Onlar tartışmayı sürdürürken iyi Başrahip Turpin, bir elinde kılıcı ve diğer elinde istavrozu ile arka sıralardan çıkıp yanlarına geldi. "Dostlarım," dedi, "kral bizi burada bıraktı. Bize güveniyor

ve biz de onun uğruna öleceğiz. Şimdi günahlarınız için cennete haykırın. Tanrı'nın merhametine inanın ve sizleri kutsamasını dileyin."

Bir anda yirmi bin atlıdan her biri atlarından iniverdi. Her diz acizane ve saygıyla büküldü, her baş öne eğildi. İyi başrahip yandaşlarını Tanrı adına kutsadı.

"Ölecek olursanız," dedi, "yerleriniz cennet olacaktır."

Duaların ardından savaşçılar yürekleri hafiflemiş ve umutla dolu olarak ayağa kalktılar. Thorn'ların Vadisi, Roncevaux denilen yere gittiler ve orada savaş düzeni aldılar. Her şey bittikten sonra da düşmanlarının hücumunu beklemeye başladılar. Roland savaş atına bindi ve Faslılara gururla baktı. Elinde eşsiz kılıcı Durandal'ı tutuyordu. Kılıcın ucu cennete çevrilmişti. Daha önce böyle yakışıklı bir şövalye görülmemişti. Etrafındaki savaşçılarla konuşması görülmeye değerdi. Sonunda, atını mahmuzladı ve haykırdı:

"Yiğit savaşçılar, ileri! Bugün bizim olmalı!"

"Charlemagne'ın savaş narasını unutmayın." dedi Olivier.

Bu sözler üzerine kayalar ve vadiler nara ile çınladı: "Monjoie! Monjoie!" Ve her bir savaşçı düşmanıyla karşılaşmak için ileri atıldı.

Savaş uzun ve şiddetliydi, kıyım ise korkunçtu. Fransız şövalyeler bütün kalpleri ve güçleriyle saldırdı. Yüzlerce, binlerce Moor art arda ölüyordu. Bir süre için zafer Fransızların olacak gibiydi. Roland, Olivier ve yanlarındaki başrahip ile savaşçı dostları yiğitçe mücadele edip başarıya ulaşıyordu. Ama sonunda Marsilius yedi bin savaşçıdan ibaret yeni, taze bir birlikle tekrar üzerlerine geldi. Fransız kahramanları dört bir yandan sardılar.

Roland, çaresizlik içinde etrafındaki savaşçılarının birer birer ölmelerini izledi. Geriye sadece altmış adam kalmıştı.

"Sevgili kardeşim Olivier," dedi Roland, "kaç cesur savaşçının öldüğüne bir bak! Savaş zorlaşıyor. Eğer şu anda Charlemagne'ye haber gönderebilirsek, bize yardım etmek için geri dönecektir."

"Çok geç." diye cevap verdi Olivier. "Utanç içinde yaşamaktansa ölmeliyiz."

"Boynuzumu üfleyeceğim." dedi Roland, bu kez ikna olmuştu. "Belki İspanya sınırlarını geçen Charlemagne duyar ve geri döner."

"Bunu yapma!" dedi Olivier. "Sen ve arkadaşların sonsuza dek utanç içinde yaşayacaksınız. Ben sana yapmanı söylediğimde borunu üflemedin, bunu şimdi de yapma; çünkü kaybettik."

Bir süre sonra başrahip yanlarına geldi ve: "Günü aslında kaybettik ve boynuzu üflemenin bize artık faydası olmaz. Ama kral sesi duyup geri geldiğinde, bizi ölmüş bulacak. Adamları bizi tabutlara koyup gömülmemiz için katedrale götürecekler. Burada kurda kuşa yem olmayacağız." dedi.

"Doğru söylüyorsun." dedi Roland. Boynuzunu dudaklarına götürdü. Tepeler yüksek, geçitler derin ve karanlık, dağların arasındaki yollar dardı. Yine de boynuzun sesi otuz fersahtan duyuldu. Henüz geçitlerin arasındayken Charlemagne ve Lord Namon sesi duymuştu.

"Dinleyin!" dedi kral. "Roland'ın boynuzunu duyuyorum. Cani Faslılar onlara saldırdı, zor durumdalar."

Ganelon hemen atıldı: "Yanılıyorsunuz." dedi. Savaş diye bir şey yok. Yaşlısınız; sakalınız ağardı, saçlarınız döküldü, çocuklaşıyorsunuz. Aptal kuzeniniz Roland'ı çok seviyorsunuz. Dağlarda avlanıyor olmalı. Tek bir tavşan için boynuzunu bütün gün

öttürebilir ve sonra da sizin önünüzde yiğitliğiyle övünür. Sürmeye devam edin. Fransa'nız uzakta değil."

Kral buna inanacak değildi. Ganelon'un yakalanıp bağlanmasını ve kendisinin yakınında tutsak olarak tutulmasını emretti. Adamlar Ganelon'u büyük zincirlerle bağladılar ve bir atın sırtına yatırdılar, onun sakalını çektiler; sonra da onu dövdüler. Aslında vatan haininin durumu çok üzücüydü; ama ona layık görülen ceza adildi. Charlemagne'a gelince, o geri döndü ve yanındakilerle Roland ve yiğit artçı kuvvetlerin yardımına koştu. Dağ sıraları yüksekti ve tırmandıkları yollar karanlıktı; dağ geçitleri derin, akan sular hızlı ve kuvvetliydi. Yolları dar ve dikti. Trompetler çınladı; kral endişe içinde, aceleyle yola koyuldu. Atlılar kralın izlerini takip etti.

Kötü kaderli Thorns Vadisi'ndeki savaş hâlâ çok dehşetli sürüyordu. Fransız şövalyeler birer birer ölüyordu; ama her birisine karşılık on Pagan tozlara karşıyordu. Sonunda Olivier ölümcül bir yara aldı; ama yine de atının üzerinde durmayı bildi ve güzel kılıcı Haultclear ile etrafına kuvvetli hamleler yaptı. Gözleri gücünü yitirdi: artık göremiyordu. Roland ile karşılaştı ve ona da bir kılıç darbesi indirdi. Roland'ın miğferi burnuna kadar ikiye ayrıldı, ama şans eseri yara almadı.

"Kardeşim." dedi Roland yumuşak ve kibar sesiyle. "Bunu isteyerek yapmış olamazsın. Ben Roland'ım; seni çok seven kardeşin."

"Ah, kardeşim!" dedi Olivier. "Seni duyuyorum, ama göremiyorum. Seni yaraladıysam beni affet."

"Yara almadım," diye cevap verdi Roland, "ve affedecek bir şey yok."

Sonra iki kardeş atlarından inip kucaklaştılar; birbirlerine duydukları sevgi ve çabucak söyledikleri veda sözleriyle ayrıldılar.

Artık Roland ve başrahip dışındaki bütün Fransızlar ölmüştü. Kahraman bir düzine yara almıştı; yaşama gücünü kaybediyordu. Fildişi boynuzunu yine çıkardı ve zayıf bir kuvvetle üfledi. Charlemagne'ın geldiğinden haberi yoktu. Kral çok uzakta değildi, bu yüzden yavaş yavaş azalan boynuzun sesini duydu.

"Ah, Roland!" dedi. "Savaş bizim aleyhimizde devam ediyor." Sonra yanındaki adamlara döndü ve: "Trompetlerinizi bütün gücünüzle üfleyin; kahraman yardım geldiğini anlamalı." dedi.

Bir anda altmış bin borazan öyle bir çınladı ki, vadi ve mağaralar bu çınlama ile titredi. Roland sesi duyunca Tanrı'ya şükretti. Paganlar sesi duyduklarında bunun kendileri için hayra alamet olmadığını anladılar. Hep birden Roland'ın ve başrahibin üzerine yürüdüler, Roland'ın atı altlarında ezildi. Roland'ın kalkanı ikiye ayrıldı, zırh yeleği kırıldı. Başrahip ölümcül yara almıştı ve yere yığıldı. Charlemagne'ın adamlarının borazanları yine duyuldu. Paganlar İspanya'ya doğru müthiş bir hızla kaçmaya başladı.

Roland, ölmekte olan başrahibin yanında diz çöktü. "İyi ve dürüst dostum," dedi, "artık sona geldik. Sevdiğimiz bütün dostlarımız öldüler. İzin ver onları bulup buraya getireyim, senin karşına yatırayım. Böylece hepimizi kutsayabilirsin."

"Pekala." dedi Turpin. "İstediğin gibi yap, burası sadece senin ve benim artık."

Böylece Roland, o zayıf ve kendinden geçmiş hali ile kanlı savaş alanını dolaşıp arkadaşlarını aradı. Berenger'i, Otho'yu, Anseis ile Samson'u buldu, sonra da Roussillonlu Mağrur Gerard'ı. Teker teker hepsini taşıyıp başrahibin karşısına, çimenlere yatırdı. Son olarak Olivier'i getirdi, nazikçe göğsüne bastırdı,

sonra da diğerlerinin yanında bir kalkanın üzerine yerleştirdi. Başrahip ağlıyordu; zayıf ellerini kaldırıp onları kutsadı: "Sonunuz üzücü oldu, yiğit dostlarım. Tanrı, şanlı kral ruhlarınızı cennetine alsın!"

Kan kaybından baygınlık geçiren Roland, yere yığıldı. İyi yürekli başrahip daha önce hiç yaşamadığı bir sıkıntı hissediyordu. Ayaklarının üzerinde durmaya çabaladı; fildişi boynuzu ellerine aldı ve Thorns Vadisi'nden akan dere suyunu getirmeye gitti. Yavaş ve zayıf adımlarla sendeleyerek ilerledi, ama uzağa gidemedi: gücü azaldı ve yere yığıldı. Biraz sonra kendine gelen Roland etrafta başrahibi aradı. Yeşil çimenlerde, çayın bu tarafında başrahibi yerde yatarken buldu. İyi yürekli Turpin ölmüştü.

Artık Roland da kendisinin öleceğini hissediyordu. Bir eline fildişi boynuzunu, diğer eline Durandal'ı aldı ve İspanya'ya doğru uzanan küçük bir tepeye çıktı. Dört büyük mermer bloğun olduğu bir çam ağacının altına oturdu. Kılıcı Durandal'a baktı. "Durandal," dedi, "ne kadar beyaz ve parlaksın!" Güneşe karşı bile parlak ve canlısın! Seninle birçok ülkeyi fethettik, şimdiyse büyük keder içindeyim. Seni Pagan halkının ellerine bırakmaktansa yok etmek daha iyi."

Büyük çaba göstererek tekrar ayağa kalktı. Önündeki kayaya Durandal ile on kez vurdu. Ama kılıç hiç olmadığı kadar parlak ve bütündü, ama kaya parçalara ayrılmıştı. Bunun üzerine kahraman çimenlerin üzerine uzandı; yüzünü düşmanlarına döndü. Kılıcı ve boynuzu altına yerleştirdi. Sağ eldivenini cennete doğru bütün gücüyle uzattı. Sanki görünmez bir el gelip onu aldı. Eşsiz kahraman ölmüştü.

Roland'ın ölümünden uzun zaman geçmedi ki Charlemagne ölülerin her bir yana dağıldığı Thorns Vadisi'ne geldi. Tek bir

yaşamı bile kurtarmaya yetişemediklerini gören Charlemagne ve Fransızların kederi çok büyüktü. Roland çimende yatıyordu, yüzü İspanya'ya dönüktü. Charlemagne nazikçe aldı kahramanı kucağına, sonra da ağladı.

"Dostum Roland," dedi, "insanların en değerlisi, savaşçıların en cesuru, şövalyelerimin en asili; Fransa'da bana seni sordukları zaman ne söyleyeceğim? İspanya'da öldüğünü anlatacağım onlara. Bundan sonra krallığımı büyük kederimle yöneteceğim. Her gün ağlayıp hayıflanacağım ve kendi hayatımın da sona ermiş olmasını dileyeceğim."

Fransız kral son sözlerini söyledikten sonra ölüleri, düştükleri topraklarda gömdü. Sadece Roland ve Olivier ile başrahibi Fransa'daki Blaye'a götürdü ve onlar için yaptırdığı mermer mezarlara gömdü. Üçü de günümüzde St. Roman'ın güzel, küçük şapelinde yatmaktadır. Kral, fildişi boynuzu Bordeaux'ya götürüp altınla doldurttu ve o şehirdeki kilise sunağına yerleştirdi. Altınlı boynuz bugün hâlâ orayı ziyaret eden dindar seyyahlar tarafından merakla gözlenmektedir.

Kahramanlık Hikayeleri

JAMES BALDWIN

Dünya literatüründe asırlar önce anlatılmaya başlayan ve asla unutulmayan belli öyküler vardır. Erkek, kadın ve çocuk, herkese zevk veren bu öyküler, her insanın, her çağın beğenisini ve hayranlığını kazanır.

Hayal gücünün yarattığı bu başyapıtların en önemlilerinden biri, bize Antik Yunan'dan uzanan tanrı ve kahramanların öyküleridir. Homeros'un İlyada ve Odesa yapıtlarında anlatılan Truva Hikâyeleri gibi... Diğeri, Anglo-Sakson'ların Kuzey Kahramanlık Hikâyeleri... James Baldwin bu kitabında, Klasik Yunan ve Cermen Mitolojisinin en önemli kahramanlık hikâyelerinden 17'sini akıcı bir dille anlatmaktadır. Hepsi birbirinden güzel bu öyküleri zevkle okuyacağınızı biliyoruz.

ISBN 978-9944-260-38-1

14 TL.